

(03)

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM
ZÁKLADNÍ
UMĚLECKÉ ŠKOLY
PhDr. ZBYŇKA MRKOSE

OBSAH

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	5
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	6
2.1	Počet oborů, velikost.....	6
2.2	Historie, současnost.....	6
2.3	Charakteristika pedagogického sboru	7
2.4	Dlouhodobé projekty, regionální a mezinárodní spolupráce	7
2.5	Vybavení školy a její podmínky	8
3	ZAMĚŘENÍ ŠKOLY A JEJÍ VIZE	10
3.1	Zaměření školy.....	10
3.2	Vize školy.....	10
4	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	11
5	VZDĚLÁVACÍ OBSAH HUDEBNÍHO OBORU	12
5.1	Studijní zaměření – Přípravné studium ke vzdělávání k I. stupni	12
	VŠEOBECNÉ POZNÁMKY K UČEBNÍM PLÁNŮM HO	16
5.2	Studijní zaměření – Hra na klavír	17
5.3	Studijní zaměření – Hra na varhany	25
5.4	Studijní zaměření – Hra na elektronické klávesové nástroje	32
5.5	Studijní zaměření – Hra na housle	37
5.6	Studijní zaměření – Hra na violu	43
5.7	Studijní zaměření – Hra na violoncello	47
5.8	Studijní zaměření – Hra na kontrabas	51
5.9	Studijní zaměření – Hra na zobcovou flétnu	55
5.10	Studijní zaměření – Hra na příčnou flétnu	61
5.11	Studijní zaměření – Hra na hoboj.....	64
5.12	Studijní zaměření – Hra na klarinet.....	69
5.13	Studijní zaměření – Hra na saxofon	73
5.14	Studijní zaměření – Hra na trubku	77
5.15	Studijní zaměření – Hra na lesní roh.....	81
5.16	Studijní zaměření – Hra na trombon (pozoun)	85
5.17	Studijní zaměření – Hra na klasickou kytaru.....	89
5.18	Studijní zaměření – Hra na elektrickou kytaru	94
5.19	Studijní zaměření – Hra na bicí nástroje.....	99
5.20	Studijní zaměření – Sólový zpěv.....	103
5.21	Studijní zaměření – Zpěv populárních žánrů.....	108

5.22	Studijní zaměření – Hra na akordeon	114
5.23	Studijní zaměření – Hra na cimbál	119
5.24	VOLITELNÉ PŘEDMĚTY HO	126
5.24.1	Nauka o hudbě	126
5.24.2	Pěvecký sbor.....	129
5.24.3	Mladí brněnští symfonikové.....	130
6	VZDĚLÁVACÍ OBSAH VÝTVARNÉHO OBORU	132
6.1	Studijní zaměření – Přípravné studium	132
	VŠEOBECNÉ POZNÁMKY K UČEBNÍM PLÁNŮM VO.....	134
6.2	Studijní zaměření – Výtvarná tvorba a výtvarná kultura	135
6.3	Studijní zaměření – Základní studium výtvarného oboru	146
7	VZDĚLÁVACÍ OBSAH TANEČNÍHO OBORU	152
7.1	Studijní zaměření – Přípravné studium	152
7.2	Studijní zaměření – Taneční výchova	154
8	VZDĚLÁVACÍ OBSAH LITERÁRNĚ-DRAMATICKÉHO OBORU	163
8.1	Studijní zaměření – Přípravné studium	163
8.2	Studijní zaměření – Přípravné studium ke II. stupni	164
8.3	Studijní zaměření – Estetika projevu	165
9	MULTIMEDIÁLNÍ TVORBA	170
10	ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	171
11	VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	172
12	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY	173
12.1	Zásady a způsob hodnocení žáků.....	173
12.2	Oblasti vlastního hodnocení školy	176
13	STUDIUM PRO DOSPĚLÉ	177
	Seznam zkratk.....	178

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

1.1 Název ŠVP

Školní vzdělávací program Základní umělecké školy PhDr. Zbyňka Mrkose

1.2 Motivační název ŠVP

Stavíme dům od základů. J. A. Komenský

1.3 Předkladatel

Základní umělecká škola PhDr. Zbyňka Mrkose, Brno, Došlíkova 48, příspěvková organizace

adresa školy: **Došlíkova 4185/48, 636 00 Brno**

IČ: **62156748**

ředitelka školy: **Mgr. Lenka Jeřábková**

telefon: **548 212 105**

e-mail: **info@zus-brno.cz**

web: **http://www.zus-brno.cz**

1.4 Zřizovatel

Jihomoravský kraj

adresa: **Brno, Žerotínovo náměstí 449/3, 601 82**

IČO: **70888337**

telefon: **541 651 111**

e-mail: **posta@kr-jihomoravsky.cz**

web: **http://www.kr-jihomoravsky.cz**

1.5 Platnost dokumentu od:

Školní vzdělávací program Základní umělecké školy PhDr. Zbyňka Mrkose č.j. Doš 21/2012 je platný od: 1. září 2012.

Aktualizovaný Školní vzdělávací program Základní umělecké školy PhDr. Zbyňka Mrkose č.j. Doš 120/2018 je platný a účinný od 1. září 2018. Zrušuje se předchozí znění Školního vzdělávacího programu Základní umělecké školy PhDr. Zbyňka Mrkose č.j. Doš 59/2017 platného od 1. 9. 2017.

Datum: 1. 9. 2018

.....
Mgr. Lenka Jeřábková, ředitelka školy

Podpis a kulaté razítko školy.

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola s dlouholetou tradicí vzdělávání v uměleckých oborech.

2.1 Počet oborů, velikost

ZUŠ PhDr. Zbyňka Mrkose nabízí ke studiu čtyři umělecké obory:

- hudební,
- výtvarný,
- literárně-dramatický,
- taneční.

Počet studujících naplňuje kapacitu stanovenou zřizovatelem. Každoročně zde rozvíjí a kultivuje své umělecké nadání 888 žáků.

2.2 Historie, současnost

2.2.1 Historie školy

Škola vznikla z pobočky Hudební školy na Vranovské ulici v roce 1953. Od původně skromných začátků Hudební školy v Židenicích byla v sedmdesátých letech již jako lidová škola umění postupně rozšířena o další umělecké obory na školu čtyřoborovou. V průběhu let s růstem oborů přibývala také odloučená pracoviště, často velmi provizorní. Od roku 1994 je škola zřízena jako základní umělecká škola, nejdříve Školským úřadem Brno, nyní Jihomoravským krajem. Od roku 1997 ZUŠ nese čestný název „Základní umělecká škola PhDr. Zbyňka Mrkose“ po židenickém rodáku, skladateli a profesoru konzervatoře a JAMU. V roce 1998 se hlavní budova přestěhovala z Dělnického domu na Kosmákově ulici č. 28 do budovy v ulici Došlíkova 4185/48 na okraj městské části Brno-Židenice.

Významnými absolventy školy, kteří si hudbu, výtvarné nebo dramatické umění zvolili jako své povolání jsou herečky Zdena Herfortová a Dagmar Veškrnová-Havlová. Redaktorka České televize Lenka Drmotová. Dále operní pěvkyně, sopranistka, sólistka opery Národního divadla v Praze Zora Jehličková. Členové Filharmonie Brno: Radek Havlát, Renáta Kružíková, Barbora Opršalová, Martin Sedlák, Petr Pšenica. Profesor Konzervatoře Brno, obor dirigování: Aleš Podařil. Herec, režisér, scénárista a hudebník Vít Šujan. Člen orchestru Janáčkovy opery Jiří Šícha. Dirigent Jakub Hruša a další.

2.2.2 Současnost

I když hudební a později umělecké školství prošlo za dobu své existence mnoha organizačními změnami, to hlavní poslání školy, naučit děti hrát na hudební nástroj, zpívat, kreslit, tančit, hrát divadlo a vnímat svět umění kolem sebe, zůstává vždy stejné. V současnosti je zřejmá snaha o vyváženost – žádný obor či hudební nástroj není preferován na úkor ostatních. Můžeme mít radost ze širší studijních zaměření, která škola nabízí, i z množství žáků, kteří ji navštěvují. Je to také odrazem kulturnosti regionu, ve kterém škola působí.

Výuka hudebního oboru je dlouhodobě zaměřena na podporu individuálního zaměření našich žáků a studentů a na kolektivní hudební výuku v oblasti komorní, souborové

a orchestrální hry. Máme propracovaný systém propojení individuální a souborové výuky, který se osvědčil a má výsledky.

Kromě výrazné podpory individuálního zaměření našich studentů jsou předností školy kolektivně vyučované nehudební obory. Například vynikající výsledky výtvarného oboru dokumentuje již po mnoho let řada ocenění na celostátní úrovni i spolupráce s institucemi v regionu působícími v oblasti kultury. Škola je specifická stabilně vysokým počtem žáků literárně dramatického oboru. Tento obor každoročně prezentuje výsledky své práce úspěšnými premiérami nových divadelních inscenací v Bezbariérovém divadle Barka.

Vysokým počtem zájemců o studium, bohatou nabídkou uměleckých a vzdělávacích aktivit a dosahovanými výsledky se Základní umělecká škola PhDr. Zbyňka Mrkose řadí k předním brněnským školám.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Všichni pedagogičtí pracovníci splňují odbornou kvalifikaci, Pedagogický sbor ZUŠ PhDr. Zbyňka Mrkose je stabilizovaný a tvoří jej učitelé schopní dále se vzdělávat a zařazovat inovativní změny do výuky. Ve škole působí řada výrazných pedagogických a uměleckých osobností, včetně pedagogů z konzervatoře a Janáčkovy akademie múzických umění. Někteří vyučující souběžně působí jako aktivní umělci (například jako sólisté nebo hráči v orchestrech a hudebních seskupeních nejrůznějších žánrů).

Věková struktura pedagogického sboru je vyvážená. Pedagogický sbor tvoří jak mladší, tak zkušenější učitelé. Vzájemná pomoc a předávání zkušeností jsou samozřejmostí. Panuje zde kolegiální a tvůrčí pracovní atmosféra. Plánování a rozvoj školy včetně její koncepce jsou výsledkem týmové spolupráce školní umělecké rady a diskuze pedagogů. Nejvíce pedagogů vyučuje v hudebním oboru, proto zde pracují předmětové komise.

2.4 Dlouhodobé projekty, regionální a mezinárodní spolupráce

2.4.1 Dlouhodobé projekty

● Rozšířená výuka hudební výchovy

Od roku 1986 spolupracuje naše škola z pověření MŠMT na výuce RVHV při základních školách realizujících tento projekt v naší spádové oblasti. Rozšířená výuka hudební výchovy probíhala postupně v ZŠ Kuldova, v ZŠ Vranovská, v ZŠ Merhautova. Od roku 2000 se podílíme nástrojovou výukou hudebního oboru na RVHV v ZŠ Krásného.

● Spolupráce se Základními uměleckými školami města Brna podporující orchestr

Škola je od roku 1994 sídlem Mladých brněnských symfoniků – orchestru Základních uměleckých škol města Brna podporujících orchestr. Tomuto svým rozměrem a obsazením mimořádnému a v rámci celého Jihomoravského kraje výjimečnému hudebnímu tělesu, složenému z nejlepších studentů a absolventů ZUŠ města Brna a blízkého okolí, poskytuje naše ZUŠ prostory pro pravidelné zkoušky, nástrojové vybavení, pedagogické a umělecké vedení, organizačně zajišťuje jeho činnost a pravidelně spolupracuje s ostatními ZUŠ města Brna při pánování činnosti orchestru.

Dlouhodobě žádné další projekty nepořádáme.

2.4.2 Regionální spolupráce

- **Akce školy v regionu**

Směřujeme k tomu, aby široká nabídka naší ZUŠ ve své různorodosti působila jako celek a příznivě ovlivňovala kulturně společenské klima regionu. Pro školu je dlouhodobě charakteristická bohatá veřejná kulturní aktivita. Za jeden školní rok se uskuteční cca 100 veřejných akcí školy. Pořádáme koncerty, výstavy, divadelní představení pro základní a střední školy, výchovné koncerty pro mateřské školy spádové oblasti, organizujeme okresní nebo krajská kola soutěží ZUŠ, žáci se účastní festivalů, soutěží a přehlídek. Žáci i učitelé účinkují na mnoha příležitostných vystoupeních, kam jsou zváni pořadateli. Jsou to především vernisáže výstav, programy pro Červený kříž, vystoupení v domovech důchodců aj.

- **Klub rodičů a přátel Základní umělecké školy PhDr. Zbyňka Mrkose, z.s.**

Spolupracujeme s rodiči našich žáků. Rodiče jsou organizováni v Klubu rodičů a přátel ZUŠ. Tato organizace pomáhá vedení školy jako zpětná vazba mezi rodiči a školou.

- **Otevřená a komunikující škola**

V průběhu školního roku pravidelně každý měsíc seznamujeme veřejnost s činností ZUŠ prostřednictvím místního tisku – Židenického zpravodaje nebo Vinohradského informu. ZUŠ se také prezentuje obsáhlými a podrobnými internetovými stránkami na adrese: www.zus-brno.cz.

2.4.3 Mezinárodní spolupráce

Škola má kontakty v zahraničí a nejlepší žáci mají možnost zúčastnit se zahraničních vystoupení. Dlouhodobou mezinárodní spolupráci však nerealizujeme.

2.5 Vybavení školy a její podmínky

2.5.1 Prostorové podmínky školy

ZUŠ PhDr. Zbyňka Mrkose využívá pro svoji činnost dva objekty (jednu budovu v městské části Brno-Židenice, druhou budovu v městské části Brno-Vinohrady) a tři pracoviště v základních školách spádové oblasti.

- **Budova ZUŠ Došlíkova 4185/48, Brno-Židenice**

Hlavní budova školy se nachází v prostředí zahrady, v bezprostřední blízkosti lesoparku Bílá hora. Vzhledem k počtu vyučovaných žáků a nástrojů zde máme k dispozici potřebný počet menších, ale funkčně upravených a vybavených učeben, koncertní sál a nezbytné zázemí pro pedagogy a žáky.

- **Budova ZUŠ Čejkovická 4237/8, Brno-Vinohrady**

Netradiční, na kruhovém půdoryse postavená budova ZUŠ v Čejkovické ulici nabízí pro výuku kvalitní prostorové a materiální zázemí.

- **Pracoviště ZUŠ v Základní škole s RVHV Krásného 24, Brno-Juliánov**

Vyučuje se hra na hudební nástroje.

- **Pracoviště ZUŠ v Základní škole Gajdošova 3, Brno-Židenice**

Vyučuje se hra na hudební nástroje, včetně přípravného studia HO a Nauka o hudbě.

- **Pracoviště ZUŠ v Základní škole Merhautova 37, Brno-Černá pole**

Vyučuje se hra na hudební nástroje a Nauka o hudbě.

2.5.2 Materiální vybavení školy

● Vybavení učeben

Většina učeben hudebního oboru je vybavena klavíry, pianiny, el. piany. Varhany v koncertním sále školy slouží nejen pro výuku, ale i pro koncertní využití. Podle potřeb jednotlivých specializací a oborů jsou pracoviště školy standardně vybavena dalšími hudebními nástroji, CD přehrávači, audiovizuální a multimediální výpočetní technikou. Taneční a literárně dramatický obor využívá k výuce sály v obou budovách vybavené didaktickými pomůckami a pro taneční obor kvalitní podlahovou krytinou, žíněnkami a doprovodnými nástroji. Výtvarný obor má k dispozici keramickou pec, smaltovací pec, grafické lisy, vybavení pro výuku fotografie a digitálních technologií.

● Notový materiál a odborná literatura

ZUŠ disponuje pestrou nabídkou notového materiálu a odborné literatury, která je pedagogy sledujícími nové trendy ve výuce systematicky rozšiřována ve všech odděleních a oborech. ZUŠ vlastní bohatý výběr dalších pomůcek sloužících k materiální podpoře výuky.

● Hudební nástroje

Škola je vzhledem ke svým potřebám vybavena inventářem hudebních nástrojů, proto jednou z forem podpory žáků je i pronájem učebních pomůcek. Můžeme tak rodičům při přijetí jejich dětí do ZUŠ nabídnout k zapůjčení např. dosti nákladný hudební nástroj s tím, že až budou oni i učitel přesvědčeni, že volba nástroje byla opravdu správná a pro žáka vhodná, tak sami dítěti nástroj pořídí.

● Galerie Pod Bílendou

Prezentaci studijních výsledků a prací žáků výtvarného oboru zajišťuje škola i ve vlastní Galerii Pod Bílendou, která se nachází v komunikačních prostorech hlavní budovy.

3 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY A JEJÍ VIZE

3.1 Zaměření školy

- škola s dlouholetou tradicí vzdělávání v uměleckých oborech,
- zaměřujeme se na vyváženou vzdělávací nabídku v jednotlivých uměleckých oborech,
- za důležitý prvek pokládáme rovnoprávné postavení všech studijních zaměření bez rozdílu velikosti,
- podporujeme individuální i kolektivní formy uměleckého vyjádření,
- klademe důraz na spolupráci všech, kteří se procesu vzdělávání ve škole věnují (žáků, učitelů i rodičů),
- uplatňujeme jak klasický styl výuky, tak styl výuky využívající moderní ITC vybavení,
- usilujeme o vytvoření bezpečného, inspirativního a umělecky podnětného prostředí.

3.2 Vize školy

Vizi naší ZUŠ je

- soustavnou uměleckou činností utvářet pracovními návyky a hodnotovou orientaci žáka, aby kulturní hodnoty chápal jako důležitou součást lidské existence,
- být pro své žáky odrazovým můstkem a motivací k celoživotnímu učení,
- vyznávat hodnoty jako profesionalita, otevřenost, vstřícnost, individuální přístup,
- směřovat k tomu, aby pedagogický proces probíhal v bezpečném, motivujícím prostředí umožňujícím optimální a všestranný rozvoj žáků,
- být partnerem rodičů ve výchově mladé generace,
- být pro laickou i odbornou veřejnost erudovaným a inovativním pracovištěm v pedagogicko-umělecké oblasti,
- spolupracovat s dalšími subjekty v regionu působícími v oblasti kultury, aktivně přispívat k vytváření i uchování uměleckých hodnot a k jejich předávání dalším generacím,
- soustavně pracovat na svém rozvoji.

4 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovné a vzdělávací strategie jsou definovány na úrovni školy a uplatňují je všichni vyučující ZUŠ PhDr. Zbyňka Mrkose.

4.1 Strategie pro kompetenci k umělecké komunikaci

a) *aby žák disponoval vědomostmi a dovednostmi, které mu umožní samostatně volit a užívat prostředky pro umělecké vyjádření vyučující*

- vysvětlí a předvede žáku, jak plnit zadané úkoly,
- společnou diskusí vede žáka k tomu, aby se nebál případných vlastních chyb, ale vzal si z nich poučení,
- b) *aby žák pronikal do struktury a obsahu uměleckého díla a byl schopen rozeznat jeho kvalitu vyučující*
- učí žáka chápat probíranou látku v souvislostech – uvádí důvody, analogie, další okolnosti a související problémy,
- společným výběrem repertoáru a témat podněcuje žáka k samostatnosti a hlubšímu zájmu o obor.

4.2 Strategie pro kompetenci osobnostně sociální

a) *aby žák disponoval pracovními návyky, které jsou utvářeny soustavnou uměleckou činností a které formují jeho morálně volní vlastnosti a hodnotovou orientaci vyučující*

- je žáku oporou a tím vytváří pocit jistoty a důvěry při výuce,
- společně s žákem stanovuje konkrétní dílčí cíle, aby si uvědomoval své pokroky,
- b) *aby se žák účelně zapojoval do společných uměleckých aktivit a uvědomoval si svoji odpovědnost za společné dílo vyučující*
- vlastním jednáním a způsobem hodnocení práce žáka i kolegů, spoluprací s ostatními učiteli vede žáka k vzájemnému respektu, odpovědnosti, sebekontroli a sebereflexi,
- vlastní pečlivou přípravou na vyučování jde žákům příkladem v plnění povinností.

4.3 Strategie pro kompetenci kulturní

a) *aby byl žák vnímavý k uměleckým a kulturním hodnotám a chápal je jako důležitou součást lidské existence vyučující*

- pestrým výběrem studijního materiálu kultivuje a rozšiřuje žákův kulturní obzor,
- utváří kulturní kompetence žáka svým chováním a aktivním, poučeným postojem ke kultuře,
- b) *aby žák aktivně přispíval k vytváření i uchování uměleckých hodnot a k jejich předávání dalším generacím vyučující*
- vyhledává a vytváří pro žáky příležitosti, aby uplatnili to, co se naučí,
- pravidelnou komunikací s rodiči a ukázkami výsledků práce žáků podporuje zájem rodičů o výuku jejich dětí a vytváří prostor pro vzájemnou spolupráci.

5 VZDĚLÁVACÍ OBSAH HUDEBNÍHO OBORU

5.1 Studijní zaměření – Přípravné studium

(ke vzdělávání v základním studiu I.stupně HO)

Charakteristika přípravného studia k I. stupni

Společná koncepce přípravného studia je určena všem studijním zaměření v hudebním oboru. Přípravné studium rozvíjí osobnost dítěte a podporuje individuální schopnosti. Uspodňuje jeho umělecké vzdělávání a vytváří dobré předpoklady pro pokračování ve studiu. Žáci si zde rozšiřují okruh svých dovedností a návyků. Výuka je zaměřena na všeobecné seznámení dětí s hudbou, hudebními nástroji, notovým zápisem, lidovými i umělými písněmi a říkadly. Hlavním cílem přípravného studia je vzbudit v dětech zájem, zvědavost, rozvíjet sluch a intonaci, začít probouzet schopnost vyjádřit se hudbou a pocítit radost z vlastní tvorby. Vzdělávání v přípravném studiu zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků a jejich zájmu o umělecké vzdělávání. Žáci jsou vedeni k elementárním návykům a dovednostem, které jsou důležité pro jejich další umělecký vývoj. Základní návyky a dovednosti jsou významné nejen z hlediska přípravy žáka na systematické vzdělávání, ale zároveň pro jeho další životní etapy i celoživotní učení. Vzdělávací působení pedagoga vychází z pedagogické analýzy, z uvědomění si individuálních potřeb a zájmů žáka a z pravidelného sledování jeho vzdělávacích pokroků.

Dvouleté přípravné studium pro žáky od 5 let

Učební plán č. 1 varianta A	1. ročník	2. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		
Notička	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	1	1

Učební plán č. 1 varianta B	1. ročník	2. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		
Notička	1	1
Přípravná hra na nástroj*	–	0,5–1
Přípravný sólový zpěv*	–	0,5
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	1	1,5–2

*podle výběru žáka

Poznámky k učebním plánům

- žák, který je přijat ke studiu v 6 letech plní vzdělávací obsah 1. ročníku PS,
- přípravná hra na nástroj nebo přípravný sólový zpěv se vyučuje individuálně (0,5 vyučovací hodiny), nebo ve skupině maximálně tří žáků (1 vyučovací hodina), jsou-li skupinově vyučováni 2–3 žáci, pak jsou přítomni společně po celou dobu vyučovací hodiny nikoliv individuálně po částech hodiny,
- vyučuje se ve skupině maximálně dvaceti žáků v předmětu Notička,
- do přípravného studia je žák zařazen na základě zjištěných předpokladů: posuzují se přirozené hudební schopnosti, zpěv písně, zopakování zpívaného tónu, zopakování vytleskaného rytmu, zájem žáka.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Notička

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem kolektivní výuky v předmětu Notička je podchytit hravou formou zájem dětí o hudbu. Během výuky jsou ověřovány a soustavně rozvíjeny hudební schopnosti a dovednosti žáků. Pěstuje se cit pro kulturu slova, využívá se rytmu řeči k probuzení rytmického citění, spojuje se hudební výchova s výchovou rytmicko-pohybovou. Hudebnost dětí se rozvíjí na vokálním a instrumentálním základě. Žáci jsou podněcováni k tvořivé práci, vedeni k elementárním návykům a dovednostem, které jsou potřebné k dalšímu studiu. Jednotlivé činnosti se při vyučování vzájemně podmiňují, doplňují a kombinují podle povahy učiva a pedagogického záměru učitele. Jejich rozsah a proporce závisí na stupni hudebního rozvoje žáků, jejich předběžné hudební přípravě a jejich nadání.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

1. ročník

Žák:

- rozliší stoupající a klesající melodii sluchem,
- vnímá vlastnosti tónu (výška, síla, délka, barva),
- rytmizuje slova a říkadla,
- zopakuje jednoduchý rytmický model (vytřuká, vytleská),
- reaguje na změny v tempu pohybem,
- při hře se zapojuje do receptivních hudebních činností (hudební pohádky, písně).

2. ročník

Žák:

- popíše notový zápis (notová osnova, houslový klíč, nota),
- rozliší délky not (celá, půlová, čtvrtěová, osminová),
- rozpozná stoupající a klesající melodii sluchem i v notovém zápisu,
- zopakuje jednoduchý rytmický model (vytřuká, vytleská, zahraje na dřívka, bubínek apod.),
- zazpívá sám či v kolektivu jednoduchou lidovou či umělou píseň,
- používá Orffovy nástroje při elementárním doprovodu lidové písně.

Vyučovací předmět – Přípravná hra na nástroj

Charakteristika vyučovacího předmětu

V přípravné hře na nástroj vyučující usiluje o rozvíjení aktivního zájmu žáka o umělecké vzdělávání, pozitivně jej motivuje a podněcuje k učení. Každému dítěti se snaží poskytnout pomoc a podporu v míře, kterou individuálně potřebuje, a v kvalitě, která mu vyhovuje. Výuku pedagog přizpůsobuje vývojovým fyziologickým a emocionálním potřebám žáků této věkové skupiny. V rozsahu potřeb jednotlivých žáků využívá odpovídající metody a formy práce. Postupně žák objevuje základní návyky například: správné sezení nebo postoj u daného nástroje, postavení rukou, dýchání apod. Během výuky má žák dostatečný prostor pro praktické vyzkoušení a ověření získaných teoretických poznatků z předmětu Notička, které jsou dle potřeby výuky hry na daný nástroj rozšiřovány.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**Přípravná hra na nástroj****Přípravná hra na klavír****Přípravná hra na keyboard**

Žák:

- uplatní elementární pianistické návyky – správné sezení, držení těla, volnost paží i zápěstí, přirozený tvar rukou,
- orientuje se na klaviatuře v celém rozsahu pomocí dvou a tří černých kláves,
- vyjmenuje názvy všech bílých kláves a najde je na klaviatuře,
- zahraje jednoduchou melodii portamento,
- hraje střídavě pravou i levou rukou,
- rytmizuje slova a říkadla,
- rozliší délky not a pomlk (celá, půlová, čtvrtová),
- rozumí základním pojmům (prstoklad, melodie, rytmus, takt),
- rozliší vzestupnou a sestupnou melodii sluchem i v notovém zápisu,
- účastní se hry s učitelem.

Přípravná hra na nástroj**Přípravná hra na housle****Přípravná hra na violoncello**

Žák:

- předvede základní držení nástroje a smyčce,
- pojmenuje a ukáže části nástroje i smyčce,
- ovládá základní prstoklad na jedné struně,
- napodobí správný postoj při hře,
- rozliší celou, půlovou a čtvrtovou notu,
- hraje arco na prázdné struně,
- zahraje jednoduchou písničku na jedné struně pizz.

Přípravná hra na nástroj**Přípravná hra na kytaru**

Žák:

- zvládá správné sezení u kytary,
- osvojí si správné postavení pravé i levé ruky,
- hraje na prázdných melodických i basových strunách,
- rozumí základním pojmům (prstoklad, melodie, rytmus, takt),
- rozliší délky not (celá, půlová, čtvrtová).

Přípravná hra na nástroj**Přípravná hra na zobcovou flétnu**

Žák:

- uplatní elementární návyky a hudební dovednosti (např. správný postoj při hře),
- zopakuje jednoduché rytmické modely s využitím artikulace,
- při artikulaci dbá na základní polohu jazyka,
- hraje základní tóny pro levou ruku.

Přípravná hra na nástroj**Přípravná hra na bicí nástroje**

Žák:

- rozpozná části nástroje a dokáže je pojmenovat,
- uplatní správné držení těla a paliček,
- při hře používá různé typy paliček,
- zvládá základy hry na hi-hat, velký buben, přechody a činely,
- jednoduché rytmické útvary hrané na malý bubínek doprovází levou a pravou nohou, učí se koordinaci,
- doprovází jednoduchou melodií.

Přípravná hra na nástroj

Přípravná hra na akordeon

Žák:

- s nástrojem se správně posadí,
- předvede správné postavení pravé a levé ruky na klaviatuře,
- rozliší vzestupnou a sestupnou melodii, dokáže ji zazpívat,
- hraje jednoduché lidové písně,
- rozliší délky not a pomlk (celá, půlová, čtvrt'ová),
- účastní se hry s učitelem.

Vyučovací předmět – Přípravný sólový zpěv

Žák:

- rozliší vzestupnou a sestupnou melodii,
- po vzoru učitele napodobí správný postoj při zpěvu,
- hravou formou zkoumá možnosti svého hlasu,
- zopakuje jednoduchá dechová a hlasová cvičení,
- zpívá v jednoduchých jednohlasých skladbách,
- po vzoru učitele uvolní spodní čelist,
- zná základní zásady hlasové hygieny.

VŠEOBECNÉ POZNÁMKY K UČEBNÍM PLÁNŮM HUDEBNÍHO OBORU

Zařazování žáků:

- do **I. stupně základního studia** jsou zařazovány děti od 7 let,
- do **II. stupně základního studia** je zařazována mládež od 14 let,
- do základního studia je žák zařazen na základě talentové zkoušky; dispozice pro studium jsou ověřovány zejména prostřednictvím těchto činností: zpěv písně (intonace), zopakování zpívaného tónu, rozlišení tónů (sluch), zopakování vytleskaného rytmu (rytmus), posuzují se i další předpoklady potřebné ke studiu vybraného studijního zaměření (např. fyzické předpoklady, psychická a sociální zralost apod.)
- **přihlásí-li se ke studiu žák starší, než je spodní limit uvedený v předchozích bodech, je zařazen na základě erudovaného uvážení učitele do ročníku odpovídajícímu jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji,**
- **přejde-li žák v průběhu studia na jiný nástroj, začíná plnit osnovy daného nástroje od ročníku, který odpovídá jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji na základě erudovaného uvážení učitele, kromě vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu vzniklého z oblasti Recepce a reflexe hudby, v němž může pokračovat kontinuálně dál,**
- **žák, který je přijat ke studiu na II. stupni a neabsolvoval I. stupeň, plní nejprve vzdělávací obsah I. stupně s ohledem na své dispozice, s předpokladem, že bude vzhledem k věku postupovat rychleji a obsah učiva jednotlivých ročníků zvládne rychleji; učební osnovy stanovuje v tomto případě učitel na delší časový úsek než je jeden školní rok v tematickém plánu zapsaném do třídní knihy,**

Hodinová dotace:

- žák musí využít v plné výši **minimální hodinovou dotaci stanovenou RVP ZUV pro daný stupeň a pro realizaci povinného vzdělávacího obsahu předepsaného v jednotlivých vzdělávacích oblastech:**
  - I. stupeň – 16 hodin** (7 hodin výuky nástrojové hry, plus 5 hodin předmětu Nauka o hudbě, plus 4 hodiny volitelných předmětů),
  - II. stupeň – 8 hodin** (4 hodiny výuky nástrojové hry, plus 4 hodiny volitelného předmětu).

Volitelný předmět:

- žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele volitelný předmět; projeví-li žák dostatečné předpoklady, může být zařazen do volitelných předmětů kolektivní výuky HO i dříve, než stanoví učební plán; v takovém případě bude zvolený předmět hodnocen, ale známka nebude zahrnuta do celkového průměru.

Vyučuje se:

- hra na kytaru, hra na zobcovou flétnu, hra na elektronické klávesové nástroje se do 2. ročníku I. stupně (výjimečně do 3. ročníku I. stupně) vyučuje ve skupině 2–3 žáků; o mimořádném zařazení žáka 1. a 2. ročníku I. stupně samostatně na celou hodinu rozhoduje předmětová komise v součinnosti s ředitelkou školy na základě studijních výsledků žáka,
- sólový zpěv se do 2. ročníku I. stupně (výjimečně v dalších ročnících I. stupně) vyučují ve skupině dvou žáků; o mimořádném zařazení žáka 1. a 2. ročníku I. stupně samostatně na celou hodinu rozhoduje předmětová komise v součinnosti s ředitelkou školy na základě studijních výsledků žáka,
- jsou-li v základním studiu skupinově vyučováni 2–3 žáci, pak jsou přítomni společně po celou dobu vyučovací hodiny nikoliv individuálně po částech hodiny,
- velikost a obsazení hudebních formací, na jejichž činnosti se žáci podílejí v rámci vzdělávání v oblasti Hudební interpretace a tvorba, se řídí jejich zaměřením; v této oblasti je možné organizovat výuku společně pro žáky I. a II. stupně základního studia a studia pro dospělé (komorní hra se vyučuje v počtu dvou až devíti žáků (dua–noneta), souborová hra v počtu do 25 žáků).

5.2 Studijní zaměření – Hra na klavír

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na klavír. Během studia žák získává hudební návyky a dovednosti, které následně rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč ve čtyřruční hře a v doprovodu k jinému nástroji nebo zpěvu, nebo jako člen souboru. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje zpravidla v podobě individuální výuky předmětu Klavír a kolektivní výuky předmětů Klavírní praxe, Klavírní seminář a Pěvecký sbor.

Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě. Během dlouhodobého, systematického a komplexního studia žák získává schopnost věnovat se různým uměleckým aktivitám a chápe kulturní hodnoty jako důležitou součást lidské existence.

Hra na klavír

Učební plán č. 2	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT											
Klavír	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
Klavírní seminář				1	1	1	1	1	1	1	1
Klavírní praxe				1	1	1	1	1	1	1	1
Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2	2	2	2

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu Klavír.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Klavír

Charakteristika vyučovacího předmětu

Klavír je nástroj s velkým tónovým rozsahem i dynamickou škálou a jeho melodicko-rytmicko-harmonické možnosti rozvíjí žákovy hudební vlohy komplexně. Klavír patří mezi oblíbené nástroje pro svoje značné zvukově barevné možnosti i všestranné uplatnění v praxi. Žák se během studia předmětu Klavír rozvíjí především jako sólista, nicméně oblíbenou součástí výuky je hra s učitelem, který harmonicky podpoří žákovy první nástrojové pokusy a navodí tak představu hudby už od počátku výuky. Čtyřruční hra je také jednou z možných forem hry z listu. V průběhu studia se utvářejí i žákovské dvojice a ve vyšších ročnících přechází čtyřruční hra do předmětu Klavírní praxe. Žák má během studia možnost pravidelně účinkovat na veřejných vystoupeních školy a získat tak cenné pódiové zkušenosti. Úspěšnost výsledků výuky hry na klavír podstatně závisí na systematické domácí přípravě na nástroji.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- předvede základní pianistické návyky – správné sezení, držení těla, volnost paží i zápěstí, přirozený tvar rukou,
- orientuje se na klaviatuře v celém rozsahu, vyjmenuje názvy všech kláves,
- rozlišuje a používá základní druhy úhozů (portamento, staccato, legato, odtah),
- zahraje jednoduché lidové písně podle sluchu,
- od počátku hry z not dbá na co nejpřesnější realizaci notového zápisu včetně prstokladů, obloučků a dynamiky,
- hraje kultivovaným tónem,
- je schopen hry z paměti a čtyřruční hry s učitelem.

2. ročník

Žák:

- uplatní při hře základní pianistické návyky a dovednosti,
- propojí pohotověji čtení notového zápisu v houslovém i basovém klíči s vlastní hrou,
- transponuje melodie vybraných lidových písní,
- používá elementární pedál,
- zahraje základní durové stupnice (od bílých kláves) a k nim akordy,
- rozpozná a vyjádří slovy i hrou na klavír základní charakter a náladu skladby (veselá, smutná, rychlá, pomalá, taneční),
- nacvičí jednoduchou skladbu z paměti,
- zahraje čtyřruční skladbu s učitelem.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné sezení u klavíru, uvolnění těla při hře, přirozený tvar ruky, koordinace obou rukou, orientace na nástroji),
- používá základní technické prvky (základní úhozy, uvědomělá práce s rytmem, prstová technika na základní úrovni),
- pedalizuje podle návodu pedagoga,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a jejich notovém zápisu – hraje skladbičky různých hudebních epoch a žánrů,
- podle individuálních možností vyjádří náladu skladby elementárními výrazovými prostředky (tempo, dynamika, agogika),
- hraje základní durové stupnice a akordy, zahraje mollovou stupnici a akordy,
- vybrané skladby hraje z paměti,
- účastní se čtyřruční hry s učitelem nebo s dalším žákem.

4. ročník

Žák:

- zahraje již probrané technické prvky vyrovnaně v rychlejších tempech,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů,
- zahraje základní melodické ozdoby v souvislosti s probíraným hudebním materiálem,
- rozliší jednotlivé hlasy ve skladbách polyfonních,
- hraje durové a mollové stupnice a akordy,
- vybrané skladby hraje z paměti a prezentuje je na veřejných vystoupeních,
- dbá na kultivovanost hudebního projevu,
- využívá čtyřruční hry i ve formě hry z listu s učitelem.

5. ročník

Žák:

- uplatní získané pianistické dovednosti k vyrovnané hře pasážové techniky v rychlejších tempech,
- technická cvičení a etudy provede v různých rytmických variantách,
- samostatně nastuduje kratší skladbu a předvede pohotovost ve hře z listu,
- při orientaci ve skladbách a jejich nácvičku propojuje získané teoretické znalosti (pozná tóninu skladby, hudební formu),
- v interpretaci rozvine cit pro krásu klavírního tónu a výstavbu fráze.

6. ročník

Žák:

- udrží v rovnováze technickou a výrazovou složku hry,
- charakterizuje interpretační specifika různých stylových epoch a žánrů,
- vyjádří svoje preference při výběru skladeb,
- interpretuje skladby složitějšího rytmického zápisu,
- v rámci veřejných vystoupení zvládá skladby odpovídající pokročilosti,
- využívá poslech nahrávek i návštěvy kulturních akcí k obohacení vlastní aktivní hry.

7. ročník

Žák:

- propojuje veškeré získané technické i výrazové dovednosti při interpretaci,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu, kterou přednese na absolventském vystoupení,
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu, je schopen kultivovaného klavírního projevu a využívá podle stupně své vyspělosti zvukových možností nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů po technické, výrazové a obsahové stránce – využívá dynamiku, tempové rozlišení, vhodnou artikulaci, frázování, agogiku,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- aktivně se účastní čtyřruční nebo komorní hry.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- cíleně stanoví odpovídající výrazové prostředky (volba tempa, dynamika, agogika),
- zná hudební formu a definuje emocionální sdělení studované skladby,
- dbá na správnou pedalizaci, kterou kontroluje sluchem,
- vyjádří a zdůvodní svůj interpretační názor,
- aktivně se účastní výběru části repertoáru s ohledem na vlastní preference stylu a žánru,
- zahraje z listu jednoduché skladby,
- dbá na přesnost souhry ve čtyřruční hře, doprovodu nebo komorní hře.

II. ročník

Žák:

- interpretuje skladby různých stylových období a forem,
- k vyjádření nálady zvolí odpovídající výrazové prostředky,
- analyzuje skladbu v celku i v detailech,
- formuluje své představy a názory na interpretaci skladby,
- propojuje teoretické poznatky a praktické dovednosti při studiu skladeb,

- využívá návštěvy koncertů a poslech nahrávek k obohacení vlastního hudebního projevu,
- uplatní cit pro souhru ve čtyřruční hře, doprovodech nebo komorní hře.

III. ročník

Žák:

- využívá rozbor skladeb k zdokonalení vizuální, sluchové a motorické paměti,
- uplatní různé druhy úhozů v souladu se stylovou interpretací daného žánru a epochy,
- předvede schopnost rytmické pregnantnosti při hře složitějších rytmů,
- nastuduje sólové skladby určené k veřejnému provedení co nejdokonaleji a z paměti (s přihlédnutím k individuálním schopnostem),
- hraje z listu jednoduché skladby sólové i čtyřruční s učitelem za účelem poznání nové hudební literatury.

IV. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti k vyjádření svých představ
- hraje z listu jednoduché skladby,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů; tento svůj názor zformuluje a vyjádří, při hře z paměti využívá znalosti o výrazu, harmonii, formě a obsahu hrané skladby,
- uvede příklady skladeb významných světových a českých autorů různých stylových období a žánrů
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností, k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru,
- hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle individuálních schopností.

Vyučovací předmět – Klavírní seminář

Charakteristika vyučovacího předmětu

Náplní kolektivního předmětu je všeobecné předávání poznatků, veřejná interpretace nastudovaných skladeb a vzájemná diskuze mezi žáky. Předmět klavírní seminář svým vzdělávacím obsahem doplňuje výuku předmětů Klavír a Hudební nauka, kombinuje teoretické poznatky s praktickými dovednostmi, klade důraz na víceruční hru a klavírní korepetici. Pro žáky představuje především další možnost pódiového vystupování a praktické prezentace nabytých hráčských zkušeností. Cílem předmětu je výchova komplexního umělce, který je schopen aktivně spolupracovat v menších nástrojových uskupeních, komorní hře, doprovodech, čtyřruční a víceruční hře a v souborech podle svých individuálních schopností. Nácvik partů k víceruční hře a klavírní korepetici probíhá paralelně v rámci výuky hry na nástroj, souhra s dalším instrumentalistou potom s pedagogem tohoto oboru. Klavírní seminář vychovává žáka k vytváření vlastního názoru na interpretaci, rozšiřování znalostí klavírního repertoáru a upevnění pozitivního vztahu k poslechu i provozování hudby.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- pozná a pojmenuje základní hudební parametry (klíč, předznamenání, metrum),

- navazuje při studiu čtyřruční hry na klavírní návyky a dovednosti získané v předchozích ročnících předmětu Klavír,
- je schopen vědomě poslouchat hru svoji i druhého hráče,
- umí začít hrát skladbu z klíčového místa,
- předvede interpretaci skladby a dodržuje u ní základní pravidla pódiového vystupování.

5. ročník

Žák:

- zahraje z listu jednoduchou skladbu a dokáže v ní analyzovat základní hudební parametry (klíč, předznamenání, metrum),
- je schopen hrát s jinými nástroji (s klavírním doprovodem nebo v komorním souboru), tuto schopnost prokáže na jednoduchých příkladech,
- umí se přizpůsobit tempu a dynamice spoluhráče,
- umí udat nástup a zakončení skladby,
- reaguje na spoluhráče,
- předvede interpretaci skladby a dodržuje u ní pravidla pódiového vystupování,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody.

6. ročník

Žák:

- zahraje z listu jednoduchou skladbu přiměřeně svým možностям a dokáže analyzovat její hudební formu a obsah,
- ve své interpretaci respektuje všechny výrazové pokyny,
- jednoduchou formou vyjádří svůj názor na poslouchané skladby,
- uplatňuje se podle svých schopností a dovedností v komorní a souborové hře,
- umí reagovat na případné chyby či jiné podněty spoluhráče,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody.

7. ročník

Žák:

- zahraje z listu jednoduchou skladbu přiměřeně svým možностям a dokáže analyzovat její hudební formu a obsah,
- rozezná základní výrazové prostředky a použije je v praxi,
- prokáže svůj přehled o klavírní literatuře v jejích základních kategoriích (sólová hra, komorní hra, hra s orchestrem) a vyjmenuje jejich specifika,
- je schopen hrát s jinými nástroji (s klavírním doprovodem nebo v komorním souboru),
- je aktivním posluchačem hudby, schopným vyjádřit, patřičně prezentovat a zdůvodnit svůj názor na poslouchanou skladbu nebo interpreta včetně sebe,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- plynule rozvíjí svou představivost v sólové i skupinové interpretaci,
- vyjmenuje možnosti uplatnění klavíristy v praxi a jejich specifika,
- dokáže analyzovat vybrané technické problémy skladby a navrhnout způsob jejich cvičení,
- předvede interpretaci skladby a dodržuje u ní základní pravidla pódiového vystupování,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody.

II. ročník

Žák:

- rozeznává hudební styly a žánry,
- plynule rozvíjí svou představivost v sólové i skupinové interpretaci,
- dokáže analyzovat základní interpretační problémy vybrané skladby a navrhnout jejich řešení, předvede vlastní interpretaci,
- při poslechu skladby rozezná hlavní téma, jeho transpozice nebo variace,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody:

III. ročník

Žák:

- rozezná a pojmenuje jednotlivé aspekty interpretace,
- při poslechu skladby rozezná a pojmenuje použité výrazové prostředky,
- na základě svých zkušeností vyjadřuje své názory na znějící hudbu a umí je zdůvodnit,
- zvládá hru jak sólo, tak s klavírním doprovodem i v instrumentálních uskupeních,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody.

IV. ročník

Žák:

- rozezná, pojmenuje a charakterizuje všechny aspekty interpretace,
- dokáže transponovat, variovat, případně stylizovat jednoduché téma,
- hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle individuálních schopností,
- na základě svých zkušeností vyjadřuje své názory na znějící hudbu a umí je zdůvodnit,
- na interním vystoupení předvede nastudované ukázkové čtyřruční skladby nebo doprovody.

Vyučovací předmět – Klavírní praxe

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Klavírní praxe zahrnuje oblast doprovodů, komorní hry i hry čtyřruční. Vzdělávacím obsahem navazuje na individuální výuku hry na klavír, rozšiřuje ji o spolupráci a vnímání druhého hráče (nebo více interpretů) při společné reprodukci skladby. Napomáhá upevňování rytmického cítění a chápání. Seznamuje žáky blíže s různými nástroji nebo skupinami nástrojů, které doprovází a zároveň s dalšími hudebními styly a žánry. Tím přispívá k rychlejšímu hudebnímu rozvoji žáků a obohacuje jejich umělecký rozhled. Žáci mohou pokračovat i ve hře čtyřruční s dalším žákem, doprovodit sólový zpěv nebo komorní zpěv. Klavírní praxe vede žáky k soustředěné a soustavné umělecké činnosti, buduje návyk dlouhodobé, systematické a vytrvalé práce a spolupráce. Žák odpovídá za svůj part i za společný výsledek, učí se poslouchat, přizpůsobit a pohotově reagovat na spoluhráče. Učitelé vybírají látku podle věku a schopností žáků a podle svého pojetí výuky. Prioritou ve výuce je podpora a posilování zájmu žáků o provozování hudby a radost ze společné hry.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- zahraje skladbičky přiměřené obtížnosti,
- zná takt, tóninu a základní charakter interpretované skladby – veselá, smutná, taneční,

- pochodová, píseň atd.,
- přesně dodržuje rytmické hodnoty a pomlky,
  - orientuje se v rozčlenění skladby (takty, repetice) pro snazší komunikaci při společném nácvičce,
  - ve čtyřruční hře dbá na správné udání tempa nebo se naopak umí podřídít spoluhráči,
  - reaguje na gesta sólového hráče.

5. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené obtížnosti,
- pečlivě nastuduje svůj part,
- orientuje se v rozčlenění skladby,
- pozná způsob hry na nástroj, který doprovází,
- reaguje na gesta sólového hráče,
- tempově i rytmicky se sjednotí se spoluhráčem,
- dynamicky se přizpůsobí.

6. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené obtížnosti v odpovídajícím tempu a dynamice,
- zodpovědně nastuduje svůj part,
- sluchově zná part spoluhráče,
- reaguje na gesta sólového hráče, spoluhráče ve čtyřruční hře, popř. sbormistra, dirigenta,
- je schopen správně zvolit tempo a dát nástup při čtyřruční hře s mladším spoluhráčem,
- vlastní interpretaci přizpůsobí celkovému vyznění skladby s ohledem na její charakter a žánr.

7. ročník

Žák:

- aktivně se účastní čtyřruční nebo komorní hry,
- pohotově se orientuje v notovém zápisu, v číslování taktů a rozčlenění skladby po hudebně logických částech,
- reaguje na pokyny a gesta učitele nebo vedoucího souboru,
- zná přesně takty, kdy hraje sám i místa, kde je souhra náročná na přesnost,
- tempově i rytmicky se sjednotí se spoluhráči,
- dovede navázat v případě, že udělá chybu,
- zahraje svůj part v odpovídající dynamice vzhledem k celkovému vyznění skladby,
- předvede nastudovanou skladbu na veřejném nebo interním vystoupení.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- nacvičí skladby přiměřené hráčské obtížnosti,
- orientuje se v notovém textu,
- ví, jak se zapisuje a hraje doprovod pomocí akordových značek,
- uplatní základní principy souhry,
- vyjádří svůj osobní názor ke společnému vyznění skladby (tempo, dynamika, agogika),
- přizpůsobí svoji interpretaci charakteristickým rysům daného stylu a žánru.

II. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené hráčské obtížnosti,
- jednoduché doprovody hraje z listu,
- orientuje se v notovém textu svého partu i partu spoluhráče nebo zpěváka,
- samostatně nastuduje jednoduchý part,

- vyjádří svůj osobní názor ke společnému vyznění skladby (tempo, dynamika, agogika),
- přizpůsobí svoji interpretaci charakteristickým rysům daného stylu a žánru.

III. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené obtížnosti a zúročí v jejich interpretaci své předchozí hráčské zkušenosti (pohotová orientace ve skladbě, přesnost v souhře, kratší doba nácvičku, hra z listu),
- orientuje se v doprovodech jednoduchých lidových písní podle základních akordových značek,
- samostatně vyjádří svůj interpretační názor,
- podle svých schopností a aktuálních možností vystřídá více variant nástrojového doprovodu nebo komorní hry.

IV. ročník

Žák:

- hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle individuálních schopností,
- zahraje skladby odpovídající jeho hráčské vyspělosti,
- vystřídá více variant nástrojového doprovodu nebo komorní hry podle aktuálních možností,
- využije možnosti přinést vlastní notový materiál nebo se jinak podílí na výběru skladeb,
- umí posoudit kvalitu vlastní interpretace, nastudované skladby uplatní na veřejných nebo interních vystoupeních.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.3 Studijní zaměření – Hra na varhany

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na varhany. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti, které následně rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč ve čtyřruční hře a doprovodu k jinému nástroji nebo zpěvu. V rámci studia může uplatnit získané znalosti a vlastní nadání i v oblasti improvizace. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje zpravidla v podobě individuální výuky předmětu *Varhany* a v podobě kolektivní výuky, kterou zahrnují předměty *Varhanní praxe*, *Klavírní seminář* a *Pěvecký sbor*.

Vzdělávací oblast Recepce a reflexe hudby umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní *Nauky o hudbě*. Znalosti v oblasti literatury a dějin varhan žáci získávají v průběhu celého studia v rámci předmětu *Varhany* v souvislosti s probíranou látkou.

Hra na varhany

Učební plán č. 3		I. stupeň						II. stupeň				
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT												
	Varhany	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNĚ	Varhanní praxe				1	1	1	1	1	1	1	1
	Klavírní seminář				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2	2	2	2

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Varhany*,
- pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na varhany, plní výstupy předmětu *Klavír*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Varhany**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Varhany jsou nástrojem s bohatou historií sahající až do doby před naším letopočtem. Během staletí prošly vývojem, který byl velmi rozdílný a specifický pro jednotlivé oblasti a země i ve stejných časových epochách. Některé nástroje dosahují až gigantických rozměrů co do počtu manuálů i množství rejstříků. Zvukové a barevné škály varhan začínají od nejjemnějších po monumentálně ohlušující. Každý nástroj je jiný a rozdílné jsou i akustické podmínky, ve kterých se varhany nacházejí. Současné nástroje bývají opatřeny moderními technickými vymoženostmi (např. paměťovými kombinacemi). V posledních desetiletích v menších prostorách často nahrazují píšťalové nástroje varhany digitální.

Varhany patří do skupiny nástrojů, které vyžadují již vyspělejšího žáka jak po stránce fyzických dispozic, tak i hudebních předpokladů. Při hře na varhany je nutné zvládnout číst a hrát zápis tří notových osnov současně. Výhodou je předchozí klavírní průprava. Čím je žák zdatnější ve hře na klavír, tím rychleji bude postupovat ve hře na varhany. Začíná-li žák bez klavírní průpravy, je vhodné počátky výuky kombinovat se hrou na klavír pro lepší zvládnutí správných elementárních hráčských návyků. Připravenost žáka ke studiu varhan posoudí pedagog.

Digitální varhany v sále školy slouží nejen pro výuku, ale i pro koncertní využití. Žáci mají příležitost vyzkoušet si při vystoupeních i nástroje v brněnských chrámech nebo dalších prostorách a získat tím cenné zkušenosti v pohotovém přizpůsobení se různým typům varhan a akustiky. Úspěšnost ve hře na nástroj podstatně závisí na žákově systematické přípravě do výuky.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- předvede základní pianistické návyky (správné sezení, držení těla, volnost paží i zápěstí, přirozený tvar rukou, prstoklad),
- předvede základní varhanní návyky (správné sezení, držení těla),
- orientuje se na klaviatuře i varhanním manuálu v celém rozsahu,
- čte a zahraje noty v houslovém i basovém klíči,
- rozlišuje a používá základní druhy úhozů,
- od počátku hry z not dbá na co nejpřesnější realizaci notového zápisu včetně prstokladu a nohokladu,
- předvede základy hry na pedál (hra špicí, hra patou),
- zahraje jednoduchá kratší cvičení v manuálu s pedálovou prodlevou,
- zná základní terminologii (manuál, pedál, rejstřík, žaluzie, nohoklad).

2. ročník

Žák:

- uplatní při hře základní návyky a dovednosti,
- propojí pohotověji čtení notového zápisu v houslovém i basovém klíči s vlastní hrou,
- zahraje základní durové stupnice a k nim akordy v manuálu,
- zahraje základní durové stupnice v pedálu,
- správně spojí základní harmonické funkce T–D–T v nejjednodušších durových tóninách v souvislosti s probíranou stupnicí,
- transponuje jednoduchou melodii,
- hraje na všech manuálech, umí použít žaluzii,
- interpretuje cvičení a skladbičky různorodého charakteru odpovídající náročnosti.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné sezení, přirozený tvar ruky, koordinace obou rukou s pedálem dohromady),
- používá základní technické prvky (základní úhozy, uvědomělá práce s rytmem, prstová technika na základní úrovni),
- zahraje jednodušší stupnice v pedálu s jednou rukou dohromady,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a jejich notovém zápisu,
- hraje cvičení různorodého charakteru a jednoduché skladbičky,
- zahraje spoj T–S–D–T v dur tóninách (do dvou předznamenaní),

- podle individuálních možností vyjádří náladu skladby elementárními výrazovými prostředky (tempo, agogika, střídání manuálů, práce se žaluzií).

4. ročník

Žák:

- v manuálové technice používá různé druhy úhozů a střídání manuálů,
- aplikuje základní techniky pedálové hry v pomalejších tempech (hra špicí, patou, vázání tónů, větší intervalové skoky, tichá výměna),
- využívá základy výrazových prostředků (artikulace, frázování, agogika),
- zahraje jednodušší durové stupnice v pedálu s manuálem oběma rukama dohromady, mollové stupnice s jednou rukou dohromady,
- ovládá nezávislost rukou a nohou v souhře,
- pojmenuje a provede nejužívanější melodické ozdoby (trylek, nátryl, mordent),
- volbou rejstříků zrealizuje svoji zvukovou a barevnou představu (orientuje se v označení rejstříků).

5. ročník

Žák:

- uplatní získané základy varhanní hry v náročnějších variantách,
- zvládá pedálová cvičení i v rychlejších tempech,
- zahraje stupnice dur i moll v pedálu a manuálu v protipohybu, kadence T–S–D–T v jednodušších tóninách dur i moll,
- vytvoří druhý hlas k dané melodii,
- pojmenuje a provede melodické ozdoby v souvislosti s probíranou látkou,
- interpretuje drobnější skladby autorů různých epoch,
- účinkuje na veřejných vystoupeních.

6. ročník

Žák:

- porovná základní charakteristiku jednotlivých hudebních epoch v souvislosti s interpretací a registrací (vyjmenuje nejzákladnější rysy a skladatele),
- využije všech probraných druhů pedálové techniky,
- hraje různorodou literaturu, některá cvičení a snadné skladby formou hry z listu,
- vyjmenuje a aplikuje základní pravidla při rejstříkování hraných skladeb,
- interpretuje vybrané skladby na veřejných vystoupeních.

7. ročník

Žák:

- propojuje veškeré získané technické i výrazové dovednosti při interpretaci,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu, kterou přednese na absolventském vystoupení,
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu a umí se přizpůsobit různým typům nástroje i akustice,
- využívá podle stupně své vyspělosti zvukových možností nástroje, zvládá samostatně rejstříkovat jednodušší skladby,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů po technické, výrazové a obsahové stránce – využívá dynamiku, tempové rozlišení, vhodnou artikulaci, frázování, agogiku,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- aktivně se účastní čtyřruční nebo komorní hry.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- uplatní všechny dosud probrané technické a výrazové prostředky,
- využívá zvukové a barevné možnosti nástroje,
- v manuálové technice používá různé druhy úhozů a střídání manuálů i v rychlejším sledu
- aplikuje základní techniky pedálové hry ve skladbách různého charakteru a slohového období,
- zahraje stupnice v pedálu a manuálu v protipohybu, kadenci T–S–D–T v různých tóninách
- orientuje se ve formě hrané skladby (např. fuga, passacaglia),
- zahraje jednodušší trio.

II. ročník

Žák:

- uplatní získané základy varhanní hry v náročnějších skladbách,
- pedálová cvičení zvládá v rychlejších tempech,
- zahraje stupnice dur i moll v pedálu a manuálu v protipohybu, v rytmické variantě 2:3,
- hraje kadence a dvojhlas v různých tóninách (podle individuálních schopností),
- pojmenuje a správně provede melodické ozdoby v souvislosti s dobovou interpretací,
- interpretuje skladby autorů různých epoch,
- využívá snadná cvičení ke hře z listu,
- vyjmenuje základní pravidla při rejstříkování hraných skladeb,
- zahraje vybrané skladby na veřejných vystoupeních.

III. ročník

Žák:

- zformuluje a porovná základní charakteristiku jednotlivých hudebních epoch v interpretaci a rejstříkování,
- využije všech probraných druhů pedálové techniky,
- vypracuje samostatně prstoklad i nohoklad,
- hraje různorodou literaturu, vybraná cvičení a snadné skladby formou hry z listu,
- zrealizuje a zdůvodní vlastní představu o provedení a registraci skladby,
- vybrané skladby zahraje na veřejných vystoupeních,
- přizpůsobí hru akustickým podmínkám v různých prostorách,
- vyjmenuje stěžejní skladatele varhanní literatury,
- využívá návštěv koncertů, poslechu nahrávek a četby literatury o umění k obohacení vlastního hudebního projevu.

IV. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti k vyjádření svých představ
- hraje z listu jednoduché skladby,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů; tento svůj názor zformuluje a vyjádří, při hře z paměti využívá znalosti o výrazu, harmonii, formě a obsahu hrané skladby,
- uvede příklady skladeb významných světových a českých autorů různých stylových období a žánrů,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských, a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru,

- hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle individuálních schopností.

Vyučovací předmět – Varhanní praxe

Charakteristika vyučovacího předmětu

Kolektivní předmět Varhanní praxe zahrnuje oblast doprovodů, komorní hry i hry čtyřruční. Vzdělávacím obsahem navazuje na individuální výuku hry na varhany, rozšiřuje ji o spolupráci a vnímání druhého hráče (nebo více interpretů) při společné reprodukci skladby. Napomáhá upevňování rytmického cítění a chápání. Seznamuje žáky blíže s různými nástroji nebo skupinami nástrojů, které doprovází, a zároveň s dalšími hudebními styly. Tím přispívá k rychlejšímu hudebnímu rozvoji žáků a obohacuje jejich umělecký rozhled. Žáci mohou hrát i čtyřručně s dalším žákem, doprovodit zpěv nebo pěvecký sbor. Varhanní praxe vede žáky k soustředěné a soustavné umělecké činnosti, buduje návyk dlouhodobé, systematické a vytrvalé práce a spolupráce. Žák odpovídá za svůj part i za společný výsledek, učí se poslouchat, přizpůsobit, pohotově reagovat na spoluhráče a zvolit odpovídající rejstříky vzhledem k celkovému působivému vyznění skladby. Učitel vybírá látku podle věku a schopností žáků a podle svého pojetí výuky. Prioritou ve výuce je podpora a posilování zájmu žáků o provozování hudby a radost ze společné hry.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- zahraje skladbičky přiměřené obtížnosti (zná takt, tóninu a základní charakter hrané kompozice),
- přesně dodržuje rytmické hodnoty a pomlky,
- orientuje se v rozčlenění skladby (takty, repetice) pro snazší komunikaci při společném nácviku,
- ve čtyřruční hře dbá na správné udání tempa nebo se naopak umí podřídit spoluhráči,
- při doprovodu reaguje na gesta sólového hráče,
- tempově i rytmicky se sjednotí se spoluhráčem.

5. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené obtížnosti,
- pečlivě nastuduje svůj part,
- orientuje se v rozčlenění skladby,
- pozná způsob hry na nástroj, který doprovází,
- reaguje na gesta sólového hráče,
- tempově i rytmicky se sjednotí se spoluhráčem,
- dovede navázat v případě, že udělá chybu.

6. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené obtížnosti v odpovídajícím tempu,
- zodpovědně nastuduje svůj part,
- sluchově zná part spoluhráče,
- reaguje na gesta sólového hráče, spoluhráče ve čtyřruční hře, popř. sbormistra, dirigenta,
- je schopen správně zvolit tempo a dát nástup,

- aktivně se podílí na volbě rejstříků, manuálů,
- vlastní interpretaci přizpůsobí celkovému vyznění skladby s ohledem na její charakter a žánr.

7. ročník

Žák:

- aktivně se účastní čtyřruční nebo komorní hry,
- pohotově se orientuje v notovém zápisu (zná takt a tóninu skladby, formu a charakter),
- orientuje se v číslování taktů a rozčlenění po hudebně logických částech,
- reaguje na pokyny a gesta učitele nebo vedoucího souboru,
- zná přesně takty, kdy hraje sám i místa, kde je souhra náročná na přesnost,
- tempově i rytmicky se sjednotí se spoluhráčem,
- dovede navázat v případě, že udělá chybu,
- zahraje svůj part v odpovídající zvukové síle i barevné podobě vhodnou volbou rejstříků,
- interpretuje skladbu na veřejném nebo interním vystoupení.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- nacvičí skladby přiměřené hráčské obtížnosti,
- orientuje se v notovém textu,
- zvládá základní principy souhry,
- ví, jak se zapisuje a hraje doprovod pomocí akordových značek,
- vyjádří svůj osobní názor ke společnému vyznění skladby (tempo, dynamika, agogika, volba rejstříků, manuálů, použití žaluzie atd.),
- přizpůsobí svoji interpretaci stylu a žánru, zná charakteristické rysy.

II. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené hráčské obtížnosti,
- zvládá základní principy souhry,
- jednoduché doprovody hraje z listu,
- orientuje se v notovém textu svého partu i partu spoluhráče nebo zpěváka,
- samostatně nastuduje jednoduchý part,
- vyjádří svůj osobní názor ke společnému vyznění skladby,
- přizpůsobí svoji interpretaci charakteristickým rysům daného stylu a žánru.

III. ročník

Žák:

- zahraje skladby přiměřené obtížnosti a zúročí v jejich interpretaci své předchozí hráčské zkušenosti (pohotová orientace ve skladbě, přesnost v souhře, kratší doba nácvičení, hra z listu),
- samostatně vyjádří svůj interpretační názor,
- zvolí odpovídající rejstříky,
- podle svých schopností a aktuálních možností vystřídá více variant nástrojového doprovodu nebo komorní hry.

IV. ročník

Žák:

- hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle

individuálních schopností,

- zahraje skladby odpovídající jeho hráčské vyspělosti,
- vystřídá více variant nástrojového doprovodu nebo komorní hry,
- využije možnosti přinést vlastní notový materiál nebo se jinak podílí na výběru skladeb,
- umí posoudit kvalitu vlastní interpretace, nastudované skladby uplatní na veřejných nebo interních vystoupeních.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Klavírní seminář je uveden ve studijním zaměření – Hra na klavír

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.4 Studijní zaměření – Hra na elektronické klávesové nástroje (EKN)

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na keyboard. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v čtyřruční hře a v doprovodu k jinému nástroji. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje především v podobě individuální výuky předmětu Keyboard a kolektivní výuky předmětů Komorní a souborová hra–keyboard, Klavírní seminář, Pěvecký sbor. *Vzdělávací oblast Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na EKN

Učební plán č. 4

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň						II. stupeň				
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Keyboard	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – keyboard				1	1	1	1	1	1	1	1
	Klavírní seminář				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2	2	2	2

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně nebo ve skupině maximálně tři žáků ve vyučovacím předmětu Keyboard.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Keyboard**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Spojením s výpočetní technikou a hudebním softwarem přináší Keyboard řadu nových příležitostí od využití zcela nových zvukových možností až po moderní kompoziční techniky. Keyboard se spíše podobá malému hudebnímu studiu, k jehož dokonalému zvládnutí je zapotřebí znalostí z harmonie a aranžování. K ovládnutí klaviatury pak nezbytnou technickou vybavenost, která vychází z klavírní techniky. Při výuce hry na keyboard si proto žáci osvojují základy klavírní hry, musí však zvládnout nástroj i po stránce technické. Toto propojení jim umožňuje interpretovat skladby nejrůznějších období a stylů, ať už se jedná o díla klasické klavírní literatury, či písně a skladby z oblasti populární hudby. Výuka je vhodná pro všechny věkové kategorie. EKN poskytují bohatou nabídku uplatnění, jsou nepostradatelnou součástí hudebních skupin současné hudby.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- předvede správné návyky nástrojové hry a základy obsluhy nástroje,
- orientuje se na klaviatuře s rozdělením do oktáv,
- čte noty v G a F klíči,
- hraje nezávisle levou a pravou rukou,
- vyťuká základní rytmické tvary,
- hraje stupnici C dur protipohybem v rozsahu jedné oktávy,
- využívá přede hry a dohry automatického doprovodu,
- po vzoru učitele použije základní technické vybavení nástroje (například doprovodné rytmy).

2. ročník

Žák:

- zahraje podle určeného prstokladu,
- použije základní technické vybavení nástroje,
- volí složitější rytmické vzory,
- zahraje skladby s použitím základních rytmů automatického doprovodu,
- zvolí vhodné nástrojové barvy pro skladby rozdílného charakteru,
- zahraje složitější rytmy (například tečkovaný rytmus, synkopu),
- ovládá harmonické funkce T–S–D.

3. ročník

Žák:

- využije při hře základní návyky a dovednosti (správné sezení u nástroje, uvolnění těla při hře, přirozený tvar ruky, koordinace obou rukou, orientace na nástroji) a použije základní technické prvky (základní úhozy, uvědomělá práce s rytmem na základě rytmického cítění, prstová technika na základní úrovni, používání pedálů),
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- podle svých individuálních schopností zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří elementárními výrazovými prostředky,
- samostatně hraje jednoduché doprovody s využitím základních harmonických funkcí.

4. ročník

Žák:

- využije funkce Fill In a automatické harmonizace melodie,
- při automatickém doprovodu střídá plynule akordy,
- použije rytmicky komplikovanější typy automatických doprovodů (například LATIN),
- přesvědčivě hraje tečkovaný rytmus, synkopu, triolu,
- ovládá podle svých individuálních schopností prstovou techniku pravé a levé ruky,
- nastaví tempo doprovodu a použije základní funkce pro obohacení automatického doprovodu (například Start, Stop, Synchro, Intro, Ending).

5. ročník

Žák:

- hraje stupnice a akordy přes dvě oktávy v rychlejším tempu protipohybem,
- použije dominantní septakordy a zmenšené septakordy,
- samostatně volí doprovody ke skladbám,

- použije větší škály typů automatických doprovodů (např. latinsko amerických rytmů, netradičních rytmů),
- podle typu nástroje zná tyto rytmy: Polka, March, Walz, Slow-Rock, Beat, Funk, Pop, Rock, Swing, Foxtrot, Cha–Cha, Rumba, Samba, Tango, Twist, Beguine,
- podle svých individuálních schopností hraje z listu.

6. ročník

Žák

- vyjmenuje kytarové značky např. X, Xm, X⁷, Xm⁷, Xdim, Xaug, Xmaj⁷, X⁹, Xsus⁴, Xsus² a jejich možné ekvivalenty,
- ovládá princip tvoření kytarových značek a sestaví akord v jakékoli tónině,
- hraje z listu jednodušší kytarové značky,
- plynule kombinuje hru akordů v režimech Multifinger a Fingered, zjednodušuje si hru obtížných akordických postupů (například v jazzové hudbě),
- ovládá anglickou terminologii u dosud probraných funkcí nástroje,
- nastaví tempo automatického doprovodu, celkovou hlasitost nástroje, hlasitost rytmického doprovodu, programové číslo zvuku s programovým číslem doprovodu,
- účastní se čtyřruční nebo komorní hry.

7. ročník

Žák:

- propojuje veškeré získané technické i výrazové dovednosti při interpretaci,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu,
- využívá podle stupně své vyspělosti zvukových možností nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů po technické, výrazové a obsahové stránce,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, vhodnou artikulaci, frázování, agogiku,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu.

II. stupeň

I. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti,
- hraje durové stupnice s # a b souběžně přes dvě oktávy,
- hraje velký rozklad k hraným stupnicím,
- samostatně nastuduje jednoduchou vícehlasou skladbu,
- zahraje jednoduchý doprovod.

II. ročník

Žák:

- hraje všechny durové stupnice s # a b kombinovaně,
- hraje velký rozklad k hraným stupnicím,
- využije veškeré technické možnosti nástroje,
- hraje z listu,
- hraje skladby autorů různých stylových období a žánrů,
- zahraje jednoduché doprovody,
- zformuluje a vyjádří názor na interpretaci skladeb různých stylových období,
- vyjádří svůj názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů.

III. ročník

Žák:

- hraje skladby autorů různých stylových období a žánrů,
- hraje všechny mollové stupnice s # a b souběžně, kombinovaně přes dvě oktávy,
- improvizuje doprovody k lidovým písním či melodiím,
- samostatně tvoří vlastní krátké skladby,
- spolupracuje při komorní hře,
- zformuluje a vyjádří názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů.

IV. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti k vyjádření svých představ,
- hraje z listu jednoduché skladby,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů; tento svůj názor zformuluje a vyjádří, při hře z paměti využívá znalosti o výrazu, harmonii, formě a obsahu hrané skladby,
- uvede příklady skladeb významných světových a českých autorů různých stylových období a žánrů,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vyučovací předmět – **Komorní a souborová hra – keyboard**

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní a souborová hra navazuje na individuální nástrojovou výuku. Hra více hudebníků představuje pro žáky velký přínos a umělecké obohacení. Studenti mají možnost uplatnit dosavadní dovednosti a dále se zdokonalovat ve hře. Ve výuce klademe důraz na přátelskou atmosféru a spolupráci.

Společná hra rozvíjí rytmické cítění, hudební představivost a souhru. Hráči se učí jeden druhému naslouchat a přizpůsobit se. Vzájemný respekt přináší všem hráčům novou zkušenost, pocit zodpovědnosti a radost z hudebního sdělení. Repertoár zahrnuje nejrozličnější hudební styly a žánry podle věku a schopností žáků. Jedním z cílů je také společná aktivní účast na koncertech a akcích školy.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4.ročník

Žák:

- využívá základní návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na keyboard,
- přečte a porozumí notovému zápisu skladby, kterou hraje,
- spolupracuje s ostatními spoluhráči.

5.ročník

Žák:

- uplatňuje rytmickou jednotku nástroje,
- dodržuje souhru a správnou interpretaci melodické linky,
- prezentuje elementární technické prvky hry.

6.ročník

Žák:

- uplatňuje se při hře v komorních nebo souborových uskupeních,
- realizuje všechny dosud získané hráčské dovednosti,
- vystihne náladu skladeb.

7.ročník

Žák:

- aktivně se účastní čtyřruční nebo komorní hry,
- pohotově se orientuje v notovém zápisu,
- svědomitě si připravuje svůj part,
- zodpovědně spolupracuje s ostatními.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využije získané dovednosti,
- hraje z listu přiměřeně obtížné skladby.

II. ročník

Žák:

- uplatňuje kultivované návyky hry,
- posoudí kvalitu provedení,
- aktivně a zodpovědně spolupracuje s ostatními žáky.

III. ročník

Žák:

- využívá schopnosti hry s dynamikou a agogikou,
- samostatně řeší problém prstokladu, frázování a výrazových prostředků při nácviu skladeb,
- orientuje se v partiturách, které používáme.

IV. ročník

Žák:

- hraje správně melodickou linku a ovládá další možnosti elektronického nástroje i v náročnějších skladbách,
- zapojuje se do nejrůznějšího žánrového zaměření a zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb.
- hraje v duu (čtyřruční hra nebo hra dvou nástrojů), zahraje jednoduché doprovody, spolupracuje při komorní hře, v souborech nebo orchestrech různého složení podle individuálních schopností.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Klavírní seminář je uveden ve studijním zaměření – Hra na klavír

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.5 Studijní zaměření – Hra na housle

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na housle. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní, souborové hře nebo v orchestru. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky sólové hry na nástroj a v podobě kolektivní výuky Přípravného smyčcového souboru, Komorního souboru, Cimbálové muzice nebo v orchestru MBS. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na housle

Učební plán č. 5

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Housle	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Přípravný smyčcový soubor				1	1						
	Komorní soubor					2	2	2	2	2	2	2
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Housle*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Housle

Charakteristika vyučovacého předmětu

Housle jsou nejznámější z rodiny smyčcových nástrojů a jeden z nejčastěji využívaných nástrojů vůbec. Nachází velké uplatnění v sólové hře, v různých komorních seskupeních a symfonických orchestrech. Velkou tradici mají housle v lidové hudbě, kde jsou nepostradatelnou součástí. Jsou využívány pro interpretaci různých žánrů a stylů. Kromě vážné a lidové hudby se uplatňují také ve folku a popu. Hra na housle klade nároky na hudební a intelektuální dispozice hráče, rozvíjí jeho hudební schopnosti, smysl pro rytmus, kvalitu tónu, intonaci a motorické schopnosti. Podporuje a rozvíjí morálně volní vlastnosti a osobnost člověka. Umožňuje společensky se uplatnit v kolektivu a ve společnosti.

Nezanedbatelná je také citová stránka života, kterou hra na tento nástroj podporuje a prohlubuje. Hráči mohou využívat tohoto vzdělání jak po stránce profesionální, tak v běžném životě jako amatérští muzikanti. Získané znalosti také umožňují pochopit a ocenit kvalitu interpretace jiných umělců jako posluchač.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- dodržuje základní návyky (např. správné a uvolněné držení těla, postavení prstů),
- postupně spojuje notový zápis s orientací na hmatníku,
- využívá hru celým a částmi smyčce v jednoduchých rytmech (celé, půlové a čtvrtové noty),
- koordinuje práci pravé a levé ruky,
- aplikuje základní prstoklad na jednoduchých písničkách či kratších skladbičkách,
- zahraje písničku nebo skladbičku z paměti.

2. ročník

Žák:

- kontroluje držení nástroje,
- dbá na správnou koordinaci levé a pravé ruky,
- využívá základních prstokladů, kombinuje prstoklad dur i moll,
- zvládá přechody přes struny,
- vnímá náladu skladby a rozeznává základní dynamické rozdíly (f, p),
- hraje skladby a písničky s doprovodem klavíru.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné držení těla, držení nástroje, koordinace pohybu pravé a levé ruky), používá základní technické prvky hry, tvoří kvalitní tón,
- ovládá prsty v základních prstokladech ve výchozí poloze nástroje – v kombinacích na více strunách,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- vnímá náladu skladby a je schopen tuto náladu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem (např. s doprovodem klavíru).

4. ročník

Žák:

- používá všechny prstoklady v 1. poloze a jejich vzájemné spojování,
- je seznámen s jednoduchými výměnami poloh (1.–3. poloha),
- vytvoří kvalitní tón,
- interpretuje skladby různými druhy smyků (detaché, legato),
- je pohotový při hře z listu.

5. ročník

Žák:

- využívá hry v polohách s použitím výměn (1.–3. poloha),
- prohlubuje vnímání dynamických odstínů skladby a smysl pro kvalitu tónu (crescendo, decrescendo, hra s vibratem),
- vystihne charakter a náladu interpretované skladby (veselá, smutná, rychlá, pomalá),

- využívá základní technické prvky pravé a levé ruky a zdokonaluje je.

6. ročník

Žák:

- využívá různé kombinace smyků (detaché, legato, staccato),
- zná pojem skákavý smyk,
- orientuje se ve výměnách do vyšších poloh,
- hraje základní dvojhmaty (tercie, kvinty, sexty),
- nastuduje samostatně lehčí skladbu,
- rozlišuje různá stylová období (baroko, klasicismus, romantismus, hudbu XX. století a hudbu současnosti),
- samostatně využívá výraznějšího dynamického odstínění (pp–ff).

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny možnosti barevného a dynamického odstínění kvalitního tónu a obtížnější způsoby smyku,
- využívá plynulé výměny do vyšších poloh, zvládá základní dvojhmaty,
- orientuje se v zápise interpretovaných skladeb, rozeznává jejich základní členění, tóninové vztahy a stavbu melodie,
- pod vedením učitele rozvíjí vlastní hudební představy a vnímá odlišnosti výrazových prostředků hudby různých stylových období a žánrů,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využívá všech získaných dovedností při interpretaci skladeb (držení nástroje, postavení rukou, smyky, prstoklady),
- zařazuje do hry obtížnější technické prvky (výměny do vyšších poloh, melodické ozdoby),
- zahraje složitější smyky a vzájemné smykové kombinace (dlouhé, krátké, skákavé),
- orientuje se na hmatníku ve všech dosud probraných polohách,
- kontroluje intonační přesnost.

II. ročník

Žák:

- při interpretaci realizuje potřebnou zručnost a tónovou kulturu,
- pracuje s dynamikou, barvou a kvalitou tónu,
- při hře z listu spojuje teoretické poznatky s praxí,
- fixuje intonační jistotu,
- profiluje se dle svého temperamentu v kombinaci s hudebními schopnostmi,
- soustavně rozšiřuje repertoár skladeb.

III. ročník

Žák:

- vybere si skladby dle své rozumové a emocionální vyspělosti,
- samostatně nastuduje skladbu,
- orientuje se v jednotlivých stylových obdobích (rozezná baroko, klasicismus, romantismus, hudbu XX. století a hudbu současnosti) a chápe zásady interpretace těchto období,
- orientuje se v kulturním a hudebním životě, navštěvuje koncerty, divadla apod.

IV. ročník

Žák:

- využívá volného pohybu levé ruky po celém hmatníku a široké spektrum druhů smyků,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší prstokladové, smykové a výrazové varianty při nácvičce a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a dokáže je vhodně prezentovat a obhájit,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vyučovací předmět – Přípravný smyčcový soubor

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem výuky je seznámit žáky se základními pravidly práce v kolektivu, učit je vnímat a přizpůsobovat se dění kolem nich a připravit je na aktivní působení v komorních souborech a orchestrech.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- přizpůsobí se spoluhráčům v souboru,
- zahraje svůj part plynule v rytmu,
- dodržuje předepsanou dynamiku,
- vysvětlí pojem kontrola intonace a doladování k ostatním.

5. ročník

Žák:

- zná pravidla spolupráce s ostatními spoluhráči,
- dbá pokynů vedoucího hráče,
- pečlivě si připraví svůj part,
- aktivně se zapojuje do dění v souboru.

6. ročník (*hra na violoncello*)

Žák:

- ovládá hru obtížnějších partů,
- umí se doladit k ostatním hráčům,
- reaguje na gesta vedoucího hráče.

7. ročník (*hra na violoncello*)

Žák:

- dokáže hrát s dynamikou
- udržuje si intonační jistotu při souhře
- vystihne náladu skladeb,
- diferencuje rozdíly (dynamické) mezi melodickou linkou a doprovodným hlasem,
- je schopen souhry s ostatními hráči, spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku,
- dodržuje přesnou souhru a intonační jistotu při interpretaci.

Vyučovací předmět – Komorní soubor

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní soubor navazuje svým obsahem na výuku hry na hudební nástroj a na přípravný smyčcový soubor. Rozšiřuje ji o další spolupráci, žáci se učí vnímat i jiné nástroje při společné reprodukci skladby. Slouží jako prostředek k podchycení zájmu žáka o hudbu, aby po skončení studia cítil potřebu hudbu aktivně provozovat a poslouchat. Nabízí tvořivou činnost v oblasti interpretace skladeb, napomáhá upevňování rytmického citění a chápání, umožňuje obeznámit žáky s různými styly a žánry. Tím přispívá k rychlejšímu vývoji žáků a obohacuje jejich umělecký rozhled. Vede žáky k soustředěné a soustavné umělecké činnosti, buduje návyk dlouhodobé, systematické a vytrvalé práce a přináší praktické uplatnění získaných dovedností a spontánní radost z vlastní umělecké činnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

5. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- orientuje se v notovém zápisu,
- uvědomuje si pravidla spolupráce při společné hře,
- přizpůsobí se kolektivu spoluhráčů,
- spolupracuje se spoluhráči.

6. ročník

Žák:

- cílevědomě si připraví svůj part,
- ověřuje si vlastní schopnosti s ostatními žáky souborové hry,
- při hře v unisonu pozná, zda přesně intonuje, umí se přiladit,
- adekvátně reaguje na dirigentská gesta.

7. ročník

Žák:

- vystihne náladu skladeb,
- diferencuje rozdíly (dynamické) mezi melodickou linkou a doprovodným hlasem,
- je schopen souhry s ostatními hráči, spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku,
- dodržuje přesnou souhru a intonační jistotu při interpretaci.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- je členem kolektivu, ve kterém aktivně spoluvytváří příznivé tvůrčí klima,
- rozezná dynamické fráze a rozvíjí je,
- přizpůsobí se intonaci souboru jako celku,
- adekvátně reaguje na dirigentská gesta a pokyny.

II. ročník

Žák:

- orientuje se v grafickém záznamu hudebního díla, který adekvátně realizuje,
- posoudí kvalitu provedení nastudovaného díla,
- aktivně se zapojuje do práce v souboru,

- orientuje se ve hře z listu,
- podílí se na prezentaci souboru jako celku.

III. ročník

Žák:

- orientuje se ve složitější struktuře hudebního díla,
- interpretuje různé styly a žánry,
- řeší problematiku skladby (technické problémy, prstoklady, smyky...),
- koriguje hru mladších spoluhráčů,
- vnímá rozdíl mezi individuálním a souborovým hraním, respektuje dirigenta.

IV. ročník

Žák:

- dynamicky rozliší důležitost hlasů v harmonické struktuře,
- při vystoupení působí jistě a uvolněně,
- intonuje v celém rozsahu nástroje,
- aplikuje samostatně psanou dynamiku a fráze k prezentaci hudebního díla,
- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: [Cimbálová muzika](#) je uveden ve studijním zaměření – Hra na cimbál

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole [5.24](#)

5.6 Studijní zaměření – Hra na violu

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na violu. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní, souborové hře nebo v orchestru. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky sólové hry violu a v podobě kolektivní výuky hry v Komorním souboru, Cimbálové muzice nebo v orchestru MBS. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na violu

Učební plán č. 6

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VOLITELNÉ	Viola	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
	Komorní soubor					2	2	2	2	2	2	2
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně ve vyučovacím předmětu Viola*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na violu plní výstupy předmětu Housle.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Viola

Charakteristika vyučovacého předmětu

Staré violy např. viola d'amore nebo viola da braccio jsou předchůdci dnešní moderní violy. Viola má měkký zvuk s altovým zabarvením. Uplatňuje se jak v sólové hře, tak ji můžeme slyšet v komorním a orchestrálním seskupení u profesionálů a amatérů. Pro její charakteristickou altovou barvu se nejvíce využívá v lyrických „milostných“ tématech, které se objevují v lidových písních a i v jiných žánrech. Hra na violu rozvíjí lidskou osobnost po hudební, intelektuální i fyzické stránce. Hra na tento nástroj prohlubuje citovou stránku života hráče. Studium na tento nástroj člověk pochopí a ocení kvalitu hudby. Žáci, kteří nejsou na hru na violu fyzicky vyspělí, se vzdělávají hrou na housle. Po dosažení fyzických předpokladů mohou přestoupit a dále se osobně a interpretačně rozvíjet hrou na violu.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- zná nástroj a specifický způsob hry na violu,
- čte ve violovém (altovém) a v houslovém klíči na všech strunách,
- dodržuje základní návyky hry (správný a uvolněný postoj, držení těla),
- správně uchopí smyčec a chápe základní rozdělení smyčce,
- zvládá postavení levé ruky v první poloze,
- koordinuje souhru pravé a levé ruky,
- hraje jednoduché písně nebo krátké skladby v základních prstokladech,
- zahraje píseň nebo skladbu z paměti.

2. ročník

Žák:

- kontroluje správné držení nástroje a smyčce,
- koordinuje souhru levé a pravé ruky,
- orientuje se v základních prstokladech (dur a moll), které kombinuje,
- hraje na všech strunách,
- rozeznává základní dynamické rozdíly (p, f),
- pozná náladu písně nebo skladby (smutná, veselá),
- hraje písně a skladby s doprovodem klavíru.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné držení těla, držení nástroje, koordinace pohybu pravé a levé ruky), používá základní technické prvky hry (ovládání celého smyčce i jeho částí) a tvoří kvalitní tón,
- ovládá prsty v základních prstokladech ve výchozí poloze daného nástroje (v kombinacích na více strunách),
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- vnímá náladu skladby a je schopen tuto náladu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- uplatní se v souhře s dalším nástrojem (s doprovodem klavíru).

4. ročník

Žák:

- je si intonačně a hmatově jistý v prstokladech 1. polohy,
- hraje jednoduché výměny do vyšších poloh (3. poloha),
- rozezná kvalitní tón, používá sluchovou kontrolu,
- používá obtížnější smykovou techniku (legato, detaché, staccato),
- hraje s dynamickým rozlišením (p, mf, f),
- hraje pohotově z listu jednoduché melodie.

5. ročník

Žák:

- zvládá prstoklady ve vyšších polohách (do 3. polohy),
- kontroluje kvalitu tónu, používá vibrato,
- hraje se správným výrazem, chápe pojem fráze,
- rozlišuje širší spektrum dynamiky (pp–ff),

- využívá různé druhy smyků (dlouhé, krátké, vázané),
- rozliší charakter a náladu dané skladby.

6. ročník

Žák:

- interpretuje skladby v různých smykových variacích (dlouhé, krátké, vázané a skákavé smyky),
- bez problému využívá výměn ve vyšších polohách (3.–5. poloha),
- hraje základní dvojhmaty (tercie, sexty, kvinty),
- hraje s vibratem,
- nastuduje samostatně lehčí skladbu,
- orientuje se v různých stylových obdobích (baroko–moderna),
- hraje pohotově z listu.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny možnosti barevného a dynamického odstínění kvalitního tónu a obtížnější způsoby smyku,
- využívá plynulé výměny do vyšších poloh, zvládá základní dvojhmaty,
- orientuje se v zápise interpretovaných skladeb, rozeznává jejich základní členění, tóninové vztahy a stavbu melodie,
- pod vedením učitele rozvíjí vlastní hudební představy a vnímá odlišnosti výrazových prostředků hudby různých stylových období a žánrů,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využívá všech získaných dovedností při interpretaci skladeb (držení nástroje, postavení rukou, smyky, prstoklady),
- zařazuje do hry obtížnější technické prvky (výměny do vyšších poloh, melodické ozdoby),
- zahraje složitější smyky a vzájemné smykové kombinace (dlouhé, krátké, skákavé),
- orientuje se na hmatníku ve všech dosud probraných polohách,
- kontroluje intonační přesnost.

II. ročník

Žák:

- při interpretaci realizuje potřebnou zběhlost a tónovou kulturu,
- pracuje s dynamikou, barvou a kvalitou tónu,
- při hře z listu spojuje teoretické poznatky s praxí,
- fixuje intonační jistotu,
- profiluje se dle svého temperamentu v kombinaci s hudebními schopnostmi,
- soustavně rozšiřuje repertoár.

III. ročník

Žák:

- vybere si skladby dle své rozumové a emocionální vyspělosti,
- samostatně nastuduje skladbu,
- orientuje se v jednotlivých stylových obdobích (rozezná baroko, klasicismus, romantismus, hudbu XX. století a hudbu současnosti) a chápe zásady interpretace těchto období,
- orientuje se v kulturním a hudebním životě, navštěvuje koncerty, divadla apod.

IV. ročník

Žák:

- využívá volného pohybu levé ruky po celém hmatníku a široké spektrum druhů smyků,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší prstokladové, smykové a výrazové varianty při nácvičce a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a dokáže je vhodně prezentovat a obhájit,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní soubor je uveden ve studijním zaměření – Hra na housle

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Cimbálová muzika je uveden ve studijním zaměření – Hra na cimbál

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.7 Studijní zaměření – Hra na violoncello

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na violoncello. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní, souborové hře nebo v orchestru. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky sólové hry na nástroj a v podobě kolektivní výuky zejména v Přípravném smyčcovém souboru, v Komorním souboru, Cimbálové muzice nebo v orchestru MBS. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na violoncello

Učební plán č. 7

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VOLITELNĚ	Violoncello	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
	Přípravný smyčcový soubor				1	1	1	1				
	Komorní soubor					2	2	2	2	2	2	2
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Violoncello*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Violoncello

Charakteristika vyučovacích předmětů

Violoncello je druhým nejvyužívanějším nástrojem ze skupiny nástrojů smyčcových. Žáci začínají hrát na violoncello již v útlém věku. Seznamují se s možnostmi nástroje, rozvíjí svou představivost, hudební schopnosti. Hrou na tento nástroj si také tříbí smysl pro rytmus, kvalitu tónu a intonaci. Stejně jako u houslí rozvíjí motorické schopnosti žáka. Uplatnění má tento nástroj velké. Hráči využívají violoncello při sólové hře, v orchestrech, v komorních seskupeních. Tento nástroj je hojně využíván i pro interpretaci jiných žánrů a stylů, než je vážná hudba. V lidové hudbě, jazzu, folku i popu, tam všude se setkáváme se sametově znějícím violoncellem, které se plně vyrovnává ostatním nástrojům. Ačkoliv hra na violoncello klade značné nároky na dispozice hráče, ať už hudební, intelektuální nebo fyzické, pozitivně

podporuje vývoj osobnosti člověka, jeho morální vlastnosti a umožňuje společenské uplatnění v kolektivu. Znalosti získané studiem na tento nástroj dokáže člověk využít i jako posluchač, aby pochopil a ocenil kvalitu hudby.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- dodržuje základní návyky v držení nástroje (pravidlo hlava za hlavou, krk ke krku),
- ovládá postavení levé ruky v základní poloze,
- chápe, jak postavit prsty na smyčci a správné držení,
- uvědomuje si správnou koordinaci levé a pravé ruky,
- aplikuje základní prstoklad při hře jednoduchých lidových písniček,
- ovládá tah polovinou smyčce, tah celým smyčcem,
- zahraje z paměti jednoduchou melodii.

2. ročník

Žák:

- kontroluje sezení u nástroje, postavení levé ruky a držení smyčce,
- dbá na správnou koordinaci levé a pravé ruky,
- pomocí základních prstokladů zahraje písničku nebo kratší skladbičku,
- ovládá hru smyčcem i s přechody přes struny,
- rozezná náladu skladby, dokáže určit, je-li skladba nebo písnička smutná či veselá,
- rozezná dynamické rozdíly (potichu, nahlas),
- zná notaci prázdných strun v basovém klíči,
- hraje skladbu nebo písničku s doprovodem klavíru.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné držení těla, držení nástroje, koordinace pohybu pravé a levé ruky), používá základní technické prvky hry (ovládání celého smyčce i jeho částí) a tvoří kvalitní tón,
- ovládá prsty v základních prstokladech ve výchozí poloze daného nástroje – v kombinacích na více strunách,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- vnímá náladu skladby a je schopen tuto náladu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem (s doprovodem klavíru).

4. ročník

Žák:

- zařazuje do hry další technické prvky (krátké a skákavé smyky),
- používá jednodušší druhy smyků, legato i přes struny,
- aplikuje základní výměny z 1. do 4. polohy,
- upevňuje intonaci v širokých polohách nahoru i dolů,
- rozezná kvalitní tón, chápe, jak zahrát vibrato,
- je pohotový při hře z listu,
- hraje přednesovou skladbu z paměti,
- rozlišuje základní dynamiku (p, mf, f).

5. ročník

Žák:

- zvládá hru obtížnějších smyků (staccato, spiccato, martellé),
- hraje v polohách (do 7. polohy),
- tvoří kvalitní tón pomocí vibrata,
- dbá na výrazovou stránku hry,
- přiměřeně svým schopnostem vystihne charakter a náladu skladby,
- použije výraznější dynamiku (pp–ff),
- orientuje se v notovém zápise i ve vyšších polohách.

6. ročník

Žák:

- používá různé smykové kombinace (dlouhé, krátké a skákavé smyky),
- zvládá plynulé výměny poloh a orientaci v notovém zápise (1.–7. poloha),
- zapojuje do hry palec levé ruky, zná palcovou polohu,
- je schopen zahrát jednoduché dvojhmaty v základní poloze (tercie, kvinty, sexty),
- samostatně nastuduje jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu, výraz a styl hraných skladeb,
- přiměřeně ke svým schopnostem zvládá hru z listu.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny možnosti barevného a dynamického odstínění kvalitního tónu a obtížnější způsoby smyku,
- využívá plynulé výměny do vyšších poloh, zvládá základní dvojhmaty,
- orientuje se v zápise interpretovaných skladeb, rozeznává jejich základní členění, tóninové vztahy a stavbu melodie,
- pod vedením učitele rozvíjí vlastní hudební představy a vnímá odlišnosti výrazových prostředků hudby různých stylových období a žánrů,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu.

II. STUPEŇ**I. ročník**

Žák:

- využívá při interpretaci skladeb dosud získané dovednosti a technické prvky (držení, postavení rukou, smykové varianty, prstoklady),
- rozezná kvalitní tón a zahraje ho,
- hraje s vibratem,
- kontroluje intonaci sluchem i vizuálně,
- používá rozšířenou dynamiku (pp–ff),
- hraje skladby s obtížnějšími smykovými variacemi, střídání detaché, staccato, spiccato, martellé, legato,
- interpretuje skladby z paměti.

II. ročník

Žák:

- využívá hru ve vyšších polohách, včetně palcové polohy,
- orientuje se v notovém zápise ve vysokých polohách,
- hraje stupnice až do čtyř oktáv včetně akordů,
- skladby interpretuje s potřebnou zběhlostí podle své technické vyspělosti,

- hraje kvalitním tónem,
- rozlišuje barvu a dynamické odstíny,
- rozšiřuje repertoár o další skladby podle vlastního výběru.

III. ročník

Žák:

- používá všechny probrané smyky a jejich kombinace,
- plynule a čistě vyměňuje polohy včetně palcové,
- je samostatný při výběru skladby a jejího nastudování,
- interpretuje skladby různých období (baroka, klasicismu, romantismu, XX. století a současné skladby),
- chápe, jak hrát skladby různých žánrů,
- zúčastňuje se kulturního dění ve městě, navštěvuje koncerty, divadla apod.,
- je schopen veřejně vystoupit samostatně, nebo v různých seskupeních.

IV. ročník

Žák:

- využívá volného pohybu levé ruky po celém hmatníku a široké spektrum druhů smyků,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší prstokladové, smykové a výrazové varianty při nácviku a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a dokáže je vhodně prezentovat a obhájit,
- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských, a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů: Přípravný smyčcový soubor, Komorní soubor je uveden ve studijním zaměření – Hra na housle

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Cimbálová muzika je uveden ve studijním zaměření – Hra na cimbál

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.8 Studijní zaměření – Hra na kontrabas

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na kontrabas. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní, souborové hře nebo v orchestru. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky sólové hry na nástroj a v podobě kolektivní výuky Komorního souboru, Cimbálové muziky nebo v orchestru Mladí brněnští symfonikové. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na kontrabas

Učební plán č. 8

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Kontrabas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní soubor					2	2	2	2	2	2	2
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Kontrabas*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Kontrabas

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka je zaměřena k výchově zdatných kontrabasistů pro orchestr MBS a jiné soubory např. cimbálovou muziku, folkové a country skupiny, přitom se však nezanedbává ani sólová hra. S vhodným nástrojem a při aplikaci metod přiměřených schopnostem žáka lze s výukou na kontrabas začít již od 7 let.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- ovládá základní návyky držení nástroje a správný postoj,
- dodržuje postavení levé ruky v základní poloze,
- hraje pizz. nejprve v jednoduchých písničkách,
- uvědomuje si správnou koordinaci levé a pravé ruky,
- ovládá tah smyčce,
- zahraje z paměti jednoduchou melodii,

2. ročník

Žák:

- hraje v základní poloze,
- zná notaci prázdných strun v basovém klíči,
- kontroluje správný postoj u nástroje,
- hraje smyčcem po strunách rovnoběžně s kobylkou, používá různé části smyčce,
- rozezná dynamické rozdíly, zahraje forte i piano,
- orientuje se podle notového zápisu na hmatníku v základní poloze,
- hraje skladbu nebo písničku s doprovodem klavíru.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné držení těla, držení nástroje, koordinace pohybu pravé a levé ruky), používá základní technické prvky hry (ovládání celého smyčce i jeho částí) a tvoří kvalitní tón,
- ovládá prsty v základních prstokladech ve výchozí poloze daného nástroje – v kombinacích na více strunách,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- vnímá náladu skladby a je schopen tuto náladu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu.

4. ročník

Žák:

- hraje v základní (půlové) a první poloze na všech strunách,
- ovládá jednodušší výměny poloh,
- kontroluje intonaci hmatem, zrakem a sluchem,
- hraje běžnými smyky a používá legato,
- zná délku not a pomlky a realizuje je v obtížnějších rytmech.

5. ročník

Žák:

- používá různé způsoby výměny poloh,
- rozšiřuje hru o další, obtížnější druhy smyků,
- hraje legato i na sousedních strunách,
- rozliší základní dynamické rozdíly a dokáže je použít,
- rozezná kvalitní tóny a kontroluje intonaci,
- zahraje jednoduchý doprovod k lidové písni.

6. ročník

Žák:

- hraje v půlové, první a druhé poloze,
- plynule se pohybuje ve výměnách poloh,
- používá dokonalejší smykovou techniku,
- orientuje se ve složitějších rytmech,

- hraje jednoduché dvojhmaty,
- samostatně nastuduje jednoduchý hudební útvar,
- orientuje se v základních žánrech a stylových obdobích.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny možnosti barevného a dynamického odstínění kvalitního tónu a obtížnější způsoby smyku,
- využívá plynulé výměny do vyšších poloh, zvládá základní dvojhmaty,
- orientuje se v zápise interpretovaných skladeb, rozeznává jejich základní členění, tóninové vztahy a stavbu melodie,
- pod vedením učitele rozvíjí vlastní hudební představy a vnímá odlišnosti výrazových prostředků hudby různých stylových období a žánrů,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- kontroluje a využívá dosud získané dovednosti a technické prvky (držení, postavení rukou, smykové varianty, prstoklady, vibrato),
- dbá na pevné úhozy prstů a promáčknutí struny,
- zahraje kvalitním tónem,
- používá rozšířenou dynamiku (pp–ff),
- zná nejpoužívanější smyky, detaché, staccato, spiccato, legato a využívá je,
- interpretuje skladby z paměti na základě pochopení jednotlivých témat a frází.

II. ročník

Žák:

- využívá hru v palcové poloze,
- orientuje se v notovém zápise ve vysokých polohách,
- fixuje prstoklad ve výměnách poloh,
- skladby interpretuje s potřebnou zběhlostí podle své technické vyspělosti,
- dbá na kvalitní tón, barvu a dynamické odstíny,
- používá vibrato i v palcových polohách,
- rozšiřuje repertoár o další skladby podle vlastního výběru.

III. ročník

Žák:

- používá všechny probrané smyky,
- orientuje se ve výměnách poloh po celém hmatníku,
- je samostatný při řešení technických problémů (orientace v notovém zápise, prstoklady, smyky),
- podílí se na výběru notového materiálu,
- interpretuje skladby různých období (baroka, klasicismu, romantismu, XX. století, současné skladby),
- cítí základní harmonické funkce a využívá je k improvizovanému doprovodu,
- zúčastňuje se kulturního dění ve městě (navštěvuje koncerty, divadla apod.),
- vystupuje veřejně v různých seskupeních nebo sólově.

IV. ročník

Žák:

- využívá volného pohybu levé ruky po celém hmatníku a široké spektrum druhů smyků,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší prstokladové, smykové a výrazové varianty při nácvičku a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a dokáže je vhodně prezentovat a obhájit,
- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně, spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských, a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností, k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní soubor je uveden ve studijním zaměření – Hra na housle

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Cimbálová muzika je uveden ve studijním zaměření – Hra na cimbál

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.9 Studijní zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na zobcovou flétnu. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje zejména v podobě individuální výuky předmětu *Zobcová flétna*, kolektivní výuky předmětu *Komorní a souborová hra* nebo *Cimbálová muzika*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na zobcovou flétnu

Učební plán č. 9

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Zobcová flétna	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se individuálně nebo ve skupině maximálně tři žáků ve vyučovacím předmětu *Zobcová flétna*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Zobcová flétna**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Technika hry na zobcovou flétnu, tvoření tónu, artikulace, frázování a zvládnutí hry na zobcovou flétnu sopránovou, altovou, tenorovou popřípadě i basovou je rozvinuta během studia předmětu *Zobcová flétna*. Zobcová flétna je po staletí oblíbeným nástrojem všech věkových skupin. Jemný a něžný zvuk láká již děti předškolního věku. Skutečně kvalitní hra na zobcovou flétnu je stejně náročná jako na jakýkoliv jiný hudební nástroj. K sólové hře se užívá zejména flétna altová (většina barokního repertoáru). Běžně se užívají zobcové flétny s tzv. barokním prstokladem, které umožňují čistou hru ve všech tóninách. Hra na zobcovou flétnu je používána i jako prostředek pro zlepšení dýchacích obtíží u dětí. Zobcová flétna může být využita jako přípravný nástroj ke hře na nástroje symfonického orchestru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- chápe základní principy tvoření tónu na zobcovou flétnu,
- dbá hygienických návyků souvisejících se hrou, umí pečovat o svůj nástroj,
- uvědomuje si správné držení těla, rukou a prstů při kladení na otvory nástroje,
- při hře se cítí uvolněně, koordinuje pohyb prstů a jazyka při rozvíjení prstové techniky,
- zvládá základy správné dechové techniky (nádech, zadržení, pomalý a plynulý výdech),
- kromě nasazení tónu ovládá i jeho správné ukončení,
- hraje si se zvukem, tón pěstuje pomocí artikulační cvičení,
- rozumí hudebním pojmům: takt celý, 4/4, 2/4, 3/4, nota a pomlka celá, půlová, čtvrtě, osminová a půlová s tečkou, repetice, koruna, legato, tenuto a ligatura tečka u noty, nota celá, půlová, osminová a chápe pojem pomlka,
- hraje hmaty v rozsahu d^1 – d^2 .

2. ročník

Žák:

- ovládá správné návyky žeberně bráničního dýchání,
- rozliší základní dynamické odstíny tónu, zná pojmy piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo,
- koordinuje pohyb prstů a jazyka, s pomocí učitele pohotověji čte part a soustředí se na techniku levého palce,
- při hře využívá základní rytmické a artikulační modely,
- zahraje tečkovaný a synkopický rytmus, chápe pojem prima volta a seconda volta,
- interpretuje lidové písně a snadné přednesové skladby,
- využívá hru z paměti a snadné transpozice lidových písní,
- vnímá náladu skladby, kterou dokáže vyjádřit elementárními výrazovými prostředky,
- ovládá hmaty v rozsahu c^1 – g^2 .

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, prstová technika práce s dechem, přesný pohyb jazyka, správné nasazení a kvalitní tón),
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu a jednoduchou melodii podle sluchu,
- vnímá různé nálady skladeb a vyjadřuje je pomocí elementárních výrazových prostředků,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem (například s klavírem, kytarou či dalším melodickým nástrojem),
- ovládá hmaty v rozsahu c^1 – c^3 , stupnice a kvintakordy do 2# a 2b.

4. ročník

Žák:

- kromě sopránové zobcové flétny, hraje nově i na flétnu altovou, která je v F ladění,
- poradí si s technicky obtížnější skladbou a zušlechťuje kulturu tónu podpořeného správným dýcháním,
- ovládá posuvky (křížky, béčka u všech tónů a jejich enharmonická záměna, odrážky),
- hraje skladby základních stylových období (např. renesanční písně a tance, části barokních suit, současné skladbičky) s důrazem na správnost jejich dobové interpretace,
- podle svých individuálních schopností veřejně vystupuje,
- ovládá hmaty v rozsahu c^1 – c^3 chromaticky.

5. ročník

Žák:

- zvládá hru jak na sopránovou flétnu in C, tak na flétnu altovou in F, a podle svých individuálních schopností hraje na jiný typ zobcové flétny (sopraninová nebo tenorová flétna),
- preferuje hru na altovou flétnu, která je stěžejním nástrojem z rodiny zobcových fléten, obohaceným nejširší literaturou,
- je schopen samostatného cvičení stupnic, etud i přednesového materiálu,
- získané znalosti z komorní a souborové hry využívá k správné intonaci, rytmu a souhře s klavírem či jiným nástrojem.

6. ročník

Žák:

- rozlišuje staccato, legato, kulturu tónu a intonační čistotu,
- tvoří výraznější dynamické odlišení pomocí dechové opory,
- přesně artikuluje,
- realizuje základní melodické ozdoby (např. příraz, nátryl, skupinku nebo trylek),
- interpretačně rozliší díla renesanční, barokní či soudobá,
- ovládá hru durových a mollových stupnic všech typů do 3#, 3b a tónické kvintakordy,
- má pozitivní vztah k umění a kultuře.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem.

II. STUPEŇ**I. ročník**

Žák:

- na altovou flétnu zvládá chromaticky rozsah nástroje od f¹ do g³ a vybrané vyšší tóny,
- uplatňuje kultivovaný tón, hudební frázi a kantilénu,
- na odpovídající úrovni dokáže interpretovat na altovou případně jinou zobcovou flétnu vybrané repertoárové skladby základních stylových období,
- podle svých fyzických možností hraje i na další nástroje (flétna tenorová, basová, sopraninová).

II. ročník

Žák:

- užívá sluchovou sebekontrolu ke kvalitnější interpretaci výsledného znění hudebního díla,
- rozlišuje různá stylová období,
- k vyjádření nálady zvolí odpovídající výrazové prostředky,
- propojuje teoretické vědomosti s praktickými a využívá k tomu dosavadní znalosti,
- je samostatný při veřejných vystoupeních.

III. ročník

Žák:

- pohotově čte noty při hře z listu,

- chápe hudební stránku hraných skladeb a provádí je s vlastním hudebním vkladem,
- samostatně kvalitně nastuduje zadaný hudební materiál,
- samostatně vyjádří názor na svoji hru i hru svých spoluhráčů,
- prokazuje přehledovou znalost chromatické tónové řady v celém rozsahu nástroje,
- poznává i tvorbu určenou pro jiné nástroje.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácvičku a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vyučovací předmět – Komorní a souborová hra – dechové nástroje

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní a souborová hra navazuje svým obsahem na výuku hry na hudební nástroj, umožňuje žákům osvojit si hru v kolektivu spoluhráčů a o vnímání jiného nástroje při společné reprodukci skladby. Slouží jako prostředek k podchycení zájmu žáka o hudbu, aby po skončení studia cítil potřebu hudbu aktivně provozovat a poslouchat. Nabízí tvořivou činnost v oblasti interpretace skladeb, napomáhá upevňování rytmického cítění a chápání, umožňuje obeznámit žáky s různými styly a žánry. Tím přispívá k rychlejšímu vývoji žáků a obohacuje jejich umělecký rozhled. Vede žáky k soustředěné a soustavné umělecké činnosti, buduje návyk dlouhodobé, systematické a vytrvalé práce a přináší praktické uplatnění získaných dovedností a spontánní radost z vlastní umělecké činnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využívá návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- dbá na souhru s dalšími nástroji,
- dle svých individuálních schopností dovede odhalit intonační nečistoty při souhře a je schopen se přiladit,
- uvědomuje si pravidla spolupráce při společné hře, při zkoušce dodržuje kázeň.

5. ročník

Žák:

- dovede vysvětlit notový zápis hrané skladby,
- je schopen přesné souhry s ostatními hráči,
- dodržuje daný rytmus, artikulaci a společné frázování,
- důraz klade na intonaci při interpretaci,
- pohotově reaguje na dirigentská gesta či na vedoucí nástroj.

6. ročník

Žák:

- uplatňuje se při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních, kde realizuje všechny dosud získané hráčské dovednosti,
- interpretuje z listu část hudebního díla,
- cílevědomě si připraví zadané party.

7. ročník

Žák:

- podle svých individuálních schopností vystihne náladu hraných skladeb,
- interpretuje ansámblové skladby všech stěžejních hudebních období a stylů,
- rozumí interpretaci staré hudby a dbá na vhodnou artikulaci a frázování spojené s tímto obdobím,
- diferencuje dynamické rozdíly mezi melodickou linkou a doprovodným hlasem,
- chápe důležitost vedoucího hlasu a při hře na něj pohotově reaguje,
- ověřuje si vlastní schopnosti, spolupracuje s ostatními žáky, rozvíjí dovednosti ve prospěch Celku,
- uplatňuje se při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- uplatňuje se v ansámblové hře, aktivně se zapojuje do práce v souboru,
- je členem kolektivu, ve kterém spoluvytváří příznivé tvůrčí klima,
- kriticky posuzuje kvalitu provedení nastudovaného díla,
- hraje z listu,
- adekvátně reaguje na dirigentská gesta a pokyny.

II. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje získané dovednosti v celém rozsahu svého nástroje,
- zvukově rozvíjí dynamické fráze, přizpůsobuje intonaci celému souboru,
- podílí se na prezentaci souboru jako celku.

III. ročník

Žák:

- zodpovědně spolupracuje na vytváření společného zvuku souboru, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- dynamicky rozliší důležitost hlasů v harmonické struktuře,
- intonuje v celém rozsahu nástroje,
- koriguje hru mladších spoluhráčů,
- vnímá rozdíl mezi individuálním a souborovým hraním, respektuje autoritu dirigenta.

IV. ročník

Žák:

- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- je schopen vyhodnotit složitější strukturu hudebního díla,
- intonuje v celém rozsahu nástroje,

- aplikuje samostatně psanou dynamiku a fráze k prezentaci hudebního díla,
- řeší problematiku skladby (technika, dynamika, intonace),
- je schopen převzít roli vedoucího nástroje, udávat tempo celé skladby a vést celou skupinu,
- interpretuje různé styly a žánry, při vystoupení působí jistě a uvolněně.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: **Cimbálová muzika** je uveden ve studijním zaměření – Hra na cimbál

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.10 Studijní zaměření – Hra na příčnou flétnu

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na příčnou flétnu. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky předmětu *Příčná flétna*, kolektivní výuky předmětů *Komorní a souborová hra*, *Cimbálová muzika* nebo orchestru *Mladí brněnští symfonikové*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na příčnou flétnu

Učební plán č. 10

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VOLITELNÉ	Příčná flétna	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Příčná flétna*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na příčnou flétnu, plní výstupy předmětu Zobcová flétna.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Příčná flétna**

Charakteristika vyučovacích předmětů

Příčná flétna je dřevěný dechový hudební nástroj hranový, vyráběný dnes ze dřeva i z ušlechtilých kovů. Má velké využití v komorní hudbě a je zastoupena ve všech symfonických a dechových orchestrech, lidové, taneční i jazzové hudbě. Řada skladatelů si ji zvolila jako nástroj sólový. Příčná flétna přitahuje svým stříbrným vzhledem i jasným tónem. Hrát mohou začít i žáci mladší deseti let. Mají k dispozici flétnu se zahnutou hlavicí, která jim umožňuje nástroj fyzicky zvládnout. Hra na flétnu rozvíjí mimo hudebních schopností také koncentraci, tvořivost a cílevědomost. Vše je podmíněno pravidelnou přípravou a aktivním

přístupem žáka. Své hudební výsledky si může ověřovat na veřejných vystoupeních a koncertech. Ve vyšších ročnících uplatňuje získané dovednosti v Komorní a souborové hře, v Cimbálové muzice a v orchestru Mladí brněnští symfonikové.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- po vzoru učitele kontroluje postoj, držení rukou, prstů, rtů, hlavy a těla (dle fyzické vyspělosti a vzrůstu použije flétnu se zahnutou hlavicí),
- vědomě pečuje o svůj nástroj,
- koordinuje činnost jazyka s výdechem a hmaty,
- zvládá základy správné dechové techniky tvoření tónu,
- nadechuje a vydechuje plynule, tělo zůstává uvolněné a nevytváří žádné napětí v oblasti krku,
- kromě čistého nasazení tónu hraje legato a tenuto.

2. ročník

Žák:

- rozumí pojmu žeberně brániční dýchání,
- rozliší v etudách a drobných přednesech tenuto, legato a staccato,
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu a základních hudebních pojmech,
- hraje lidové písně z paměti,
- vnímá náladu skladby a interpretuje ji elementárními výrazovými prostředky s doprovodem,
- rozliší základní dynamické rozdíly (f, mp),
- realizuje snadné transpozice lidových písní.

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem) a používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- hraje jednoduché melodie podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem například s klavírem.

4. ročník

Žák:

- dovede kontrolovat správné držení nástroje, postoj při hře, koordinuje prsty a jazyk v technicky obtížnějších pasážích,
- dbá na intonační čistotu při nasazení tónu (směřuje k intonační čistotě hry, prohlubuje intenzivní nádech a prodlužuje plynulý výdech),
- rozlišuje výrazové prostředky, například hru portamento, legato, staccato, základní dynamiku a agogiku,
- úroveň hry zvýší studiem technických cvičení a etud.

5. ročník

Žák:

- hraje stupnice se základními akordy a obraty (T, D⁷, zm⁷),
- zvukově vyrovná polohu první a druhé oktávy,
- užívá sluchovou sebekontrolu při interpretaci díla k dodržování tempových označení,
- interpretuje lidové písně a snadné přednesové skladby z paměti,
- rozlišuje náladu skladby a obohacuje ji elementárními výrazovými prostředky,
- hraje z listu snadné skladby,
- realizuje snadné transposice lidových písní,
- uplatňuje se při hře s klavírem či jiným harmonickým nástrojem.

6. ročník

Žák:

- využívá získané dovednosti (kulturu tónu, intonační čistotu, artikulaci, hru vibrato i non vibrato, staccato, legato a výraznější dynamické odlišení pomocí dechové opory),
- realizuje melodické ozdoby (nátryl, trylek, příraz),
- hodnotí umělecký projev svých vrstevníků,
- rozlišuje rytmické modely (např. synkopický a triolový rytmus),
- hraje s dynamikou, čistě intonuje, přesně frázuje a respektuje tempová označení,
- prokáže přehledovou znalost stupnic dur a moll s příslušnými akordy,
- rozezná charakteristické znaky hudby různých období.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využívá všechny získané znalosti a prakticky uplatňuje zvládnuté technické prvky hry,
- z nabídky učitele dovede samostatně vybrat skladbu, kterou realizuje,
- skladbu využije k vlastnímu vyjádření hudebního cítění,
- vysvětlí principy tvoření tónu v rozsahu nástroje,
- posuzuje kvalitu provedení nastudovaného díla,
- úroveň hry zvýší studiem náročnějších technických cvičení a etud.

II. ročník

Žák:

- uplatňuje kultivovaný tón, hudební frázi a kantilénu,
- prokazuje přehledovou znalost stupnic dur a moll i akordů v rozsahu nástroje,
- přizpůsobí dynamiku, barvu a kvalitou tónu realizované skladbě,
- aplikuje získané poznatky ve hře různých stylových období,
- propojí teoretické vědomosti s praktickými, použije k tomu dosavadní znalosti tvoření tónu a techniky hry,
- orientuje se v notovém záznamu hudebního díla, které adekvátně realizuje.

III. ročník

Žák:

- interpretuje různé styly a žánry a při vystoupení působí jistě a uvolněně,
- s muzikantskou erudicí realizuje melodické ozdoby a artikulaci v rozsahu nástroje,
- chápe hudební stránku hraných skladeb a provádí je s vlastním hudebním vkladem,
- pohotově čte z not při hře z listu,
- prokazuje přehledovou znalost chromatické tónové řady v celém rozsahu nástroje,
- zapojuje se ve veřejných vystoupeních,
- zodpovědně spolupracuje,
- samostatně vyjádří názor na svoji hru i hru svých spoluhráčů.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácvičce a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Cimbálová muzika je uveden ve studijním zaměření – Hra na cimbál

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.11 Studijní zaměření – Hra na hoboj

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na hoboj. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje v podobě individuální výuky předmětu Hoboj a v podobě kolektivní výuky zejména předmětů Komorní a souborová hra, Komorní zpěv a orchestru Mladí brněnští symfonikové.

Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na hoboj

Učební plán č. 11

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Hoboj	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hudební nauka	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Hoboj*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na hoboj, plní výstupy předmětu Zobcová flétna.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Hoboj

Charakteristika vyučovacého předmětu

Hoboj patří mezi nejstarší hudební nástroje světa. Jeho původ je směřován do Indie. Ve středověké Francii je znám jako „chalumeau“ neboli šalmaj. Tento klasický dvouplátkový dechový nástroj je využíván nejen ve hře sólové, ale je nedílnou součástí symfonických orchestrů i komorních souborů. V současnosti je rovněž hojně využíván i v hudbě populární. Cílem výuky hry na hoboj v ZUŠ je získání základních dovedností ke zvládnutí tohoto nástroje. Hráčsky vyspělejší žáci se mohou uplatnit v symfonickém orchestru MBS či v komorních seskupeních, která jsou součástí hudebního vzdělávání v ZUŠ.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- rozumí způsobu tvoření tónu na hoboj,
- dbá hygienických návyků při cvičení a hře,
- koordinuje držení těla, rukou a prstů při jednotlivých hmatech,
- pod vedením učitele zvládá základy správné dechové techniky (nádech, zadržení, pomalý výdech),
- koordinuje prsty a jazyk při rozvíjení prstové techniky,
- jsou mu srozumitelné pojmy předtaktí, takt 4/4, 2/4, 3/4, repetice, koruna, tečka u noty, nota celá, půlová, osminová a chápe pojem pomlk,
- hraje nejjednodušší hmaty g^1-d^2 .

2. ročník

Žák:

- zvládá správné návyky žeborně bráničního dýchání,
- při hře používá základní rytmické modely, tečkovaný či synkopický rytmus, označení repetice, prima volta, sekunda volta,
- interpretuje lidové písně a velmi snadné přednesové skladby z paměti,
- ovládá hmaty v rozsahu e^1-g^2
- dbá na princip správného tvoření tónu,
- rozliší základní dynamické odstíny tónu (f, mp).

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem) a používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- hraje jednoduché melodie podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem, např. s klavírem.

4. ročník

Žák:

- využívá různé cviky na postupné ovládnutí bránice,
- hraje tóny v základních dynamických odstínech ve svém rozsahu, intonačně čistě a s ukončením,
- odstraňuje a hlídá nedostatky týkající se stabilního postoje, polohy rukou a správného zakrývání dírek,
- zvládá hru stupnic C, G, F spolu s tónickým kvintakordem a jeho obraty, v pomalém a plynulém tempu, tenuto, legato i v různých rytmických artikulacích,
- lidové písně interpretuje od daného tónu na základě zvukové představy,
- hraje z listu v pomalém tempu.

5. ročník

Žák:

- rozlišuje základní dynamické odstíny, dodržuje tempová označení a frázování,

- využívá prstových cvičení k vyrovnání prstové techniky,
- nasazuje měkký tón, podle svých schopností zvukově vyrovnaný, v rozsahu c¹– d³
- hraje stupnice dur a moll do 4# a 4 b spolu s tónickým kvintakordem, dominantním a zmenšeným septakordem plynule v rychlejším tempu,
- zahraje přiměřeně obtížné skladby s doprovodem druhého nástroje.

6. ročník

Žák:

- hraje stupnice dur a moll do 5# a 5 b spolu s tónickým kvintakordem, dominantním a zmenšeným septakordem plynule v rychlejším tempu,
- rozlišuje výrazové prostředky,
- interpretačně rozliší hudební styly a žánry,
- přesně zahraje tečkovaný a synkopický rytmus, jednoduché melodické ozdoby,
- interpretuje lidové písně a přednesové skladby z paměti,
- transponuje jednoduché melodie.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- podílí se na výběru skladeb, které realizuje,
- analyzuje nastudovanou skladbu a pěstuje si vnitřní sluchovou disciplínu,
- zhodnotí podle předem stanovených kritérií svůj výkon,
- jeho technická úroveň hry se zvýší studiem náročnějších technických cvičení a etud,
- přizpůsobí dynamiku, barvu a kvalitu tónu skladbě,
- využívá propojení sluchové představivosti a vnitřního hudebního citění,
- uplatňuje kultivovaný tón, hudební frázi a kantilénu.

II. ročník

Žák:

- propojuje teoretické vědomosti s praktickými dovednostmi, používá k tomu dosavadní znalosti tvoření tónu a techniky hry,
- profiluje se dle svého temperamentu a hudebních schopností,
- zvládá repertoár širšího rozsahu,
- orientuje se v notovém záznamu, který adekvátně realizuje,
- k vyjádření nálady zvolí odpovídající výrazové prostředky,
- veřejně vystupuje, při vystoupení působí jistě a uvolněně.

III. ročník

Žák:

- chápe hudební stránku hraných skladeb a provádí je s vlastním hudebním vkladem,
- prokazuje zvýšenou technickou dokonalost hry studiem náročnějších technických cvičení a problematiku samostatně řeší,
- při hře z listu pohotově čte z not,
- používá chromatickou stupnici v celém rozsahu nástroje,
- předvede tónovou vyrovnanost v celém rozsahu nástroje,
- propojuje interpretační a posluchačské zkušenosti.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácviu a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.12 Studijní zaměření – Hra na klarinet

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na klarinet. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje v podobě individuální výuky předmětu Klarinet a v podobě kolektivní výuky předmětů Komorní a souborová hra, Cimbálová muzika, Komorní zpěv a hra v orchestru Mladí brněnští symfonikové.

Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na klarinet

Učební plán č. 12

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VOLITELNÉ	Klarinet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Klarinet*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na klarinet, plní výstupy předmětu Zobcová flétna.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Klarinet

Charakteristika vyučovacích předmětů

Klarinet je jednoplátkový dřevěný dechový nástroj s velmi širokým uplatněním, nejen jako sólový nástroj, ale své místo má i v komorní, symfonické, lidové, dechové, taneční, jazzové hudbě. Sametový tón klarinetu využilo ve svých dílech mnoho světových skladatelů. Nástroj se skládá z pěti dílů. Tón se tvoří rozezvučením plátku připevněného na hubičku. Je několik typů nástroje. Pro žáky je nejvhodnější a nejvyužívanější B klarinet nebo Es klarinet.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- pojmenuje části nástroje, nástroj složí a rozloží,
- zvládá základní péči o nástroj (údržba plátku a klarinetu),
- dbá na hygienické návyky při cvičení a hře,
- umí správně nasazovat plátek na hubičku,
- napodobí správný postoj při hře, držení nástroje, polohu rukou a prstů při zakrývání otvorů na nástroji,
- úměrně ke svému věku procvičuje základy žeborně bráničního dýchání, využije různé cviky na postupné ovládnutí bránice,
- zahraje cvičení v tenutu a legatu v rozsahu tónů $e-g^2$ v celých, půlových a čtvrtových hodnotách,
- ovládá durové stupnice s $1\#$ a $1\flat$ v daném rozsahu z paměti.

2. ročník

Žák:

- dbá na princip správného tvoření tónu,
- nasazuje měkký tón, podle svých schopností zvukově vyrovnaný, v rozsahu $e-c^3$
- koordinuje držení těla, rukou a prstů,
- rozliší základní dynamické odstíny (p, mf, f),
- využívá prstová cvičení k vyrovnání prstové techniky,
- orientuje se v celých, čtvrtových a osminových taktech, zná prakticky (např. tečkovaný rytmus, koruna, repeticce, osminové hodnoty not a pomlk),
- zahraje stupnice dur a moll do $3\#$ a $3\flat$ spolu s tonickým kvintakordem v pomalejším, a plynulém tempu, v tenutu, legatu i v různých rytmických artikulacích,
- interpretuje z paměti jednoduché lidové písně a jednoduché skladby, vystihne náladu skladby,
- uplatňuje získané dovednosti při souhře s dalším nástrojem (klavír, klarinet).

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem) a používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- hraje jednoduché melodie podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem, např. s klavírem.

4. ročník

Žák:

- kontroluje stabilní postoj, polohy rukou a správné zakrývání dírek,
- využívá získaných dovedností k tvorbě kultivovaného, zvukově vyrovnaného a intonačně čistého tónu s ukončením v rozsahu tónů $e-e^3$
- ovládá stupnice dur a moll do $4\#$ a $4\flat$ v rychlejším plynulém tempu spolu s tonickým kvintakordem, dominantním a zmenšeným septakordem, v různých rytmických obměnách,

- rozlišuje základní dynamické odstíny, dodržuje tempová označení a frázování,
- interpretuje podle svých individuálních schopností různá slohová období včetně soudobé hudby s doprovodem druhého nástroje,
- kontroluje správné návyky žeberně bráničního dýchání,
- obohacuje hru lehčími melodickými ozdobami.

5. ročník

Žák:

- dbá na zvukovou vyrovnanost tónu, kulturu a intonační čistotu tónu v rozsahu e–f³
- hraje stupnice dur a moll do 5# a 5b a chromatickou stupnici plynule, v rychlejším tempu s kvintakordy a septakordy a jejich obraty,
- studuje technická cvičení a etudy,
- rozlišuje výrazové prostředky,
- úměrně ke svým schopnostem užívá transpozici (in C) k úpravě skladeb a souhře s jinými nástroji,
- hraje z listu v pomalém tempu.

6. ročník

Žák:

- respektuje tempové označení skladeb, technická i tónová hra na nástroj je vyspělejší,
- interpretačně rozliší hudební styly a žánry,
- ovládá hru stupnic dur a moll do 7# a 7b, jejich kvintakordy, dominantní a zmenšené septakordy z paměti,
- interpretuje z paměti jednodušší skladby,
- nastuduje samostatně přiměřeně obtížnou skladbu,
- podílí se na výběru hraných skladeb.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje a vědomě používá získané dovednosti z předchozího cyklu,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu v rozsahu tří oktáv,
- zvýší technickou dokonalost hry studiem náročnějších technických cvičení a etud, problematiku samostatně řeší,
- poslechem i hrou poznává díla různých období i současných autorů,
- posoudí kvalitu provedení nastudovaného díla.

II. ročník

Žák:

- přizpůsobí dynamiku, barvu a kvalitu tónu realizované skladbě,
- profiluje se podle svého temperamentu a hudebních schopností,
- formuluje své představy a názory na interpretaci skladby,
- zapojuje se do veřejných vystoupení, zodpovědně spolupracuje,
- sleduje a navštěvuje doporučené koncerty a kulturní akce.

III. ročník

Žák:

- zahraje zpaměti náročnější skladbu,
- rozumí náročnějšímu notovému partu,
- interpretuje různé styly a žánry,
- při hře z listu pohotově čte z not,
- prokazuje znalost chromatické tónové řady v celém rozsahu nástroje,
- samostatně hodnotí svoji hru a vyjádří názor na hru svých spoluhráčů.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácviku a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností, k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.13 Studijní zaměření – Hra na saxofon

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na saxofon. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky předmětu *Saxofon* a v podobě kolektivní výuky předmětu *Komorní a souborová hra* nebo *Komorní zpěv*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na saxofon

Učební plán č. 13

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Saxofon	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNĚ	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Saxofon*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na saxofon, plní výstupy předmětu *Zobcová flétna* nebo *Klarinet*.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Saxofon**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Saxofon je mladý a pro mnoho žáků velmi přitažlivý nástroj. Má specificky krásnou barvu zvuku a právě pro ni je využíván především v jazzové, taneční, ale i symfonické hudbě. Často jej můžeme slyšet hrát i sólově. Je vyroben převážně z mosazi, ale kvůli své stavbě a způsobu jakým se na něj hraje, je zařazen mezi dřevěné dechové nástroje. Způsobem tvoření tónu se saxofon podobá klarinetu. Výuka tohoto předmětu poskytuje žákům široké možnosti hudebního rozvoje. Technika hry na nástroj se rozvíjí i díky hudební literatuře různých stylových období a technickým cvičením, které ji vhodně doplňují. Žák má možnost zapojit se do souborů nejrůznějšího obsazení. Utváří si schopnost samostatné práce s notovým materiálem, hudební nahrávkou apod.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- popíše stručně historii nástroje,
- udržuje nástroj, plátek a hubičku,
- dodržuje základní hygienické návyky při cvičení a hře na nástroj,
- dbá na základní techniku žeborně bráničního dýchání pomocí cviků na postupné ovládnutí bránice,
- upraví si sám plátek na hubičku,
- dbá na správný postoj, držení nástroje a polohu prstů,
- dlouhými tóny vytváří nátisk,
- hraje tóny tenuto a legato v rozsahu c^1 – g^2
- ovládá stupnice dur do 1# a 1b s kvintakordy v daném rozsahu,
- zahraje jednoduché lidové písně.

2. ročník

Žák:

- ovládá princip správného tvoření tónu (tvoření nátisku, poloha rtů, funkce jazyka),
- zvládá správný postoj, držení nástroje, polohu rukou a prstů na nástroji,
- dbá na techniku žeborně bráničního dýchání (denní cvičení na postupné ovládnutí bránice),
- zahraje tóny tenuto, legato v rozsahu c^1 – c^3
- ovládá hru stupnic dur do 2# a 2b s tónickými kvintakordy v daném rozsahu,
- rozliší základní dynamické odstíny hry (f, mf, p),
- vyjadřuje náladu skladby elementárními výrazovými prostředky (p, f, mp atd).

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem) a používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- rozumí jednoduchému notovému zápisu (např. triola, tečka u noty),
- zahraje podle svých individuálních schopností z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- hraje jednoduché melodie podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem, například s klavírem.

4. ročník

Žák:

- při hře uvolněně stojí, nedovolí různá zakřivení těla,
- hraje v rozsahu tónů c^1 – c^3
- rozumí zdokonalování kultury tónu (pomocí vydržovaných tónů, crescendo a decrescenda hraje zvukově vyrovnaným, plným tónem bez syčivých zvuků),
- ovládá hru durových a mollových stupnic a kvintakordů do 4# a 4b v pomalejším tempu a s artikulacemi,
- při hře technických cvičení využívá znalosti z nauky o hudbě (např. synkopa, tečka za notou, triola, základní melodické ozdoby).

5. ročník

Žák:

- dodržuje pravidla správné dechové techniky,
- poradí si s uvolněným nátiskem, vyrovnaným tónem, s barvou a kvalitou tónu,
- stupnice, akordy a septakordy dur i moll do 5 # a 5 $\flat$, hraje s pomocí artikulací rytmicky vyrovnaně a plynule v rychlejším tempu,
- dodržuje rytmus, přesné frázování, citění synkop a důrazů na nepřízvučné době
- dynamicky odstíní tón (f, p, mp, mf),
- interpretuje různé hudební styly v přiměřeně obtížných skladbách.

6. ročník

Žák:

- ovládá dýchání, frázování, hudební výraz při nácviu a interpretaci skladeb,
- zahraje stupnice dur i moll do 7 # a 7 $\flat$ spolu s kvintakordy, dominantními a zmenšenými septakordy v plynulém, rychlejším tempu,
- ovládá transpozici známých lidových písní,
- zapojuje se samostatně do výběru skladeb, které je schopen realizovat,
- skladby využívá k vyjádření hudebního citění.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- uplatňuje dosud získané znalosti a dovednosti,
- samostatně dbá na kvalitní interpretaci tónu a jeho barvy,
- jeho technická úroveň se zvýšila studiem náročnějších technických cvičení a etud,
- uplatňuje kultivovaný tón, hudební frázi a kantilénu,
- profiluje se podle svého temperamentu a hudebních schopností.

II. ročník

Žák:

- přizpůsobí dynamiku, barvu a kvalitu tónu realizované skladbě,
- umí posoudit kvalitu provedení nastudovaného díla,
- sleduje a navštěvuje doporučené koncerty a kulturní akce,
- k vyjádření nálady zvolí odpovídající výrazové prostředky,
- transponuje snadné melodie.

III. ročník

Žák:

- při hře z listu pohotově čte z not,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů,
- vybere skladbu a samostatně ji nastuduje,
- prokazuje znalost chromatické tónové řady v celém rozsahu nástroje,
- propojuje posluchačské a interpretační zkušenosti.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácvičce a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských, a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.14 Studijní zaměření – Hra na trubku

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na trubku. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky předmětu *Trubka* a v podobě kolektivní výuky předmětů *Komorní a souborová hra*, *Komorní zpěv* nebo *orchestru Mladí brněnští symfonikové*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na trubku

Učební plán č. 14

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Trubka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Trubka*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na trubku, plní výstupy předmětu Zobcová flétna.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Trubka**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Trubka je dechový žesťový nástroj a ze všech v současnosti používaných žesťových nástrojů dosahuje vůbec nejvyšších tónů. Má široké využití prakticky ve všech hudebních žánrech – v klasické hudbě, jazzu, popu, latinsko-americké hudbě. Zaujímá důležité místo v každém orchestru. Často se používá i jako sólový nástroj. Nejběžnějším typem trubky je trubka in B. Současné trubky jsou chromatické – umožňují hru všech dvanácti tónů v chromatické stupnici.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- po vzoru učitele kontroluje postoj, držení rukou, prstů, rtů, hlavy a těla,
- pečuje o svůj nástroj, je obeznámen s hygienickými návyky při cvičení a hře,
- zvládá základy správné dechové techniky tvoření tónu,
- jsou mu srozumitelné pojmy předtaktí, takt 4/4, 2/4, 3/4, pojmy repetice, koruna,
- hraje hmaty v rozsahu b–f¹
- uvědomuje si funkci jazyka při nasazení a ukončení tónu.

2. ročník

Žák:

- ovládá držení nástroje, způsob tvoření tónu a postoj při hře,
- rozumí pojmu žeberně brániční dýchání,
- koordinuje pohyb prstů a jazyka a plynulého výdechu,
- interpretuje jednoduchou lidovou píseň společně s dalším nástrojem,
- zná hmaty a podle svých individuálních možností zvládá rozsah a–a¹
- realizuje snadné transpozice lidových písní,
- rozliší základní dynamické rozdíly (f, mp).

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem) a používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- rozumí jednoduchému notovému zápisu (např. trioly, tečka u noty),
- zahraje zpaměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- hraje jednoduché melodie podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem.

4. ročník

Žák:

- má intonační jistotu při nasazení tónu,
- zvládá základy správné dechové techniky žeberně bráničního dýchání, kde převládá pocit uvolněnosti,
- dbá na stálost posazení nátisku,
- má sluchovou představivost, smysl pro metrum, rytmus a intonaci,
- prakticky realizuje lehkou transpozici nácvikem známé lidové písně,
- postoupil v technické zručnosti (technika prstová, nátisková, dechová).

5. ročník

Žák:

- užívá sluchovou sebekontrolu, směřuje k intonační čistotě hry, prohlubuje intenzivní nádech a prodlužuje plynulý výdech,
- rozliší dynamické odstíny tónu (f, p, mf, mp),
- hraje základní rytmické modely (synkopický, tečkovaný a triolový rytmus),
- ovládá rozsah g–d²
- rozpozná a vyjádří dynamický charakter přednesové skladby.

6. ročník

Žák:

- rozumí chromatické řadě tónu a posuvkám,
- dle svých fyzických možností a individuálních schopností rozšiřuje rozsah $g-g^2$
- ovládá hru durových a mollových stupnic všech typů do 2# a 2b a tónické kvintakordy,
- samostatně si připraví stupnici, etudu a přednesovou skladbu,
- používá výrazové prostředky (hru portamento, staccato, legato, základní dynamiku a agogiku),
- získané znalosti z komorní a souborové hry využívá k správné intonaci, rytmu a souhře s klavírem.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje a vědomě používá získané dovednosti z předchozího cyklu,
- samostatně vybere skladbu, kterou je schopen realizovat,
- skladbu využije k vlastnímu vyjádření hudebního citění,
- zodpovědně korepetuje,
- podle předem stanovených kritérií zhodnotí svůj výkon,
- uplatňuje kultivovaný tón, hudební frázi a kantilénu,
- veřejně vystupuje.

II. ročník

Žák:

- propojuje teoretické vědomosti s praktickými, používá k tomu dosavadní znalosti tvoření tónu a techniky hry,
- interpretuje různé styly a žánry,
- k vyjádření nálady zvolí odpovídající výrazové prostředky,
- jeho technická úroveň hry se zvýšila studiem náročnějších technických cvičení a etud,
- profiluje se dle svého temperamentu a hudebních schopností.

III. ročník

Žák:

- prokazuje zvýšenou technickou dokonalost hry studiem náročnějších technických cvičení a problematiku samostatně řeší,
- chápe hudební stránku hraných skladeb a provádí je s vlastním hudebním vkladem,
- přizpůsobí dynamiku, barvu a kvalitu tónu realizované skladbě,
- předvede vyrovnaný tón v celém rozsahu nástroje,
- ovládá pohotové čtení not při hře z listu,
- prokazuje znalost chromatické tónové řady v celém rozsahu nástroje.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácvičce a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.15 Studijní zaměření – Hra na lesní roh

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na lesní roh. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje v podobě individuální výuky předmětu Lesní roh a v podobě kolektivní výuky předmětů Komorní a souborová hra, Komorní zpěv nebo v orchestru Mladí brněnští symfonikové. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na lesní roh

Učební plán č. 15

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Lesní roh	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Lesní roh*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na lesní roh, plní výstupy předmětu Zobcová flétna.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Lesní roh

Charakteristika vyučovacího předmětu

Lesní roh je žesťový hudební nástroj s kónickou trubicí, který má pevné místo v orchestrech již od 18. století. Vyvinul se z loveckých nástrojů používaných pro hraní fanfár a signálů při lovu zvěře. Má charakteristický stočený tvar, zvuková trubice má délku přes 4 metry a je zakončena širokým ozvučником. Při hře se drží ozvučником vpravo dolů: pravá ruka jej podpírá zevnitř; proto má lesní roh ventilovou soustavu (se čtyřmi ventily) uzpůsobenou pro levou ruku, na rozdíl od většiny ostatních žesťových nástrojů. Jeho tónový rozsah jsou čtyři oktávy i více, podle zdatnosti hráče.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- po vzoru učitele kontroluje postoj, držení rukou, prstů, rtů, hlavy a těla,
- pečuje o svůj nástroj,
- zvládá základy správné dechové techniky tvoření tónu,
- jsou mu srozumitelné pojmy předtaktí, takt 4/4, 2/4, 3/4, pojmy repeticce, koruna,
- hraje hmaty v rozsahu b–f¹
- uvědomuje si funkci jazyka při nasazení a ukončení tónu.

2. ročník

Žák:

- ovládá držení nástroje, způsob tvoření tónu a postoj při hře,
- rozumí pojmu žeberně bráničního dýchání,
- koordinuje pohyb prstů a jazyka a plynulého výdechu,
- interpretuje jednoduchou lidovou píseň společně s dalším nástrojem,
- zná hmaty a dle svých individuálních možností zvládá rozsah a–a¹
- realizuje snadné transpozice lidových písní,
- rozliší základní dynamické rozdíly (f, mp).

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem) a používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- rozumí jednoduchému notovému zápisu (např. triola, tečka u noty),
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- hraje jednoduché melodie podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem např. s klavírem.

4. ročník

Žák:

- ovládá držení nástroje, způsob tvoření tónu a postoj při hře,
- pečuje o svůj nástroj, dodržuje hygienické návyky při cvičení a hře,
- zvládá základy správné dechové techniky žeberně bránicového dýchání,
- propojuje funkci jazyka při nasazení a ukončení tónu,
- dbá na stálost posazení nátisku,
- má sluchovou představitost, smysl pro metrum, rytmus a intonaci.

5. ročník

Žák:

- využívá získaných dovedností k tvorbě kultivovaného zvukově vyrovnaného a intonačně čistého tónu,
- prohloubí intenzivní nádech a prodlouží plynulý výdech,
- dbá na stálost posazení nátisku,
- zvukově rozliší základní dynamické odstíny tónu (p, f, mf, sfz),
- hraje základní rytmické modely (synkopický a tečkovaný rytmus),
- postoupil v technické zručnosti (technika prstová, nátisková, dechová),

- ovládá rozsah $g-d^2$
- transponuje známé lidové písně,
- rozpozná a vyjádří dynamicky charakter přednesové skladby.

6. ročník

Žák:

- rozumí chromatické řadě tónu a posuvkám,
- hraje v rozsahu $g-g^2$
- ovládá hru durových a mollových stupnic všech typů do $2\#$ a $2b$ a tónické kvintakordy,
- samostatně si připraví stupnici, etudu a přednesovou skladbu,
- používá hru portamento, staccato, legato, základní dynamiku a agogiku,
- získané znalosti z komorní a souborové hry využívá k správné intonaci, rytmu a souhře s klavírem.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje a vědomě používá získané dovednosti z předchozího studia,
- samostatně vybere skladbu, kterou je schopen realizovat,
- skladbu využije k vlastnímu vyjádření hudebního citění,
- veřejně vystupuje, při vystoupení působí jistě a uvolněně,
- zodpovědně spolupracuje,
- uplatňuje kultivovaný tón, hudební frázi a kantilénu.

II. ročník

Žák:

- interpretuje různé styly a žánry,
- formuluje své představy a názory na interpretaci skladby,
- uplatní získané základy v souhře s druhým nástrojem,
- propojuje teoretické vědomosti s praktickými, použije k tomu dosavadní znalosti tvoření tónu a techniky hry,
- profiluje se podle svého temperamentu a hudebních schopností,
- posoudí kvalitu provedení nastudovaného díla.

III. ročník

Žák:

- prokazuje zvýšenou technickou dokonalost hry studiem náročnějších technických cvičení a etud, problematiku samostatně řeší,
- chápe hudební stránku hraných skladeb a osobitě je provádí,

- pohotově čte z not při hře z listu,
- poznává oblast tvorby pro jiné nástroje,
- prokazuje znalost chromatické tónové řady v celém rozsahu nástroje.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácviu a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.16 Studijní zaměření – Hra na trombon (pozoun)

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na trombon (latinsky), pozoun (německy). Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky předmětu trombon a v podobě kolektivní výuky předmětů *Komorní a souborová hra*, *Komorní zpěv a orchestru Mladí brněnští symfonikové*.

Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Hra na trombon (pozoun)

Učební plán č. 16

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Trombon	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – dechové nástroje				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Trombon (pozoun)*,
- *pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na trombon, plní výstupy předmětu *Zobcová flétna*.*

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Trombon (pozoun)**

Charakteristika vyučovacích předmětů

Snížcový trombon se skládá ze tří dílů: korpus, střední díl a snížec. Při hře hráč pohybuje snížcem a tím se prodlužuje nebo zkracuje délka nástroje. Trombon je jediný dechový nástroj, na který se může hrát absolutně čistě. Nejvíce užívaný je tenorový trombon, méně často užívané jsou altový a basový, místo nich se používá trombon tenorový s kvartovým a kvintovým ventilem, pomocí kterých lze rozšířit tónový rozsah. Trombon je využíván ve všech typech orchestrů: symfonických, jazzových, v barokních souborech i v taneční hudbě.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- ovládá držení nástroje, postoj, údržbu snížce a hygienické návyky,
- rozumí pojmu žeberně bráničního dýchání,
- uvědomuje si funkci jazyka při nasazení a ukončení tónu,
- tvoří tón s omezeným tlakem na rty a dbá na rovný čistý tón bez vibrata a intonačního kolísání,
- zvládá základy přesného posunu snížce 1.–6. polohy,
- dbá na správnou funkci dechu při nácviu snížcového legata.

2. ročník

Žák:

- koordinuje techniku správného žeberně bráničního dýchání s jistotou v nasazení tónu a jeho ukončení,
- dbá na čistou intonaci v širším rozsahu nástroje (c–f¹),
- zvládá hru v rozsahu malé oktávy, hraje ve velké oktávě,
- hraje s omezeným tlakem na rty, dbá na dodržení přesného tempa a rytmu,
- tónově rozliší dynamické odstíny f, mp,
- uplatňuje přesný posun snížce v souladu s retní a dechovou technikou,
- hraje snadné přednesové skladby,
- zahraje z paměti lidovou píseň.

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné držení těla a nástroje, práce s dechem a jazykem),
- používá základní technické prvky hry (nasazení tónu, prstová technika, kvalitní tón),
- rozumí jednoduchému notovému zápisu (např. triola, tečka u noty),
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří a interpretuje elementárními výrazovými prostředky,
- zahraje jednoduchou melodii podle sluchu,
- uplatňuje se v souhře s dalším nástrojem, např. s klavírem.

4. ročník

Žák:

- dbá na čistý tón v rozsahu nástroje a intonační jistotu při hře,
- zvládá přesný posun snížce a kontrolu všech poloh snížce,
- při hře uplatňuje legato snížcové, retní i smíšené, dbá na vázání tónů při legatu,
- zvládá hru ve velké oktávě a má rozsah tónů E–g¹
- používá těžší rytmické modely (synkopa, tečkovaný a triolový rytmus),
- vnímá náladu přednesových skladeb a interpretuje je svými výrazovými prostředky,
- hraje v dynamických odstínech (p, mf, f, sfz),
- zvládá elementární transpozici.

5. ročník

Žák:

- zvládá hru ve velké oktávě a základní tóny v kontra oktávě,

- dbá na jasný, intonačně čistý tón v rozsahu nástroje, využívá své nátiskové schopnosti při kantiléně,
- zvládá hru retních vazeb a legatový způsob hry,
- hraje stupnice Dur do 5# a 5b, moll do 3# a 3b, tónické kvintakordy,
- orientuje se v různých stylech a žánrech.

6. ročník

Žák:

- zapojuje se samostatně do výběru skladeb, které je schopen realizovat,
- užívá sluchovou sebekontrolu, dbá na intonační jistotu při hře,
- zvládá dynamické odstíny při hře a tvoří crescendo a decrescendo,
- hraje skladby s chromatickými postupy a dbá na správnou intonaci v malé a jednočárkované oktávě,
- zvládá obtížnější způsob hry legatem s využitím pomocných poloh snížce,
- dle vlastního výběru nastuduje samostatně skladbu.

7. ročník

Žák:

- využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti s důrazem na tvoření a kvalitu tónu,
- využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování a agogiku v celém rozsahu nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů podle svých individuálních schopností,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- ovládá elementární transpozici úměrně svým schopnostem,
- své znalosti a hudební dovednosti uplatní při nácviu skladeb na absolventské vystoupení, které provede s doprovodem klavíru či jiného doprovodného nástroje.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- samostatně vybere skladbu, kterou je schopen realizovat,
- skladbu využije k vlastnímu vyjádření hudebního cítění,
- formuluje své představy a názory na interpretaci skladby,
- veřejně vystupuje, při vystoupení působí jistě a uvolněně,
- zodpovědně využívá své znalosti při nácviu nových skladeb,
- umí posoudit kvalitu provedení nastudovaného díla.

II. ročník

Žák:

- zvládá interpretaci různých stylových období,
- propojuje teoretické vědomosti s praktickými, používá k tomu dosavadní znalosti tvoření tónu a techniky hry,
- uplatní získané základy v souhře s druhým nástrojem,
- interpretuje různé styly a žánry a při vystoupení působí jistě a uvolněně,
- pracuje s dynamikou, barvou a intonační čistotou tónu,
- k vyjádření nálady skladby zvolí odpovídající výrazové prostředky.

III. ročník

Žák:

- studiem náročnějších technických cvičení a etud prokazuje zvýšenou technickou dokonalost hry,

- interpretaci přednesových skladeb samostatně řeší,
- chápe hudební stránku hraných skladeb a provádí je osobitě s vlastním hudebním vkladem,
- dbá na čistý tón v celém rozsahu nástroje,
- pohotově čte noty při hře z listu,
- hraje chromatiku v celém rozsahu nástroje.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny doposud získané znalosti a dovednosti v celém rozsahu nástroje,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky včetně základní péče o nástroj, dýchání, frázování, výrazu při nácvičce a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- vytvoří si názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů a tento svůj názor zformuluje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní a souborová hra je uveden ve studijním zaměření – Hra na zobcovou flétnu

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.17 Studijní zaměření – Hra na klasickou kytaru

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na klasickou kytaru. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě výuky předmětu *Kytara* a kolektivní výuky předmětů *Komorní a souborová hra*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě výuky předmětu *Nauka o hudbě*.

Hra na klasickou kytaru

Učební plán č. 17

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Kytara	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní a souborová hra – kytara				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně nebo ve skupině maximálně dvou žáků ve vyučovacím předmětu Kytara*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Kytara

Charakteristika vyučovacího předmětu

V současnosti patří kytara vzhledem ke svému všestrannému využití k velmi oblíbeným hudebním nástrojům. Všestrannost kytary souvisí také s pestrým repertoárem napříč všemi žánry i styly. Při sólové hře bohatě využíváme schopnost melodické a akordické hry.

Studium je zaměřeno na osvojení základů klasické kytarové techniky a interpretace. Žáky seznamujeme s technickými a výrazovými možnostmi nástroje, které jsou využitelné pro jejich osobní hudební praxi. Součástí výuky je hra z listu a improvizace. Ta slouží především jako základ ke hře jednoduchého akordického doprovodu k písním. Žáci se mohou v průběhu studia seznámit také s hrou na basovou a sopránovou kytaru.

Naším cílem je rozvoj individuálních uměleckých schopností žáků, podpora a kultivace jejich celoživotního vztahu k hudbě a získání dovedností pro jejich samostatnou hudební praxi na amatérské nebo profesionální úrovni.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (ovládá držení nástroje a postavení rukou),
- popíše jednotlivé části nástroje,
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu,
- rozliší hru v úhozu apoyando a tirano,
- ovládá hru jednohlasu na melodických strunách,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu.

2. ročník

Žák:

- zvládá synchronizaci pravé a levé ruky,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- využívá hru jednodušších akordů,
- rozezná náladu skladby a je schopen tuto náladu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky,
- zvládá jednoduchá technická cvičení,
- zahraje dvojhlas,
- ovládá hru v úhozu apoyando a tirano,
- naladí si nástroj podle ladičky.

3. ročník

Žák:

- technicky zvládá základní prstoklady,
- hraje přiměřeně obtížné skladby z listu,
- rozliší základní dynamiku a tempo,
- používá základní úhozy s ohledem na kvalitu tónu,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- využívá akordy při doprovodech písní.

4. ročník

Žák:

- ovládá základní nástrojovou techniku, naladí si nástroj,
- zvládá hru hmatu malého barré,
- samostatně nastuduje jednoduchou skladbu,
- zahraje z listu předložené skladby na úrovni nižšího ročníku,
- orientuje se ve složitějších rytmických útvarech,
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu,
- ovládá základní akordické doprovody.

5. ročník

Žák:

- dokáže se orientovat ve vyšších polohách a ve složitějších rytmech,
- používá rejstříky nástroje,
- vystihne náladu skladby,

- uplatňuje techniku hry legata a staccata, které procvičuje na technických cvičeních (stupnice, akordy),
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- podílí se na výběru skladeb,
- nastuduje skladbu z paměti.

6. ročník

Žák:

- orientuje se ve vyšších polohách,
- hraje jednoduché melodické ozdoby,
- chápe přirozené flažolety,
- orientuje se v zápise interpretovaných skladeb,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů.

7. ročník

Žák:

- ovládá základní nástrojovou techniku (prstovou techniku střední obtížnosti), hraje s tónovou kulturou a je schopen naladit si nástroj,
- hraje plynule ve vyšších polohách a v základních tóninách, orientuje se v notovém zápise i ve složitějších rytmech,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů,
- doprovází podle notace i akordických značek, hraje kadence a vytváří vlastní doprovod podle svých individuálních schopností,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a prakticky uplatňuje zvládnuté technické prvky hry,
- zvládá hru melodických ozdob,
- používá vhodné rejstříky a vibrata,
- rozezná kvalitu tónu a úhozu,
- používá sluchovou sebekontrolu,
- hraje z listu jednoduché skladby.

II. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny dosud získané znalosti a samostatně řeší problematiku nástrojové techniky,
- ovládá práci s tónem a základní frázování,
- je pohotový při hře z listu a doprovodech k písním,
- řeší prstokladové a výrazové varianty při nácvičce a interpretaci skladeb,
- kultivovaně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- rozšíří svůj repertoár o skladby různých stylů a žánrů,
- účastní se veřejných akcí školy.

III. ročník

Žák:

- ovládá různé druhy techniky hry,
- rozšiřuje a obohacuje svůj repertoár, profiluje se podle svého zájmu,
- vyváží technickou a výrazovou složku hry,

- hraje melodické ozdoby a legata,
- aktivně spolupracuje na výběru a vyhledávání skladeb,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů.

IV. ročník

Žák:

- ovládá různé technické prvky a techniky hry na nástroj,
- využívá kvality tónu a úhozu k interpretaci hudby v jemných barevných a dynamických odstínech,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských, a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vyučovací předmět – Komorní a souborová hra – klasická kytara

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní a souborová hra navazuje na individuální nástrojovou výuku. Hra v kolektivu jiných hudebníků představuje pro žáky velký přínos a umělecké obohacení. Studenti mají možnost uplatnit dosavadní dovednosti a dále se zdokonalovat. Ve výuce klademe důraz na přátelskou atmosféru a spolupráci.

Společná hra rozvíjí rytmické cítění, hudební představivost a souhru. Vzájemné naslouchání, přizpůsobení a respekt přináší všem hráčům novou zkušenost, pocit zodpovědnosti a radost ze sdílení. Repertoár zahrnuje nejrůznější hudební styly a žánry podle věku a schopností žáků. Jedním z cílů výuky je společná aktivní účast na koncertech a akcích školy.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na klasickou kytaru,
- vysvětlí notový zápis skladby, kterou hraje,
- spolupracuje s ostatními spoluhráči.

5. ročník

Žák:

- uplatňuje basovou kytaru, sopránovou kytaru, ukulele v souhře s jinými nástroji,
- dodržuje přesnou souhru a intonační čistotu při interpretaci,
- prezentuje elementární technické prvky hry.

6. ročník

Žák:

- uplatňuje se při hře v komorních nebo souborových uskupeních,
- realizuje všechny dosud získané hráčské dovednosti,
- vystihne náladu skladeb.

7. ročník

Žák:

- pohotově se orientuje v notovém zápisu,
- svědomitě si připravuje svůj part,

- zodpovědně spolupracuje s ostatními,
- uplatňuje se při hře v komorních nebo souborových uskupeních.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje získané dovednosti,
- hraje z listu přiměřeně obtížné skladby.

II. ročník

Žák:

- uplatňuje návyky kultivované hry na nástroj,
- posoudí kvalitu provedení nastudovaného díla,
- aktivně a zodpovědně spolupracuje s ostatními žáky.

III. ročník

Žák:

- využívá své schopnosti při komorní a souborové hře,
- samostatně řeší problém prstokladu, frázování a výrazových prostředků při nácvičku skladeb

IV. ročník

Žák:

- ovládá intonačně čistou hru svého partu v náročnějších skladbách,
- využívá své schopnosti při komorní a souborové hře,
- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně, spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.18 Studijní zaměření – Hra na elektrickou kytaru

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na elektrickou kytaru. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje zejména v podobě výuky předmětu *Elektrická kytara* a kolektivní výuky předmětů *Komorní a souborová hra*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě výuky předmětu *Nauka o hudbě*.

Hra na elektrickou kytaru

Učební plán č. 18

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Elektrická kytara	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNĚ	Komorní a souborová hra – kytara				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* nebo ve skupině maximálně dvou žáků ve vyučovacím předmětu *Elektrická kytara*,
- pokud není žák dostatečně fyzicky vyspělý pro hru na elektrickou kytaru plní výstupy předmětu *Kytara*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Elektrická kytara**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Elektrická kytara se od akustické kytary liší tvorbou tónu, použitím speciálních technik a efektů i způsobem ozvučení. Ve výuce hry na elektrickou kytaru se žáci učí zvládnout technické a výrazové prostředky nástroje, rozvíjí rytmické citění a hudební představivost. Seznamují se postupně s nejrůznějšími žánry, styly a způsoby hry. Součástí studia je hra z listu a základ improvizace.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ**1. ročník**

Žák:

- předvede správné držení těla a nástroje, postavení rukou,
- popíše jednotlivé části nástroje,
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu,
- ovládá hru jednohlasu na melodických strunách,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu.

2. ročník

Žák:

- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a v jejich notovém zápisu,
- využívá základních harmonických funkcí a akordů,
- zvládá jednoduchá technická cvičení,
- zahraje dvojhlas,
- uplatní elementární souhru s automatickým bubeníkem,
- naladí si nástroj.

3. ročník

Žák:

- technicky zvládá základní prstoklady,
- rozliší základní dynamiku a tempo,
- orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech i v zápisu v tabulatuře,
- zahraje z paměti jednoduchou skladbu,
- realizuje souhru jednoduchého rytmického motivu se sekvencerem,
- využívá akordy při doprovodech písní.

4. ročník

Žák:

- ovládá základní nástrojovou techniku hry na elektrickou kytaru,
- orientuje se ve složitějším rytmickém útvaru (blues),
- samostatně nastuduje jednoduchou skladbu,
- realizuje hru s backing tracky (jednoduchý rytmický motiv – riff),
- uplatňuje sluchovou sebekontrolu.

5. ročník

Žák:

- hraje plynule ve vyšších polohách a v základních tóninách,
- orientuje se v notovém zápise i tabulatuře,
- ovládá elementární hru blues,
- uplatní základní rejstříky nástroje (soft, middle a hard),
- využívá souhru s backing tracky,
- realizuje transpozice v doprovodu,
- využívá pentatoniky k improvizaci.

6. ročník

Žák:

- doprovází podle základních akordických značek,
- vytvoří vlastní doprovod,
- vystihne správné frázování a vhodnou agogiku,
- uplatňuje souhru s backing tracky,

- interpretuje přiměřeně obtížné skladby,
- v bluesové formě vytváří jednoduchá sóla – pentatonika.

7. ročník

Žák:

- ovládá základní nástrojovou techniku (prstovou techniku střední obtížnosti, hru trsátkem), hraje s tónovou kulturou a je schopen naladit si nástroj,
- hraje plynule ve vyšších polohách a v základních tóninách, orientuje se v notovém zápise, tabulatuře i ve složitějších rytmech,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů (například blues a rock),
- doprovází podle notace i akordických značek, hraje kadence a vytváří vlastní doprovod podle svých individuálních schopností.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a prakticky uplatňuje zvládnuté technické prvky hry,
- rozezná kvalitu tónu a úhozu,
- používá sluchovou sebekontrolu,
- hraje z listu jednoduché skladby,
- využívá souhru s backing tracky i v improvizaci.

II. ročník

Žák:

- využívá kvalitu tónu a úhozu k interpretaci hudby v jemných barevných a dynamických odstínech,
- uplatňuje své schopnosti při realizaci skladeb,
- hraje skladby různých stylů a žánrů,
- je pohotový při hře z listu.

III. ročník

Žák:

- improvizuje na jednoduché harmonické téma,
- využívá svých interpretačních zkušeností k samostatnému studiu nových skladeb podle vlastního výběru,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů
- rozšíří a obohatí svůj repertoár, profiluje se podle svého zájmu,
- využije modů v improvizaci.

IV. ročník

Žák:

- ovládá různé technické prvky a techniky hry na nástroj,
- využívá kvalitu tónu a úhozu k interpretaci hudby v jemných barevných a dynamických odstínech,
- využívá své schopnosti při komorní a souborové hře,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vyučovací předmět – Komorní a souborová hra – elektrická kytara

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní a souborová hra navazuje na individuální nástrojovou výuku.

Společná hra rozvíjí rytmické cítění, hudební představivost a souhru. Vzájemné naslouchání, přizpůsobení a respekt přináší všem hráčům novou zkušenost, pocit zodpovědnosti. Repertoár zahrnuje nejrůznější hudební styly a žánry podle věku a schopností žáků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- orientuje se v notovém zápisu, svým způsobem realizuje takt, předznamenání, tempo, charakter skladby.

5. ročník

Žák:

- uplatňuje se podle svých schopností a dovedností v souhře s dalším nástrojem,
- dodržuje přesnou souhru při interpretaci.

6. ročník

Žák:

- uplatňuje se při hře v komorních nebo souborových uskupeních,
- realizuje všechny dosud získané hráčské dovednosti,
- svědomitě si připravuje svůj part.

7. ročník

Žák:

- pohotově se orientuje v notovém zápisu (takt, předznamenání, tempo, charakter skladby),
- dodržuje souhru a intonační čistotu při interpretaci,
- zodpovědně spolupracuje s ostatními členy souboru,
- uplatňuje se při hře v komorních nebo souborových uskupeních.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje získané dovednosti,
- hraje z listu přiměřeně obtížné skladby.

II. ročník

Žák:

- uplatňuje návyky kultivované hry na nástroj,
- posoudí kvalitu provedení nastudovaného díla,
- aktivně spolupracuje s ostatními členy souboru.

III. ročník

Žák:

- ovládá intonačně čistou hru svého partu v náročnějších skladbách,
- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,

IV. ročník

Žák:

Školní vzdělávací program ZUŠ PhDr. Zbyňka Mrkose

- ovládá intonačně čistou hru svého partu v náročnějších skladbách,
- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.19 Studijní zaměření – Hra na bicí nástroje

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na bicí nástroje. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře nebo v MBS. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* poskytuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, nabývat vědomosti a dovednosti z praktických činností, prostřednictvím aktivního poslechu poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky jej hodnotit. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Tato vzdělávací oblast je realizována především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na bicí nástroje

Učební plán č. 19

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň						II. stupeň				
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Bicí nástroje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNÉ	Komorní hra na bicí				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Mladí brněnští symfonikové								4	4	4	4
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2-5	2-5	2-5	2-5

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu *Bicí nástroje*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Bicí nástroje**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu v prvním stupni je naučit žáka správnému držení těla a paliček, seznámit ho s notovým zápisem a se základními rytmickými doprovody tak, aby mohl správně vnímat skladbu a tuto skladbu vyjádřit elementárními výrazovými prostředky. Budovat schopnost jeho samostatné práce s hudební nahrávkou, seřízením a naladěním nástroje a to s pomocí poslechu hudebních nahrávek, rozbořem notového zápisu, multimediální projekcí i návštěvou koncertů jako zdroji inspirace. V druhém stupni je žák vybaven představou o interpretaci nastudovaných skladeb, je schopen samostatně řešit problematiku nástrojové techniky, ovládá hru z listu a zapojuje se do souborů nejrůznějších obsazení.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- popíše jednotlivé části nástroje,
- využije při hře elementární dovednosti,

- správně drží tělo, kontroluje správné držení paliček,
- zvládá techniku hry spolu se základními typy úderů.

2. ročník

Žák:

- vnímá náladu skladby,
- náladu skladby vyjadřuje svými elementárními výrazovými prostředky,
- ovládá základní rytmické doprovody,
- hraje s hudebním podkladem,
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře základní návyky a dovednosti (správné držení těla, držení paliček), různé techniky hry a základní typy úderů,
- orientuje se v jednoduchém notovém zápisu,
- vnímá náladu skladby a tuto náladu vyjádří elementárními výrazovými prostředky,
- ovládá základní rytmické doprovody,
- orientuje se v základní technice hry na melodické a perkusní nástroje.

4. ročník

Žák:

- ovládá základní techniku hry na rytmické, melodické a perkusní nástroje,
- využívá základní techniku při hře doprovodů i sólově,
- pracuje s poslechem hudebních nahrávek,
- seřídí si a naladí nástroj.

5. ročník

Žák:

- při hře na bicí soupravu ovládá rytmické doprovody v základním tvaru, zvládá jednoduché variace,
- má přehled o polyrytmické struktuře,
- orientuje se ve vývoji bicích nástrojů.

6. ročník

Žák:

- podle potřeby si seřídí a ladí nástroj,
- zvládá rytmické doprovody v jednoduchých variacích,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- má základní přehled o vývoji bicích nástrojů.

7. ročník

Žák:

- ovládá základní techniku hry na rytmické, melodické a perkusní nástroje, využívá ji při hře doprovodů i sólově,
- při hře na bicí soupravu zvládá rytmické doprovody v základním tvaru i v jednoduchých variacích,
- orientuje se v polyrytmické struktuře,
- podle potřeby a svých dispozic si seřídí a naladí nástroj,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- samostatně pracuje s poslechem hudebních nahrávek,
- má základní přehled o vývoji bicích nástrojů a uvede jejich příklady.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- podle potřeby si seřídí a naladí nástroj,
- samostatně řeší problematiku nástrojové techniky hry na rytmické, melodické a perkusní nástroje,
- orientuje se v notovém zápise.

II. ročník

Žák:

- využívá základní techniku hry na rytmické, melodické a perkusní nástroje,
- nastuduje náročnější skladbu pro daný nástroj, má představu o výrazu a způsobu její interpretace,
- s pomocí učitele vytváří vlastní improvizace.

III. ročník

Žák:

- ovládá hru z listu,
- dokáže číst partituru bicích nástrojů,
- využívá techniku hry na rytmické, melodické a perkusní nástroje,
- vytváří vlastní improvizace za účelem vyplnění (fill in) dané hudební formy přechodem (breakem).

IV. ročník

Žák:

- ovládá různé druhy techniky hry,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problematiku nástrojové techniky,
- nastuduje náročnější hudební skladbu pro daný nástroj, má vlastní představu o její interpretaci,
- ovládá hru z listu, čte partituru bicích nástrojů,
- orientuje se v historii i současnosti hry na bicí nástroje,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá své zkušenosti v neprofesionální umělecké praxi.

Vyučovací předmět – Komorní hra na bicí

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní hra umožňuje žákům osvojit si hru v kolektivu hudebníků. Komorní hra pomáhá v rozvíjení vzájemného poslechu a umění hrát s jinými nástroji. Žák si buduje cit pro hru s dalšími spoluhráči, seznamuje se s notovými party, hrou z listu, aby byl připraven na práci v souborech ZUŠ a v orchestru Mladí brněnští symfonikové a byl také schopen profilovat se podle svého zájmu i preferencí a mohl využívat své zkušenosti v neprofesionální umělecké praxi.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využije základní návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- hraje jednoduché notové party pro dva a více hráčů,

- vnímá náladu skladby, správně ji vyjadřuje po rytmické i tempové stránce,

5. ročník

Žák:

- poslouchá nahrávky pro komorní obsazení,
- uvědomuje si pravidla spolupráce při společné hře,
- dodržuje souhru.

6. ročník

Žák:

- ovládá základní techniku hry na rytmické, melodické a perkusní nástroje, využívá ji při hře doprovodů,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- samostatně pracuje s poslechem hudebních nahrávek, s notovým materiálem.

7. ročník

Žák:

- diferencuje dynamické rozdíly mezi melodickou linkou a doprovodným hlasem,
- vybere nástroje a dle obtížnosti hudebních partů je správně rozdělí pro spoluhráče v komorním uskupení,
- je schopen souhry s ostatními hráči, spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje získané dovednosti,
- samostatně řeší problematiku nástrojové techniky,
- orientuje se v notovém zápise,
- nastuduje náročnější skladbu, má představu o způsobu její interpretace.

II. ročník

Žák:

- zapojuje se do souborů nejrůznějších obsazení a žánrového zaměření,
- zodpovědně spolupracuje na vytváření společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- umí posoudit kvalitu provedení nastudovaného díla,
- je členem kolektivu, ve kterém aktivně spoluvytváří příznivé tvůrčí klima.

III. ročník

Žák:

- zapojuje se do souborů nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření jejich společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- ovládá hru z listu, čte partituru bicích nástrojů,
- doprovodí hudební skupinu (band), tvoří vlastní improvizace a fill in (pro hru na bicí soupravu).

IV. ročník

Žák:

- dynamicky rozliší důležitost hlasů v harmonické struktuře,
- je schopen korigovat hru mladších spoluhráčů,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí, využívá své zkušenosti v neprofesionální umělecké praxi.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole 5.24

5.20 Studijní zaměření – Sólový zpěv

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si zpěv. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako zpěvák ve vícehlasém zpěvu. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje především v podobě individuální výuky předmětu *Sólový zpěv* a v podobě kolektivní výuky předmětů *Komorní zpěv*, *Interpretace populárních žánrů*, *Pěvecký sbor*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě kolektivní výuky *Nauky o hudbě*.

Sólový zpěv

Učební plán č. 20

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
VOLITELNÉ	Sólový zpěv	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
	Komorní zpěv				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
	Interpretace populárních žánrů				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se individuálně nebo ve skupině maximálně dvou žáků ve vyučovacím předmětu *Sólový zpěv*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Sólový zpěv

Charakteristika vyučovacího předmětu

Žáci, kteří přicházejí do 1. ročníku ZUŠ, mají různou míru talentu i uměleckých předpokladů. V rámci předmětu *Sólový zpěv* získají základní pěvecké návyky, které v průběhu dlouhodobého studia správným technickým vedením a vhodným metodickým postupem přirozeně rozvíjejí. V rámci studia sólového zpěvu se uplatňuje syntéza hlasu, řeči i citového prožitku, což vede nejen k postupné vědomé kultivaci pěveckého projevu, ale rovněž ke kultivování celé osobnosti žáka. Získané dovednosti může potom žák uplatnit jak v oblasti výkonného umění, tak i v oblasti recepce hudby. Dokáže se orientovat v hudebním světě, prakticky využívat všech nabytých dovedností a znalostí a správně interpretovat i hodnotit hudební dílo.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- zvládne základní pěvecké návyky (uvolněně drží tělo při zpěvu, klidně dýchá, uvolní spodní čelist),
- zopakuje jednoduchá dechová a hlasová cvičení,
- zopakuje jednoduché rytmické modely, intonuje,
- zpívá ve střední hlasové poloze,
- zazpívá jednoduché jednohlasé dětské písně.

2. ročník

Žák:

- používá pěvecké návyky (správné uvolněné držení těla při zpěvu, klidně dýchání) a základní technické prvky (nasazení tónů, intonace),
- prokazuje smysl pro rytmické a melodické cítění,
- má povědomí o dynamické a agogické škále,
- zazpívá dětské písně s doprovodem,
- zná základní zásady hlasové hygieny, nepřepíná své síly.

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné uvolněné držení těla při zpěvu, klidně dýchání) a základní technické prvky (nasazení tónů, čistá intonace, správná artikulace),
- používá hlas v celém svém rozsahu, zachovává jeho přirozenost a nepřepíná své síly,
- rozlišuje základní dynamiku a agogiku, má povědomí o legatovém zpěvu,
- zpívá s doprovodem,
- zpívá lidové a umělé písně odpovídající jeho schopnostem a věku.

4. ročník

Žák:

- využívá pěvecký dech, měkký hlasový začátek, správnou artikulaci,
- prokáže rytmickou, melodickou a harmonickou představivost,
- elementárně se orientuje v odlišné interpretaci skladeb,
- podle svých schopností zpívá v jednoduchých vícehlasých skladbách,
- vyjmenuje základní zásady hlasové hygieny,
- zpívá lidové a umělé písně odpovídající jeho schopnostem a věku,
- při veřejném vystoupení uplatní dovednosti z práce v hodině.

5. ročník

Žák:

- správně využívá pěvecký dech, měkký hlasový začátek, artikulaci,
- zpívá ve vícehlasých skladbách,
- rozumí zásadám hlasové hygieny,
- vnímá hudební skladbu jako celek, interpretuje ji adekvátně svému věku a schopnostem,
- rozliší interpretaci skladeb různých stylů a žánrů,
- spolupracuje s korepeticí,
- zpívá lidové a umělé písně odpovídající jeho schopnostem a věku.

6. ročník

Žák:

- uplatňuje základy pěvecké techniky (pěvecký dech, měkký hlasový začátek, správná artikulace),
- předvede kultivovaný projev a smysl pro hudební frázi a kantilénu,
- vnímá hudební skladbu jako celek, skladbě rozumí a adekvátně ji interpretuje,
- orientuje se v interpretaci skladeb různých stylů a žánrů,
- zpívá z paměti ve vícehlasých skladbách,
- zpívá lidové a umělé písně odpovídající jeho schopnostem a věku.

7. ročník

Žák:

- ovládá základy dechové techniky, měkké a opřené nasazení tónu, zásady správné artikulace a hlasové kultury,
- používá rozšířený hlasový rozsah a podle svých možností vyrovnané hlasové rejstříky,
- má vypěstovaný smysl pro kultivovaný projev, hudební frázi a kantilénu,
- volí adekvátní výrazové prostředky na základě porozumění hudbě i textu,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů, je schopen veřejného vystoupení,
- uplatňuje zásady hlasové hygieny.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- uplatňuje základy dechové techniky, měkké opřené nasazení tónu, zásady správné artikulace a hlasové kultury,
- používá rozšířený hlasový rozsah a podle svých možností vyrovnané hlasové rejstříky,
- uplatňuje kultivovaný projev, hudební frázi a kantilénu,
- adekvátně používá výrazové prostředky na základě porozumění hudbě i textu,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů, veřejně vystupuje,
- zpívá ve vícehlasých skladbách a orientuje se v jejich notovém zápise,
- elementárně se orientuje v základní pěvecké literatuře různých slohových období.

II. ročník

Žák:

- ovládá základy dechové techniky, měkké opřené nasazení tónů, zásady správné artikulace a hlasové kultury,
- používá rozšířený hlasový rozsah a vyrovnané hlasové rejstříky,
- vědomě uplatňuje kultivovaný projev, hudební frázi a kantilénu,
- adekvátně interpretuje skladby různých stylů a žánrů,
- spolupracuje při korepetici,
- zpívá ve vícehlasých skladbách, dle svých schopností reaguje na ostatní hlasy,
- orientuje se v pěvecké literatuře různých slohových období.

III. ročník

Žák:

- ovládá správnou dechovou techniku,
- předvede vyrovnanost hlasu v celém hlasovém rozsahu,
- je schopen plynulé kantilény a správného vedení a dodržování frází,
- adekvátně a kultivovaně interpretuje skladby různých stylů a žánrů,
- zpívá ve vícehlasých skladbách, reaguje na ostatní hlasy,
- samostatně pracuje při korepetici,

- má přehled o základní pěvecké literatuře různých slohových období, k interpretaci samostatně zvolí vhodnou skladbu.

IV. ročník

Žák:

- ovládá správnou dechovou techniku a uvědoměle s ní pracuje,
- používá vyrovnaný hlas v celém svém hlasovém rozsahu,
- zvládá zpěv plynulé kantilény s ohledem na vedení a dodržování frází, dobře se orientuje v hudebním zápise i textu,
- kultivovaně interpretuje stylově a žánrově správně vokální skladby různých slohových období, používá dynamickou i agogickou škálu a výraz v souvislosti s charakterem interpretované skladby,
- samostatně pracuje při korepetici,
- má přehled o základní pěvecké literatuře různých slohových období, kriticky hodnotí poslouchanou vokální a vokálně instrumentální hudbu,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí.

Vyučovací předmět – Komorní zpěv

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu Komorní zpěv je kultivace hudebního projevu žáků. Umožňuje žákům osvojit si dovednosti společné práce. Žáci se učí společně zpívat jak bez doprovodu nástroje (a capella), tak s instrumentálním doprovodem. Komorní zpěv je prostředkem k rozvoji hudebnosti. Mohou zde vznikat zajímavé umělecké i sociální vazby. Nabízí prostor pro sebezpoznání žáka i sdílení společných poznatků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využívá pěvecký dech, správně artikuluje,
- vnímá jiný hlas, začleňuje se do komorního zpěvu,
- zpívá čistě v unisonu.

5. ročník

Žák:

- zpívá v jednoduchých vícehlasých skladbách,
- udrží hlas v jednoduchém dvojhlasu,
- rozliší hudební výraz dané skladby,
- používá hudební paměť.

6. ročník

Žák:

- zpívá v vícehlasých skladbách a orientuje se v jejich notovém zápise,
- ovládá základy dechové techniky, měkké a opřené nasazení tónu, správnou artikulaci,
- přizpůsobí svůj zpěv požadované dynamice skladby,
- orientuje se v notovém zápise jednoduchých vícehlasých skladeb.

7. ročník

Žák:

- čistě intonuje svůj part ve vícehlase,
- zpívá v jednoduchých vícehlasých skladbách z paměti,
- dodržuje pravidla společné práce,
- veřejně vystoupí.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- v komorním zpěvu prakticky uplatňuje získané dovednosti,
- ovládá intonačně čistý zpěv svého partu v náročnějších skladbách a capella i v skladbách s instrumentálním doprovodem,
- při společném zpěvu zdokonaluje své dovednosti ve prospěch celku.

II. ročník

Žák:

- orientuje se ve vícehlasých skladbách, v jejich hudebním zápise i textu,
- uplatňuje se ve vícehlasém komorním seskupení,
- dokáže zdůvodnit význam pravidel společné práce,
- vyjádří vhodným způsobem svůj názor při hodnocení výkonu druhých, umí posoudit kvalitu výkonu.

III. ročník

Žák:

- samostatně pracuje při korepetici, je schopen se uplatnit ve vícehlasém komorním seskupení,
- používá vyrovnaný hlas v celém svém rozsahu,
- dobře se orientuje v hudebním zápise i textu.

IV. ročník

Žák:

- při společné práci kultivovaně interpretuje skladby různých slohových období,
- kriticky hodnotí poslouchanou vokální a vokálně instrumentální hudbu,
- umí posoudit kvalitu nastudovaného díla, samostatně vyjádří svůj názor na kvalitu společné práce,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Interpretace populárních žánrů je uveden ve studijním zaměření – Zpěv populárních žánrů

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.21 Studijní zaměření – Zpěv populárních žánrů

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si zpěv. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje především v podobě individuální výuky předmětu Populární a muzikálový zpěv a v podobě kolektivní výuky předmětu Interpretace populárních žánrů, Komorní zpěv nebo Pěvecký sbor. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Zpěv populárních žánrů

Učební plán č. 21

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Muzikálový a populární zpěv	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
Interpretace populárních žánrů				1	1	1	1	1	1	1	1
Komorní zpěv				1	1	1	1	1	1	1	1
Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* nebo *ve skupině maximálně dvou žáků* ve vyučovacím předmětu *Muzikálový a populární zpěv*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Muzikálový a populární zpěv

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu je teoretické i praktické seznámení žáka s pěveckými technikami v žánrech populární hudby. V rámci předmětu získají žáci nejprve základní pěvecké návyky a to klasickou dechovou a hlasovou průpravou. Po osvojení základních technických dovedností se výuka zaměřuje na interpretaci zpěvu v muzikálových a populárních skladbách a techniku zpěvu na mikrofon. Muzikálový a populární zpěv je prostředkem k rozvoji kultivovaného, emotivního a hluboce procítěného zpěvu. Nabízí prostor pro seberealizaci a rozvoj individuálního zaměření žáka (jazz, muzikál, pop, country, šanson).

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ**1. ročník**

Žák:

- zvládne základní pěvecké návyky (uvolněně drží tělo při zpěvu, klidně dýchá, uvolní spodní čelist),
- zopakuje jednoduchá dechová a hlasová cvičení,
- zopakuje jednoduché rytmické modely, intonuje,
- zpívá ve střední hlasové poloze,
- při zpěvu využívá přirozené intonace hlasu vycházející z mluveného slova,
- rozliší základní výrazové odstíny (vesele, smutně),
- orientuje se v klavírním doprovodu, pozná předehru, mezihru, dohru.

2. ročník

Žák:

- používá pěvecké návyky (správné uvolněné držení těla při zpěvu, klidné dýchání) a základní technické prvky (nasazení tónů, intonace),
- prokazuje smysl pro rytmické a melodické cítění,
- má povědomí o dynamické a agogické škále,
- zná základní zásady hlasové hygieny, nepřepíná své síly,
- zpívá s doprovodem,
- aktivně užívá střední polohy hlasu,
- výrazem rozliší písně různých nálad,
- dodrží jednoduché melodické fráze, orientuje se v dvoudobém a třídobém metru,
- rozlišuje základní dynamiku (p, mf, f, crescendo, decrescendo).

3. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (správné uvolněné držení těla při zpěvu, klidné dýchání) a základní technické prvky (nasazení tónů, čistá intonace, správná artikulace a zachovává přirozenou barvu hlasu),
- používá rozšířený hlasový rozsah, zachovává jeho přirozenost a nepřepíná své síly,
- rozlišuje základní dynamiku a agogiku, má povědomí o legatovém zpěvu,
- zpívá zpaměti s doprovodem, udrží se ve dvojhlase,
- orientuje se v notovém zápise,
- vyjmenuje pravidla chování na jevišti i v hledišti a aplikuje je v praxi,
- vyjmenuje základní hudební žánry,
- využívá základy práce s mikrofonem,
- používá základní dynamiku (p, mf, f, crescendo, decrescendo).

4. ročník

Žák:

- správně drží tělo, využívá pěvecký dech, měkký hlasový začátek, správnou artikulaci,
- prokáže rytmickou, melodickou a harmonickou představivost,
- elementárně se orientuje v odlišné interpretaci skladeb,
- podle svých schopností zpívá v jednoduchých vícehlasých skladbách,
- při veřejném vystoupení uplatní dovednosti z práce v hodině,
- u zpěvu v základní míře využívá mimiku obličeje a pohybovou stránku,
- při interpretaci písní si zachovává svůj vlastní projev, nenapodobuje bezmyšlenkovitě poslouchanou nahrávku,
- při zpěvu uplatní práci s mikrofonem.

5. ročník

Žák:

- správně využívá pěvecký dech, měkký hlasový začátek, artikulaci,
- rozumí zásadám hlasové hygieny,
- vnímá hudební skladbu jako celek, interpretuje ji adekvátně svému věku a schopnostem,
- spolupracuje s korepeticí,
- zachovává svou přirozenou barvu hlasu,
- u zpěvu aktivně použije pohybovou stránku a mimiku obličeje, v základní míře využije hereckého projevu,
- orientuje se v základních hudebních žánrech,
- správně používá mikrofon.

6. ročník

Žák:

- uplatňuje základy pěvecké techniky (pěvecký dech, měkký hlasový začátek, správná artikulace),
- vnímá hudební skladbu jako celek, skladbě rozumí a adekvátně ji interpretuje,
- orientuje se v interpretaci skladeb různých stylů a žánrů,
- zpívá s hudebním podkladem, který neobsahuje zřetelnou melodii,
- propojí zpěv s hereckým projevem,
- ovládá základní práci s aparaturou, na kterou je zvyklý,
- aktivně spolupracuje s živým doprovodem.

7. ročník

Žák:

- ovládá základy dechové techniky, měkké a opřené nasazení tónu, zásady správné artikulace a hlasové kultury,
- používá rozšířený hlasový rozsah a podle svých možností vyrovnané hlasové rejstříky,
- má vypěstovaný smysl pro kultivovaný projev, hudební frázi a kantilénu,
- volí adekvátní výrazové prostředky na základě porozumění hudbě i textu,
- uplatňuje zásady hlasové hygieny,
- aktivně spolupracuje s živým doprovodem,
- umí zpívat na mikrofon,
- rozlišuje žánry populární hudby – jazz, muzikál, pop, rock...
- zpívá ve vícehlasých skladbách a orientuje se v jejich notovém zápise,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů, je schopen veřejného vystoupení,
- dokáže se samostatně připravit na vystoupení.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- uplatňuje základy dechové techniky, měkké opřené nasazení tónu, zásady správné artikulace a hlasové kultury,
- používá hlas v celém svém rozsahu a podle svých možností vyrovnané hlasové rejstříky,
- adekvátně používá výrazové prostředky na základě porozumění hudbě i textu,
- uvědoměle používá zvládnutou techniku, pěvecké návyky, dodržuje hlasovou hygienu,
- umí se sám rozezpívat,
- orientuje se v hudebním zápise i textu, dodržuje hudební fráze,
- dokáže používat dynamiku a agogiku, rozvíjí rytmické cítění a přirozený hudební projev na pódiu,
- rozlišuje hudební styly a žánry, dokáže kriticky hodnotit hudbu, kterou poslouchá nebo interpretuje,
- zazpívá jednoduchou improvizaci,

- má vlastní představivost při souhře s korepeticí.

II. ročník

Žák:

- ovládá základy dechové techniky, měkké opřené nasazení tónů, zásady správné artikulace a hlasové kultury,
- používá rozšířený hlasový rozsah a vyrovnané hlasové rejstříky,
- adekvátně interpretuje skladby různých stylů a žánrů,
- spolupracuje při korepetici,
- vnáší do výrazu své vlastní pocity a prožitky,
- ovládá práci s aparaturou, na kterou je zvyklý,
- popíše jednotlivé žánry pop music, vyjmenuje jejich charakteristické znaky a interprety,
- samostatně se připravuje do hodin zpěvu,
- aktivně pracuje s výrazovými prostředky, použije je při vystoupení.

III. ročník

Žák:

- ovládá správnou dechovou techniku,
- předvede vyrovnanost hlasu v celém hlasovém rozsahu,
- adekvátně a kultivovaně interpretuje skladby různých stylů a žánrů,
- zpívá ve vícehlasých skladbách, reaguje na ostatní hlasy,
- samostatně pracuje při korepetici,
- umí zpívat na mikrofon,
- rozlišuje žánry populární hudby – jazz, muzikál, pop, rock...,
- dokáže se samostatně připravit na vystoupení.

IV. ročník

Žák:

- ovládá správnou dechovou techniku a uvědoměle s ní pracuje,
- používá vyrovnaný hlas v celém svém hlasovém rozsahu,
- zvládá zpěv plynulé kantilény s ohledem na vedení a dodržování frází, dobře se orientuje v hudebním zápise i textu,
- kultivovaně interpretuje stylově a žánrově správně populární skladby, používá dynamickou i agogickou škálu a výraz v souvislosti s charakterem interpretované skladby,
- samostatně pracuje při korepetici,
- aktivně se podílí na vytváření konečné podoby repertoáru (výraz, herecké ztvárnění),
- má přehled o základní pěvecké literatuře, kriticky hodnotí poslouchanou vokální a vokálně instrumentální hudbu,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí.

Vyučovací předmět – Interpretace populárních žánrů

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu Interpretace populárních žánrů je osvojení si dovedností společné práce prostřednictvím pěveckých technik, které se vyvinuly s nástupem moderní hudby. Žáci pracují se skladbami, které jsou jim věkově a interpretačně blízké. Získávají základy zpěvu v jednohlasu, ale i vícehlasu s doprovodem klavíru, orchestrálního podkladu nebo s doprovodem souboru elektrických kytar. Učí se společné interpretaci, vnímání ostatních zpěváků a hráčů, vzájemnému ladění a spolupráci potřebné k souhře několika sólistů a hudební skupiny.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- používá základy kultivovaného nasazení tónu a zásady správné artikulace,
- ovládá základy dechové techniky,
- orientuje se v notovém zápisu jednohlasých populárních skladeb,
- prokáže základy rytmické, melodické a harmonické představivosti,
- zpívá s doprovodem,
- vyjmenuje pravidla spolupráce.

5. ročník

Žák:

- pracuje na rozšíření svého hlasového rozsahu a podle svých možností i na vyrovnání hlasových rejstříků,
- elementárně se orientuje v interpretaci populárních skladeb různých období,
- elementárně ovládá použití mikrofону,
- je schopen společného veřejného vystoupení.

6. ročník

Žák:

- používá kultivované nasazení tónu a zásady správné artikulace,
- využívá správně pěvecký dech, dechovou oporu a její uvolnění,
- předvede kultivovaný, emotivní projev a smysl pro hudební frázi,
- prokáže rytmickou, melodickou a harmonickou představivost,
- využívá základy práce s mikrofónem,
- používá rozšířený hlasový rozsah a podle svých možností i vyrovnané hlasové rejstříky,
- spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku.

7. ročník

Žák:

- elementárně se orientuje v interpretaci populárních skladeb různých období,
- volí adekvátní výrazové prostředky na základě porozumění hudbě a textu,
- ovládá základní použití mikrofónu,
- správně využívá pěvecký dech, měkký hlasový začátek, artikulaci,
- je schopen veřejného vystoupení s doprovodem jednoho nástroje nebo hudebních podkladů, dodržuje pravidla společné práce.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- vědomě uplatňuje kultivované nasazení tónu a zásady správné artikulace,
- ovládá a uvědoměle používá dechovou techniku,
- používá rozšířený hlasový rozsah a podle svých možností i vyrovnané hlasové rejstříky,
- orientuje se ve vícehlasých populárních skladbách a v jejich notovém zápisu,
- uplatňuje kultivovaný, emotivní projev,
- ovládá použití mikrofónu a elementárně i práci s ozvučovací technikou,
- poslouchá soudobou hudbu, učí se orientovat v jejich družích a ve způsobu interpretace.

II. ročník

Žák:

- vědomě uplatňuje kultivované nasazení tónu a zásady správné artikulace,
- ovládá a uvědoměle používá dechovou techniku,
- pracuje na dalším rozšíření svého hlasového rozsahu i vyrovnání hlasových rejstříků,
- uplatňuje kultivovaný, emotivní projev,

- adekvátně používá výrazové prostředky na základě porozumění hudbě a textu,
- zpívá ve vícehlasých skladbách, melodicky a harmonicky se v nich orientuje,
- ovládá použití mikrofону a ozvučovací techniky,
- aktivně poslouchá soudobou hudbu, orientuje se v jejích druzích a ve způsobu interpretace.

III. ročník

Žák:

- uplatňuje a zdokonaluje kultivované nasazení tónu a správnou artikulaci,
- používá vyrovnaný hlas v celém svém rozsahu,
- ovládá správnou dechovou techniku, kterou adekvátně využívá k dosažení emotivního projevu,
- dobře se orientuje v hudebním zápisu i textu,
- kultivovaně interpretuje stylově a žánrově správně populární skladby různých období,
- zpívá ve vícehlasých skladbách,
- samostatně vyjádří svůj názor na kvalitu společné práce, umí posoudit kvalitní výkon,
- zvládá zpěv populárních písní s doprovodem jednoho či více nástrojů nebo hudebních podkladů,
- samostatně pracuje s mikrofonom a ozvučovací technikou.

IV. ročník

Žák:

- uplatňuje a zdokonaluje kultivované nasazení tónu a správnou artikulaci,
- používá vyrovnaný hlas a hlasové rejstříky v celém svém rozsahu,
- ovládá správnou dechovou techniku, kterou adekvátně využívá k dosažení emotivního projevu,
- používá dynamickou a agogickou škálu a emotivní projev v souvislosti s charakterem interpretované skladby,
- kultivovaně interpretuje stylově a žánrově správně populární skladby různých období,
- zpívá ve vícehlasých skladbách, je schopen uplatnit se ve vícehlasém komorním uskupení, reaguje a spolupracuje s ostatními hlasy,
- zvládá zpěv populárních písní s doprovodem jednoho či více nástrojů nebo hudebních podkladů,
- samostatně pracuje s mikrofonom a ozvučovací technikou,
- má přehled o populární hudbě různých stylů a období a kriticky je hodnotí,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí,
- dle svých možností využívá spolupráci se skupinami, kapelami, samostatně se uplatňuje na veřejných akcích.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu: Komorní zpěv je uveden ve studijním zaměření – Sólový zpěv

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.22 Studijní zaměření – Hra na akordeon

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na akordeon. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast *Hudební interpretace a tvorba* se realizuje v podobě individuální výuky předmětu *Akordeon* a kolektivní výuky předmětů *Komorní a souborová hra*. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti *Recepce a reflexe hudby* se realizuje především v podobě *Nauky o hudbě*.

Hra na akordeon

Učební plán č. 22

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT		I. stupeň							II. stupeň			
		1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
	Akordeon	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
VOLITELNĚ	Komorní a souborová hra – akordeon				1	1	1	1	1	1	1	1
	Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE		2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se individuálně ve vyučovacím předmětu *Akordeon*.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Akordeon

Charakteristika vyučovacího předmětu

Akordeon je přenosný, vícehlasý nástroj, který plní funkci sólového, doprovodného i souborového nástroje. Pro svou barevnost je vhodný k interpretaci skladeb všech období a stylů – od transkripce starých mistrů až k moderní literatuře soudobých autorů. Cílem předmětu hra na akordeon je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Podle fyzické vyspělosti žák během čtvrtého až šestého ročníku přechází na větší nástroj, což především znamená rozdíl ve vedení měchu (větší rozpětí), dynamických možnostech a širším spektru barevných možností nástroje (registrace). Součástí každé vyučovací hodiny je hra z listu. Cílem studia na II. stupni je zejména zvyšování všestranné technické úrovně žáka, zvláště pak rozvíjení výrazové složky hry, muzikálnosti i osobitosti projevu za účelem schopnosti se uplatit v nejrůznějších amatérských souborech, případně vystoupit sólově nebo se jinak účastnit kulturního života.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- orientuje se na nástroji prostřednictvím hry lidových a dětských písní, zvláště na levém manuálu (označené knoflíky C, E, As),
- je připraven na hru v terciích (stupnice C dur a lidové písně),
- využívá základní návyky a dovednosti (např. správné sezení a držení nástroje),
- ovládá označení otevírání a zavírání měchu (V–M).

2. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti (např. správné sezení a držení nástroje, postavení pravé i levé ruky a jejich souhra),
- zvládá legato a staccato, které procvičuje na speciálních cvičeních (stupnice, akordy, etudy, písně),
- hraje stupnici C dur v terciích, orientuje se podle svých individuálních schopností ve hře intervalů,
- zahraje jednoduchou skladbu v tempu (pomalu, rychle).

3. ročník

Žák:

- orientuje se v melodické i doprovodné části nástroje a dokáže zahrát dvojhlas pravou rukou,
- zvládá měchovou techniku (vedení měchu podle značek, plynulé měchové obraty),
- ovládá základní typy artikulace (legato a staccato),
- zahraje zpaměti jednoduchou skladbu.

4. ročník

Žák:

- orientuje se v melodické i doprovodné části nástroje a dokáže zahrát dvojhlas pravou rukou,
- zvládá měchovou techniku (např. vedení měchu podle značek, plynulé měchové obraty),
- správně nasadí a ukončí tón, vnímá frázi,
- ovládá základní typy artikulace (např. legato a staccato),
- zahraje zpaměti jednoduchou skladbu,
- upevňuje hudební paměť formou opakování a pravidelného nácviku.

5. ročník

Žák:

- rozpoznává základní melodické ozdoby v notovém materiálu, technicky zvládá používání melodické ozdoby ve hře,
- zvládá orientaci v notovém materiálu,
- zvládá hru levou rukou metodou „svalové paměti“,
- hraje skladby v jiné tónině, ale ve stejné pozici,
- ovládá rytmické prvky hry,
- pod vedením učitele si vybírá charakterově rozmanité skladby a samostatně pracuje na jejich nácviku.

6. ročník

Žák:

- ovládá hru v sextách základních stupnic (C,a),
- technicky zvládá hru arpeggio a akordů v celém rozsahu akordeonu,
- orientuje se v celém rozsahu melodické části nástroje,
- hraje složitější rytmické útvary – synkopu, triolu, tečkovaný rytmus,
- měchovou a registrační techniku podřizuje stylu skladby a interpretaci,
- zvládá základní označení a manuální používání rejstříků pravé i levé ruky, podílí se na výběru skladeb,
- transponuje jednohlasou píseň s doprovodem.

7. ročník

Žák:

- ovládá prstovou techniku pravé i levé ruky v rámci svých motorických schopností,
- orientuje se v celém rozsahu melodické části nástroje, je schopen rozlišit základní dynamiku a tempo,
- zvládá základní označení a manuální používání rejstříků pravé i levé ruky, podílí se na výběru skladeb,
- podle individuálních schopností zahraje z paměti vybrané přednesové skladby, zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje a uvědoměle používá získané dovednosti z předchozího studia,
- interpretuje skladby různých stylů a žánrů,
- samostatně si vytváří prstoklady, určí si měchové obraty s ohledem na frázi, s citem používá rejstříkování,
- plynule zahraje rytmické přechody ve skladbách, cítí metrické změny,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu, rozvíjí hudební paměť.

II. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti,
- ovládá nástrojovou a měchovou techniku,
- doprovodí písně pomocí harmonických funkcí, melodii obohacuje vícehlasem,
- stylově interpretuje skladby různých žánrů a období, dbá na jejich charakteristické rysy, vyjádří se k dané interpretaci,
- profiluje se podle svého zájmu.

III. ročník

Žák:

- disponuje dobrou úrovní pohyblivosti prstů, jeho hra je uvolněná, zná své možnosti,
- hraje s tónovou kulturou, zvládá měchovou i nástrojovou techniku,
- má osvojeny dovednosti potřebné k přípravě vystoupení – volba vhodného repertoáru, rozvržení času pro nácvik, psychickou přípravu pro hru z paměti,
- je schopen samostatného nastudování přednesu – vystavění skladby po stránce, přednesové, výrazové i dynamické, dokáže vystihnout náladu skladby její tempo, charakter,
- je schopen samostatného tvůrčího uplatnění v amatérských souborech.

IV. ročník

Žák:

- využívá všechny doposud získané znalosti a dovednosti, ovládá nástrojovou a měchovou techniku, je schopen tvořit kultivovaný tón,
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu, při interpretaci rozvíjí její přednesovou stránku, interpretuje skladby různých stylů a žánrů,
- ovládá práci s tónem, základy frázování a dále si rozvíjí svou hudební paměť,
- z paměti interpretuje vybrané skladby, při hře využívá znalosti o výrazu hrané skladby a je schopen vlastního názorového vyjádření,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá své zkušenosti v neprofesionální umělecké praxi a je schopen se profilovat ve zvoleném žánru.

Vyučovací předmět – Komorní a souborová hra – akordeon

Charakteristika vyučovacího předmětu

Do komorní nebo souborové hry se žák začleňuje na základě svých schopností. Obvykle se postupuje od výuky v nejjednodušším komorním útvaru – v duu, protože se tak žáci naučí poslouchat jeden druhého, přizpůsobovat se, vnímat rytmus a harmonii. Postupně bývá duo rozšířeno na trio, popřípadě na kvarteto (také v kombinaci různých nástrojů) nebo na akordeonový soubor.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využije základní návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- zahraje spolu s učitelem zvlášť každou rukou skladbu pro duo akordeonů,
- zahraje spolu s jiným nástrojem (např. s kytarou, flétnou) jednoduchou skladbu, ve které plní akordeon roli doprovodu.

5. ročník

Žák:

- vnímá náladu skladby, správně ji vyjadřuje po rytmické i tempové stránce,
- uvědomuje si pravidla spolupráce při společné hře,
- dodržuje souhru.

6. ročník

Žák:

- zahraje z paměti vybrané přednesové skladby,
- podle potřeby hraje různé hlasy v souboru,
- orientuje se v grafickém záznamu hudebního díla,
- spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku.

7. ročník

Žák:

- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- je schopen souhry s ostatními hráči, spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku, na základě svých schopností se začleňuje do souborové nebo komorní hry.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- v komorní a souborové hře prakticky uplatňuje získané dovednosti,

- samostatně řeší problematiku nástrojové techniky,
- orientuje se v notovém zápise,
- nastuduje náročnější skladbu, má představu o způsobu její interpretace,
- spolupracuje na vytváření společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb.

II. ročník

Žák:

- umí posoudit kvalitu provedení nastudovaného díla,
- je schopen souhry s ostatními hráči, zdokonaluje dovednosti ve prospěch celku,
- je členem kolektivu, ve kterém aktivně spoluvytváří příznivé tvůrčí klima,
- zapojuje se do souborů nejrůznějších obsazení a žánrového zaměření.

III. ročník

Žák:

- využívá své schopnosti při komorní a souborové hře,
- umí posoudit kvalitu provedení nastudovaného díla,
- orientuje se ve složitější struktuře hudebního díla.

IV. ročník

Žák:

- ovládá hru z listu,
- je schopen korigovat hru mladších spoluhráčů,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí,
- využívá své zkušenosti v neprofesionální umělecké praxi.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.23 Studijní zaměření – Hra na cimbál

Charakteristika studijního zaměření

V oblasti *Hudební interpretace a tvorba* je žákovi umožněno osvojit si hru na cimbál. Žák získává elementární hudební návyky a dovednosti a následně je rozvíjí nejen jako sólista, ale i jako spoluhráč v komorní a souborové hře. Vzdělávací oblast Hudební interpretace a tvorba se realizuje v podobě individuální výuky předmětu Cimbál a v podobě kolektivní výuky předmětů Komorní a souborová hra, Cimbálová muzika

. Vzdělávací oblast *Recepce a reflexe hudby* umožňuje žákovi orientovat se ve světě hudby, využívat a přenášet zkušenosti, dovednosti a vědomosti získané z praktických činností do vnímání hudby, prostřednictvím aktivního poslechu pak poučeněji interpretovat hudební dílo a kriticky je hodnotit. Realizace vzdělávacího obsahu této oblasti předpokládá činnostní pojetí výuky. Cílem je vychovat poučeného interpreta a posluchače schopného propojit hudební teorii s praxí a hlouběji tak prožít hudbu. Vzdělávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby se realizuje především v podobě kolektivní výuky Nauky o hudbě.

Hra na cimbál

Učební plán č. 23

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Cimbál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nauka o hudbě	1	1	1	1	1						
Komorní a souborová hra				1	1	1	1	1	1	1	1
Cimbálová muzika				2	2	2	2	2	2	2	2
Pěvecký sbor				1	1	1	1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	2	2	2	3-4	3-4	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3

Poznámka k učebnímu plánu

- vyučuje se *individuálně* ve vyučovacím předmětu Cimbál.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Cimbál

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cimbál je deskový úderný strunný hudební nástroj. Struny jsou zpravidla naladěné chromaticky v tónovém rozsahu C–a³. Cimbál je především nástrojem lidové hudby. Ve výuce se zaměřujeme nejen na hudbu s folklorní tematikou, ale i na hudbu vážnou, všech stylových období.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- předvede správné sezení u nástroje, držení těla a paliček,
- zahraje dva základní typy úhozů (úhoz pevný a uvolněný),

- ovládá hru levou a pravou rukou zvlášť,
- používá základní pedalizační výměny,
- orientuje se v cimbále v základní tónové řadě od malého g po c³
- hraje vybrané durové stupnice, včetně malého akordického rozkladu,
- hraje jednoduché jednohlasé cvičení v G klíči,
- zahraje jednoduchou píseň, nebo cvičení z paměti.

2. ročník

Žák:

- využívá a kontroluje si osvojené návyky (sezení u nástroje a držení paliček),
- zahraje základní typy úhozů (úhoz pevný, uvolněný a dublovaný),
- hraje jak levou a pravou rukou zvlášť, tak i oběma rukama dohromady,
- zdokonalil pedalizační výměny,
- zahraje v rozsahu malého g až c³ chromatickou tónovou řadu,
- hraje durové stupnice, včetně malého a velkého akordického rozkladu a akordických tercií,
- zahraje z notového zápisu v G klíči jednoduchou melodii,
- zahraje jednoduchou jednohlasou, nebo dvouhlasou píseň, nebo cvičení z paměti,
- určí základní akordické funkce a tyto použije v jednoduchém doprovodu lidové písně.

3. ročník

Žák:

- využívá při hře osvojené základní návyky a dovednosti, správně sedí u nástroje, kontroluje si držení a uvolnění těla i rukou,
- používá základní technické prvky (paličkoklad a základní ovládání pedalizace),
- používá hru základních typů úhozů (pevný, uvolněný, dublovaný a hru legato),
- hraje levou a pravou rukou zvlášť, kontroluje při tom vyrovnanost úhozů,
- zvládá koordinaci obou rukou, hraje oběma rukama dohromady,
- ovládá hru tremola na základní melodické řadě,
- ovládá hru trojitého arpeggia,
- při hře používá základní pedalizační výměny podle zápisu a podle vlastního citění,
- hraje a orientuje se v rozsahu malého c až c³
- hraje vybrané durové a mollové stupnice včetně akordického rozkladu,
- orientuje se a hraje v notačním zápise v G klíči a v F klíči po malé c,
- hraje z listu jednohlasé skladby podle svých schopností a možností,
- zahraje z paměti jednoduchou melodii, nebo lidovou píseň s využitím vlastního výrazového citění, používá vhodné typy úhozů a pedalizační výměny,
- zahraje jednoduchý harmonický doprovod v jednoduchých harmoniích k lidové písni.

4. ročník

Žák:

- uplatňuje technické a výrazové prvky nutné ke hře náročnějších skladeb,
- samostatně studuje a poznává hudební literaturu,
- zahraje studovanou skladbu z paměti,
- orientuje se v základních melodických ozdobách,
- tvoří zpěvný tón a odlišuje melodii od doprovodu,
- správně frázuje,
- transponuje harmonický doprovod.

5. ročník

Žák:

- dodržuje vyrovnanost hry v pasážových cvičeních,

- pedalizuje podle sluchu,
- zapojuje sluchovou sebekontrolu a schopnost soustředění,
- využívá podle stupně své vyspělosti zvukových možností nástroje,
- uplatní své rytmické cítění a smysl pro určení tempa, podle charakteru skladby pracuje na umělecké technice,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- rozliší stylová období baroka, klasicismu, moderní hudby.

6. ročník

Žák:

- využívá dosud probrané technické a výrazové prvky v náročnějších variantách,
- orientuje se ve větších hudebních formách,
- dbá na dokonalejší pasážovou techniku v rychlejších tempech,
- zahraje stupnice durové i mollové s akordy a jejich obraty,
- určí tempo podle charakteru dané skladby,
- při interpretaci využívá dynamiku, vhodnou artikulaci a agogiku.

7. ročník

Žák:

- propojuje veškeré získané technické i výrazové dovednosti při interpretaci i vlastní tvorbě,
- samostatně řeší základní problémy nástrojové hry (paličkoklad, frázování, pedalizace atd.),
- samostatně nastuduje přiměřeně obtížnou skladbu,
- je schopen sluchové sebekontroly,
- využívá podle stupně své vyspělosti zvukových možností nástroje,
- interpretuje přiměřeně obtížné skladby různých stylů a žánrů po technické, výrazové, a obsahové stránce – využívá dynamiku, tempové rozlišení, vhodnou artikulaci, frázování, agogiku,
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- hraje lidovou hudbu podle sluchu, spontánně muziciňuje a transponuje harmonický doprovod.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje a uvědoměle používá získané dovednosti z předchozího studia,
- podílí se na výběru repertoáru,
- využívá propojení sluchové představivosti a vnitřního hudebního cítění,
- dbá na stylovost hry,
- analyzuje studovanou skladbu a pěstuje si vnitřní sluchovou disciplínu,
- hraje z listu,
- harmonizuje a doprovází písně (dur i moll tónina),
- transponuje jednoduché písně,
- dokáže podle předem stanovených kritérií zhodnotit svůj výkon.

II. ročník

Žák:

- harmonizuje a stylově improvizuje doprovod k písni (dur i moll tónina),
- studiem technicky náročných etud a přednesových skladeb prezentuje vyšší technickou úroveň hry,
- získané hudební vědomosti využívá k vyhledávání skladeb podle vlastního výběru, konzultuje s učitelem výběr repertoáru,
- propojuje harmonickou a mechanickou paměť,

- transponuje lidové písně,
- samostatně nastuduje skladbu dle vlastního výběru,
- aktivně reaguje na hudební dění kolem sebe.

III. ročník

Žák:

- uplatňuje všechny získané dovednosti a vědomosti při nastudování repertoáru,
- zvládá repertoár širšího rozsahu,
- užívá tremolo, pizzicato,
- hraje sólo i s klavírním doprovodem,
- propojuje posluchačské a interpretační zkušenosti,
- orientuje se v notovém zápise,
- dbá na kvalitu a barvu tónu.

IV. ročník

Žák:

- ovládá náročnější techniku hry (rychlé tempo v jednohlasém a dvojhlasém provedení, kvalitní tremolo, kombinace pizzicata a úhozu, flažolety, akordová technika, dynamika, pedalizace),
- hraje z listu přiměřeně složité skladby,
- orientuje se v notovém zápise, samostatně řeší problémy paličkokladu, frázování a výrazových prostředků při nácviu a interpretaci skladeb,
- samostatně pracuje s barvou a kvalitou tónu,
- při hře z paměti využívá znalosti o výrazu, formě a obsahu hrané skladby,
- vytváří si názor na vlastní i slyšenou interpretaci skladeb klasické, soudobé a lidové hudby,
- zvládá hru jak sólo, tak s klavírním doprovodem,
- profiluje se podle svého zájmu a preferencí; využívá svých posluchačských a interpretačních zkušeností a získaných hudebních vědomostí k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního výběru.

Vyučovací předmět – Komorní a souborová hra

Charakteristika vyučovacího předmětu

Komorní a souborová hra navazuje svým obsahem na výuku hry na hudební nástroj a umožňuje žákům osvojit si hru v kolektivu hudebníků. Rozvíjí vzájemný poslech a umění hrát s jinými nástroji. Buduje v žácích cit pro hru s dalšími spoluhráči, seznamuje je s notovými party, hrou z listu. Umožňuje hráče obeznámit s různými styly a žánry a tím přispívá k rychlejšímu vývoji žáků a obohacuje jejich umělecký rozhled.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využívá základní návyky a dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- vnímá zvuk celého souboru,
- sleduje dirigenta a hraje podle jeho gesta,
- pozná základní dirigentská gesta (dvoudobý, třídobý, čtyřdobý takt).

5. ročník

Žák:

- pohotově čte notový zápis,
- přizpůsobí se svým spoluhráčům v intonaci, rytmu, dynamice a celkovému přednesu,
- získá základní návyky při hře v souboru.

6. ročník

Žák:

- hraje v komorních souborech,
- vnímá své spoluhráče při hře,
- přizpůsobí se svým spoluhráčům v rytmu, dynamice a celkovém přednesu,
- dodržuje správné frázování,
- zahraje přiměřeně obtížné skladby z listu.

7. ročník

Žák:

- dbá na intonaci, ladění v unisonu i akordech,
- pod dohledem učitele ukáže samostatnost při nácviu skladeb (udání tempa, nástupů atd.),
- zodpovědně spolupracuje na vytvoření společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- samostatně pracuje na jednodušších skladbách.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- přizpůsobí se svým spoluhráčům v intonaci,
- uplatňuje a dále rozvíjí dovednosti získané v individuálním studiu,
- podílí se na lepší souhře a intonaci s ostatními nástroji, vnímá zvuk celého souboru,
- podílí se na prezentaci souboru jako celku,
- veřejně vystupuje.

II. ročník

Žák:

- spolupracuje se spoluhráči na vyšší kvalitě hry,
- usiluje o tónovou kvalitu při sluchové sebekontrolě,
- podílí se na prezentaci souboru jako celku,
- veřejně vystupuje.

III. ročník

Žák:

- zvládá hru s klavírním doprovodem, v instrumentálních uskupeních,
- využívá svých interpretačních znalostí a dovedností, posluchačských zkušeností a hudebních vědomostí z individuálního studia,
- zodpovědně spolupracuje na vytváření společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- orientuje se v partiturách.

IV. ročník

Žák:

- dokáže spartovat jednodušší skladby,
- doprovodí a podpoří mladší žáky a přizpůsobí se jejich hře,
- samostatně řeší paličkoklad, frázování a výrazové prostředků při nácviu skladeb,
- má zájem o poznávání nových skladeb a jejich správnou interpretaci,
- klade důraz na rytmickou preciznost, kultivovanost tónu a výraz.

Vyučovací předmět – **Cimbálová muzika**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hra v cimbálové muzice podchycuje zájem žáků o lidovou píseň a folklor a nabízí tvořivou činnost v této oblasti. Napomáhá upevňovat rytmické a melodické cítění lidových písní, žáci se učí spolupracovat s ostatními a vnímat i jiné hudební nástroje. Cílem výuky je, aby žáci po ukončení studia byli schopni aktivně provozovat a rozšiřovat lidovou muziku a udržovat folklorní tradice.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- při zkoušce dodržuje kázeň,
- vyjmenuje a dodržuje pravidla hry,
- popíše způsob ladění v souboru,
- respektuje notový zápis.

5. ročník

Žák:

- zahraje jednoduchou písničku z paměti,
- při společné hře pozná, že hraje nepřesně,
- reaguje na pokyny vedoucího souboru.

6. ročník

Žák:

- zahraje svůj part,
- ověřuje si vlastní schopnosti se schopnostmi spoluhráčů,
- spolupracuje s ostatními hráči,
- dokáže reagovat na hru ostatních.

7. ročník

Žák:

- s jistotou se udrží v odlišném nástrojovém obsazení,
- reaguje na hru ostatních,
- samostatně vyjádří názor na kvalitu práce v souboru.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- uplatňuje získané dovednosti v rozsahu svého nástroje,
- aktivně spoluvytváří tvůrčí klima,
- reaguje na pokyny vedoucího souboru,
- zahraje z paměti nacvičované písničky,
- přizpůsobí se svou hrou souboru jako celku.

II. ročník

Žák:

- rozeznává dynamické fráze a nálady hraných písniček,
- reaguje na pokyny a připomínky vedoucího souboru,

- dodržuje rytmus,
- hraje z paměti.

III. ročník

Žák:

- rozliší důležitost hlasů v harmonické struktuře,
- podřídí dynamiku důležitosti hlasů,
- dodržuje rytmus,
- respektuje autoritu vedoucího souboru,
- v kolektivu aktivně spoluvytváří příznivé tvůrčí klima.

IV. ročník

Žák:

- koriguje práci mladších spoluhráčů a pomáhá jim,
- vyřeší problematiku hry (technika hry jednotlivých nástrojů),
- podílí se na výběru písniček a uplatňuje na věc svůj názor,
- adekvátně reaguje na dirigentská gesta a pokyny,
- podílí se na prezentaci muziky jako celku, při vystoupení působí jistě a uvolněně.

Vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů uvedených v učebním plánu studijního zaměření je uveden v kapitole **5.24**

5.24 VOLITELNÉ PŘEDMĚTY HUDEBNÍHO OBORU

Oblast Receptce a reflexe hudby

5.24.1 Vyučovací předmět – **Nauka o hudbě**

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah oblasti Receptce a reflexe hudby je určen všem vzdělávacím zaměřením. Realizuje se především jako samostatný vyučovací předmět Nauka o hudbě každého studijního zaměření v hudebním oboru. V kolektivní výuce Nauky o hudbě je zastoupena hudební teorie, intonace a rytmus, dějiny hudby, poslech a hudebně pohybová výchova. Tyto činnosti se vzájemně propojují, ovlivňují a doplňují. Je kladen důraz na rozvoj vlastní kreativity žáků. Výuka je účelně podporována řadou didaktických pomůcek. Multimediální a audiovizuální technika umožňuje dětem příjemnou formou získávat přehled o hudbě. Teorie probíraná v kolektivní výuce je důležitým doplňujícím faktorem, se kterým učitel s žákem v nástrojové výuce konkrétně a živě pracují. Teoretické poznatky, které vyplývají ze studovaného učiva, obohacují práci o znalost širších kulturních souvislostí.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- rozliší vlastnosti tónu (výška, síla, délka, barva), dá do souvislosti sluchovou představu celého tónu a půltónu,
- umí rozlišit vzestupnou a sestupnou řadu tónů,
- využívá základní notopis (délky not a pomlky),
- orientuje se v notové osnově, umí napsat houslový klíč,
- pojmenuje a napíše notu s křížkem a béčkem,
- rozlišuje tempo pomalé, rychlé,
- pozná základní dynamická a artikulační označení,
- bezpečně rozezná zvuky od tónů,
- zopakuje jednoduchou melodii a rytmus, je schopen vyřukat i jednoduchý rytmický zápis ve čtvrtých taktech,
- rytmicky doprovodí jednoduchou píseň,
- umí vypočítat notu s tečkou,
- orientuje se v základních a složených taktech, zná dělení hlasů.

2. ročník

Žák:

- orientuje se v durových stupnicích s křížky a béčky, ví co je to kvintakord, tónika a dominanta, rozlišuje půltón a celý tón,
- pozná základní intervaly a jejich rozdělení,
- intervaly sluchově rozliší a zazpívá pomocí nápěvkové metody,
- orientuje se v základních formálních pojmech (prima volta, seconda volta, kánon, repetice,

předtaktí a tempo),

- vyťukává a analyzuje rytmická cvičení s pomlkou, zná takt 2/2, triolu, synkopu, ligaturu,
- rozliší nástroje smyčcové a dechové (dřevěné, žesťové),
- zařadí a porovná vybraná díla hudebních skladatelů, aktivně je poslouchá,
- základní notopis obohatil o výrazová, artikulační a tempová označení,
- rozliší houslový a basový klíč.

3. ročník

Žák:

- orientuje se ve stavbě mollových stupnic s křížky a béčky,
- určí základní intervaly ve všech durových stupnicích, utvoří odvozené intervaly,
- ví co je kvartový a kvintový kruh,
- vyťukává a analyzuje složitější rytmy (např. s pomlkami, triolou, tečkou u noty), zná půlové takty,
- rozezná základní stupně ve stupnici – tóniku, subdominantu a dominantu,
- poslechově rozezná mollové stupnice, kvintakord dur, moll s obraty,
- zná taktovací schémata základních taktů,
- sluchově rozeznává nástroje smyčcové a dechové,
- má přehled o skupině bicích nástrojů,
- transponuje jednoduchou píseň,
- ví, co jsou to stupnice stejnojmenné a paralelní,
- aktivně poslouchá hudbu různých stylových období.

4. ročník

Žák:

- zná stavbu dur a moll kvintakordu,
- vytváří všechny durové a mollové kvintakordy s obraty,
- orientuje se v mollových a durových stupnicích a rozlišuje je sluchově,
- sluchově rozezná odvozené intervaly,
- určí tóninu ve skladbách,
- zvládá z hraného dvoj-trojzvuku zazpívat kterýkoliv tón,
- zná základní melodické ozdoby, umí je analyzovat a napsat,
- ví, co je to enharmonická záměna,
- orientuje se v hudebních dějinách od pravěku až po romantismus,
- poslouchanou hudbu analyzuje podle hudebních období, poslechově rozlišuje jednotlivé hudební nástroje,
- zná lidové nástroje,
- rozezná velké hudební formy (symfonie, opera, symfonická báseň),
- umí základní tempa pomalá, střední a rychlá, italská výrazová označení,
- vyťuká složitější rytmy s pomlkami, triolou, synkopou, v různých taktech,
- zapíše jednoduchou melodii.

5. ročník

Žák:

- orientuje se v grafickém záznamu hudebního díla a svým způsobem jej realizuje (např. takt, předznamenání, tempo, charakter skladby),
- rozumí stavbě stupnic a akordů dur i moll, určí intervaly, rozezná tónorod hrané skladby,
- rytmicky i intonačně reprodukuje jednoduchý notový zápis, zaznamená jednoduchou hudební myšlenku,

- chápe a užívá nejdůležitější hudební pojmy, označení a názvosloví (např. pěvecké hlasy, dynamická znaménka ppp–fff, tempová označení presto, allegro, allegretto, moderato, andante, adagio, ritardando, a tempo, taktová označení),
- vytváří vlastní melodické a rytmické útvary,
- transponuje jednoduchou melodii do jiné tóniny,
- s pochopením významu harmonických funkcí vytváří jednoduchý doprovod, chápe význam základních harmonických funkcí,
- orientuje se v různých hudebních seskupeních, chápe princip rozdělení hlasů, i hudebních nástrojů do skupin a identifikuje je podle sluchu,
- má základní povědomí o výstavbě skladeb, orientuje se v jednoduchých hudebních formách (např. motiv, téma, malá písňová forma, variace, rondo),
- aktivně poslouchá hudbu, orientuje se v jejích druzích a ve způsobech její interpretace,
- chápe souvislosti vývoje hudby, rozpozná charakteristické znaky hudebního vyjadřování v jednotlivých epochách (např. baroka, klasicismu, romantismu, hudby XX. století),
- na základě svých zkušeností vyjadřuje své názory na znějící hudbu a umí je zdůvodnit,
- propojuje teoretické vědomosti s praktickými dovednostmi, chápe význam tohoto spojení.

Oblast Hudební interpretace a tvorba

5.24.3 Vyučovací předmět – **Pěvecký sbor**

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem předmětu Pěvecký sbor je kultivace hudebního projevu žáků. Umožňuje žákům osvojit si dovednosti společné práce. Žáci se učí společně zpívat jak bez doprovodu nástroje (a capella), tak s instrumentálním doprovodem. Pěvecký sbor je prostředkem k rozvoji hudebnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- využívá pěvecký dech, správně artikuluje,
- vnímá jiný hlas, začleňuje se do vícehlasého zpěvu,
- zpívá čistě v unisonu.

5. ročník

Žák:

- zpívá v jednoduchých vícehlasých skladbách,
- udrží hlas v jednoduchém dvojhlasu,
- rozliší hudební výraz dané skladby,
- používá hudební paměť.

6. ročník

Žák:

- zpívá v vícehlasých skladbách a orientuje se v jejich notovém zápise,
- ovládá základy dechové techniky, měkké a opřené nasazení tónu, správnou artikulaci,
- přizpůsobí svůj zpěv požadované dynamice skladby,
- orientuje se v notovém zápise jednoduchých vícehlasých skladeb.

7. ročník

Žák:

- čistě intonuje svůj part ve vícehlase,
- zpívá v jednoduchých vícehlasých skladbách z paměti,
- dodržuje pravidla společné práce,
- veřejně vystoupí,
- adekvátně reaguje na dirigentská gesta.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- v pěveckém sboru prakticky uplatňuje získané dovednosti,
- ovládá intonačně čistý zpěv svého partu v náročnějších skladbách a capella i v skladbách s instrumentálním doprovodem,
- při společném zpěvu zdokonaluje své dovednosti ve prospěch celku.

II. ročník

Žák:

- orientuje se ve vícehlasých skladbách, v jejich hudebním zápise i textu,
- dokáže zdůvodnit význam pravidel společné práce,
- vyjádří vhodným způsobem svůj názor při hodnocení výkonu druhých, umí posoudit kvalitu výkonu.

III. ročník

Žák:

- rozlišuje kultivovaný projev, hudební frázi a kantilenu,
- používá vyrovnaný hlas v celém svém rozsahu,
- dobře se orientuje v hudebním zápise i textu.

IV. ročník

Žák:

- vnímá vyváženost jednotlivých hlasů při realizaci sborové skladby,
- orientuje se ve struktuře sborové partitury,
- umí posoudit kvalitu nastudovaného díla, samostatně vyjádří svůj názor na kvalitu společné práce,
- s jistotou reaguje na dirigentská gesta.

Oblast Hudební interpretace a tvorba

5.24.4 Vyučovací předmět – **Mladí brněnští symfonikové**

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tento předmět umožňuje žákům osvojit si hru ve velkém kolektivu hudebníků. Výuka rozvíjí vzájemný poslech a umění hrát s jinými nástroji. Nabízí tvořivou činnost v oblasti interpretace skladeb, napomáhá upevňování rytmického a hudebního citění. Při společné reprodukci skladby se žáci učí vnímat další spoluhráče, pracují s orchestrálními party. Hra v orchestru učí studenty systematicky pracovat, vede je k soustředěné a soustavné umělecké činnosti.

Orchestr Mladí brněnští symfonikové je těleso mladých hudebníků, kteří patří mezi nejlepší studenty a absolventy základních uměleckých škol města Brna a blízkého okolí. Těleso tvoří každoročně 50 až 60 studentů.

Orchestr se skládá z jednotlivých sekcí:

- smyčcové nástroje
- dechové nástroje dřevěné
- dechové nástroje žestěové
- bicí nástroje

Jednotlivé sekce pracují zvláště i společně. Připravují se k souhře na samostatných dělených zkouškách. Společně pracují všechny sekce v rámci obsazení celého orchestru. Orchestr svým rozměrem a obsazením velkého symfonického orchestru je jediným tělesem svého druhu nejen ve městě Brně, ale i na celé Moravě.

Základní pilíře dramaturgie Mladých brněnských symfoniků tvoří symfonická hudební literatura, repertoár klasické hudby, duchovní hudba a hudba tzv. vyššího populáru. Orchestr

každou sezónu přichází s novými myšlenkami a snaží se do programového plánu zahrnout co nejbohatší spektrum zajímavých skladeb a projektů mezinárodní spolupráce. Nedílnou součástí jsou malá i velká vokální díla, při nichž orchestr spolupracuje s tuzemskými i zahraničními vokálními sbory a sólisty.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- využije návyky a hráčské dovednosti získané při výuce hry na nástroj,
- vysvětlí notový zápis skladby, kterou hraje (takt, předznamenání, tempo, charakter skladby),
- zvládá hru přiměřeně obtížných skladeb z listu,
- připraví si svůj part,
- vyjmenuje pravidla spolupráce v orchestru.

II. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje získané dovednosti v rozsahu svého nástroje,
- dodržuje přesnou souhru a intonační čistotu při interpretaci,
- umí se intonačně přiladit k ostatním,
- spolupracuje a rozvíjí dovednosti ve prospěch celku.

III. ročník

Žák:

- zapojuje se do práce v orchestru, zodpovědně spolupracuje na vytváření společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace skladeb,
- přizpůsobí se intonaci orchestru jako celku,
- orientuje se v notovém zápise i ve složitější struktuře hudebního díla,
- respektuje autoritu dirigenta.

IV. ročník

Žák:

- je schopen korigovat hru mladších spoluhráčů a pomáhat jim,
- adekvátně reaguje na dirigentská gesta a pokyny,
- posoudí kvalitu společného provedení nastudovaného díla,
- v kolektivu aktivně spoluvytváří příznivé tvůrčí klima,
- podílí se na prezentaci orchestru jako celku, při vystoupení působí jistě a uvolněně.

6 VZDĚLÁVACÍ OBSAH VÝTVARNÉHO OBORU

6.1 Studijní zaměření – Přípravné studium

(ke vzdělávání v základním studiu I. stupně VO)

Charakteristika studijního zaměření

Přípravné studium výtvarného oboru rozvíjí osobnost a podporuje individuální schopnosti žáků. Usnadňuje umělecké vzdělávání a vytváří dobré předpoklady pro jeho pokračování. Přípravné studium zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků a jejich zájmu o umělecké vzdělávání. Žáci jsou vedeni k elementárním návykům a dovednostem, které jsou důležité pro jejich další umělecký vývoj. Jednotlivé činnosti se při vyučování vzájemně podmiňují, doplňují a kombinují podle povahy učiva a pedagogického záměru učitele. Jejich rozsah a proporce závisí na stupni rozvoje žáků. Každému žákovi se snaží poskytnout pomoc a podporu v míře, kterou individuálně potřebuje, a v kvalitě, která mu vyhovuje. Výuku pedagog přizpůsobuje vývojovým fyziologickým a emocionálním potřebám žáků. V rozsahu potřeb jednotlivých žáků využívá odpovídající metody, formy práce a usiluje o rozvíjení aktivního zájmu žáků o výtvarnou tvorbu.

Dvouleté přípravné studium pro žáky od 5 let

Učební plán č. 23 varianta A	1. ročník	2. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Přípravná výtvarná tvorba	3	3

Jednoleté přípravné studium pro žáky od 6 let

Učební plán č. 23 varianta B	1. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Přípravná výtvarná tvorba	3

Poznámky k učebním plánům PS VO

- do přípravného studia je žák zařazen na základě zjištěných předpokladů: v motivačním rozhovoru se zjišťuje zájem žáka, psychická a sociální zralost; v kresbě se posuzuje především spontánnost kresby, kompozice, základní pracovní návyky,
- žák, který je přijat ke studiu v 6 letech plní nejprve vzdělávací obsah 1. ročníku PS,
- vyučuje se ve skupině maximálně 15 žáků.

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět – Přípravná výtvarná tvorba

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem kolektivní výuky předmětu Přípravná výtvarná tvorba je podněcovat žáky k tvořivé práci a podchytit hravou formou jejich zájem o výtvarné aktivity. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je zaměřen na utváření elementárních výtvarných dispozic žáků – vnímání, myšlení, vyjadřování, představivosti, estetického citění a tvořivosti. Výtvarný projev je ovlivněn řadou schopností, jejichž rozvíjení se promítá do utváření osobnosti žáka. S jeho rozumovým, emocionálním a výtvarným vývojem se vyvíjejí výtvarné formy, které užívá a které ho obohacují. Náplní výuky je proto zpočátku intuitivní a postupně vědomé používání elementárního výtvarného jazyka, základních materiálů a nástrojů. Ve výuce jsou zastoupeny nejrůznější výtvarné aktivity, výtvarné projekty, spontánní výtvarné hry a experimenty obohacující citový život žáků. Obsahem výuky jsou také receptivní výtvarné činnosti (například seznamování s výtvarnou kulturou, poslech pohádek, příběhů, hudebních skladeb). Jsou posilovány přirozené poznávací procesy žáků (např. zvědavost, zájem, nápaditost, radost z objevování). V rámci kolektivní výuky jsou také zastoupeny aktivity podporující sblížení dětí (např. kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinách) a činnosti podporující vůli, vytrvalost a trpělivost.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

1. ročník

Žák:

- výtvarně reaguje na podněty z okolí, na zážitky a představy,
- kreslí, maluje a modeluje,
- při hře se zapojuje do aktivního poznávání výtvarných technik,
- hraje si s materiálem (například při haptických hrách hnete hlinu, mačká papír a zkoumá proměnu plochy, pracuje s náhodnou skvrnou, mísí barvy),
- samostatně řeší zadání, přemýšlí nad daným námětem,
- reaguje na motivaci výtvarnou kulturou.

2. ročník

Žák:

- výtvarně i slovně reaguje na zážitky a představy,
- soustřeďuje se na motivaci a na navazující výtvarnou činnost,
- aktivně poznává a užívá základní výtvarné techniky,
- používá práci s linií, s barvou, oceňuje roli náhody, intuitivně odvozuje z náhody řád,
- hraje hry se stopou nástroje,
- vyjmenuje pomůcky, materiály a základní techniky, které užívá,
- pozoruje roli výtvarných technik v dílech umělců,
- komunikuje s učitelkou a s žáky nad svou výtvarnou prací,
- respektuje pravidla práce ve skupině.

VŠEOBECNÉ POZNÁMKY K UČEBNÍM PLÁNŮM VÝTVARNÉHO OBORU

Vyučuje se:

- *studijní zaměření výtvarného oboru se vyučují ve skupinách maximálně 15 žáků.*

Zařazování žáků:

- *do I. stupně základního studia jsou zařazovány děti a mládež od 7 let,*
- *do II. stupně základního studia je zařazována mládež od 14 let,*
- *do základního studia je žák zařazen na základě talentové zkoušky, požadavky k talentové zkoušce jsou ověřovány na základě zadaného výtvarného úkolu, zpravidla kresby; pro posouzení výtvarného úkolu a předložených prací jsou rozhodující tato kritéria: kompozice výtvarného díla, spontánnost kresby, znalost barev, barevná skladba, základní pracovní návyky; uchazeč může rovněž připojit doklady svědčící o jeho talentových předpokladech; součástí zkoušky je rovněž motivační rozhovor,*
- *přihlásí-li se ke studiu žák starší, než je spodní limit uvedený v předchozích bodech, je zařazen na základě erudovaného uvážení učitele do ročníku odpovídajícímu jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji,*
- *přejde-li žák v průběhu studia na jiné studijní zaměření, začíná plnit osnovy od ročníku, který odpovídá jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji na základě erudovaného uvážení učitele,*
- *žák, který je přijat ke studiu na II. stupni a neabsolvoval I. stupeň plní nejprve vzdělávací obsah I. stupně s ohledem na své dispozice, s předpokladem, že bude vzhledem k věku postupovat rychleji a obsah učiva jednotlivých ročníků zvládne rychleji; učební osnovy stanovuje v tomto případě učitel.*

Volitelný předmět:

- *volitelný předmět si žák volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele,*
- *projeví-li žák dostatečné předpoklady, může být zařazen do volitelného předmětu i dříve, než stanoví učební plán.*

6.2 Studijní zaměření – Výtvarná tvorba a výtvarná kultura

Charakteristika studijního zaměření

Studijní zaměření reaguje na proměnu přístupů k výtvarné tvorbě a na neustálý vývoj umělecké tvorby v oblasti digitálních technologií a grafických aplikací. Žák dostává příležitost osobitě se vyjadřovat a experimentovat se širokou škálou prostředků a postupů nejen tradičních (kresba, malba, keramika), ale i prostředků vycházejících ze současných tendencí umělecké i běžně užívané vizuální produkce (počítačová grafika, počítačová animace, digitální fotografie).

Vzdělávací obsah oboru je členěn do dvou vzájemně provázaných a podmiňujících se oblastí *Výtvarná tvorba* a *Recepce a reflexe výtvarného umění*. V oblasti *Výtvarná tvorba* žák získává schopnost různými způsoby výtvarně myslet a sdělně se vyjádřit. Výuka je zaměřena na praktické ovládnutí základní palety klasických i současných vyjadřovacích prostředků. Od nich se odvíjí schopnost žáka uplatnit malířské, grafické, plastické aj. výtvarné cítění a myšlení. Tato oblast se realizuje v podobě výuky předmětů Kresba a malba, Počítačová grafika a grafický design, Keramika a prostorová tvorba. Oblast *Recepce a reflexe výtvarného umění* je realizována ve vyučovacím předmětu Výtvarná kultura. Žák se seznamuje s historií a vývojem výtvarného umění, uměleckou tvorbou v jednotlivých etapách a s využitím výtvarného jazyka v umělecké i mimoumělecké oblasti.

Toto studijní zaměření umožňuje žákům podílet se s ostatními na realizaci společných výtvarných projektů a experimentů, které aktivizují snahu hledat informace a jiné podněty a podněcují žáky ke společné angažovanosti na podobě a vývoji projektu. Obsah i způsob zpracování výtvarných projektů vychází z aktuálních zkušeností žáků, snaží se je rozvíjet, obohacovat, nacházet souvislosti, odkrývat stále nové pohledy, spojovat je hlubšími vazbami.

Vzdělávání v I. stupni základního studia je zaměřeno na rozvíjení individuálních dispozic žáků. Vzdělávání ve II. stupni základního studia klade důraz na praktické uplatňování získaných dovedností a hlubší rozvoj zájmů žáků. Umožňuje jejich osobnostní růst v rámci aktivní umělecké činnosti a inspiruje k dalšímu studiu.

Každoroční výstava je příležitostí, která rodičům pomáhá poznat smysl a cíle výuky. Na těchto výstavách si i žáci uvědomují aspekty dlouhodobé práce, uvědomují si vlastní podíl na společné práci. Výuka je také průběžně dokumentována, dokumentace je zpřístupňována veřejnosti ve výtvarné galerii na internetových stránkách školy.

Výtvarná tvorba a výtvarná kultura

Učební plán č. 24

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Kresba a malba	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počítačová grafika a grafický design	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Keramika a prostorová tvorba	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Výtvarná kultura	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámky k učebnímu plánu

- výuku lze realizovat v tří hodinových blocích, tj. uvedené časové dotace pro jednotlivé vyučovací předměty jsou pojaty jako týdenní průměr v každém pololetí.

Vyučovací předmět – Kresba a malba**Charakteristika vyučovacího předmětu**

Obsahem předmětu Kresba a malba jsou tvůrčí aktivity zaměřené na výtvarné vnímání a výtvarný jazyk plošné tvorby. Těmito aktivitami se žák zabývá přiměřeně svému věku a nadání. Schopnost různými způsoby výtvarně myslet a sdělně se vyjádřit je závislá na praktickém ovládnutí základní palety klasických i současných vyjadřovacích prostředků. Od ní se odvíjí schopnost uplatnit výtvarné citění a myšlení. Má-li žák citlivě vyvažovat vztah mezi námětem a vyjadřovacími prostředky, musí být schopen spojovat si své představy a záměry s představou materiálu a nástroje, někdy i výtvarné techniky, samostatně si volit výtvarný postup a podání námětu, které jeho představám optimálně vyhovují, nalézat souvislosti mezi vlastní výtvarnou představou a výtvarným uměním a současně udržovat jedinečnost svého výtvarného projevu. Jde o dlouhodobý proces, během kterého se v různých kontextech intuitivně i analyticky objevované souvislosti postupně vrství. Pozvolna z nich krystalizují znalosti a postoje, které se stávají trvalou součástí žákovy osobnosti.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- spontánně kreslí a maluje své zážitky a představy,
- užívá základní kreslířské výtvarné techniky – kresbu dřívkem, kresbu měkkou tužkou, kresbu rudkou,
- záměrně si hraje s barvami a štětci, ze hry si odvozuje zkušenosti z práce s barvami a nástroji,
- zkoumá vlastnosti linií a barev, prozkoumá výrazové kvality barevné nadsázky.

2. ročník

Žák:

- spontánně kreslí své zážitky a představy, všímá si prostředí příběhu,
- užívá základní kreslířské výtvarné techniky – kresbu dřívkem, kresbu měkkou tužkou, kresbu rudkou, kresbu pastelem,
- pozoruje výrazové kvality linií, struktur a barev, experimentuje s vlastnostmi výtvarných prvků, zkoumá jejich roli v etudách, zaměřených na kompozici – vzájemné vztahy, kontrast,
- poznává základní vlastnosti jednotlivých malířských prostředků (malba temperou, malba akvarelem), využívá své zkušenosti ve volné tvorbě,
- prozkoumá možnosti míchání barev a vytváření příjemných a nepříjemných harmonií a kontrastů navozených námětem,
- kombinuje výtvarné techniky podle pokynů učitelky, rozliší účinky použitých technik a materiálů.

3. ročník

Žák:

- užívá základní kreslířské výtvarné techniky – kresbu dřívkem, kresbu pastelem, kresbu měkkou tužkou, kresbu rudkou, kresbu perem, kresbu uhlím,
- pozoruje a zkoumá výrazové kvality linií v etudách, zaměřených na kompozici – rytmus, dynamika,
- poznává vlastnosti barev a jejich kompozice ve výtvarných etudách – mnohost jemných monochromatických barevných odstínů, vymezení malými nebo většími barevnými rozdíly,
- maluje subjektivně laděné studie reality,
- kombinuje výtvarné techniky podle pokynů učitelky nebo vlastní volby.

4. ročník

Žák:

- inspiruje se realitou a se subjektivním posunem ji vyjadřuje, experimentuje s různými podobami podání při uplatnění výtvarného rukopisu,
- maluje studie reality v omezené barevnosti (věcná malba, malba zátiší aj.),
- experimentuje se základními kompozičními zákonitostmi – výtvarný kontrast, harmonie, vyváženost.

5. ročník

Žák:

- prozkoumá účinky struktur, tvarů, světla a barev na vyjádření reality, experimentuje s vlastnostmi skvrn, struktur, plochy, prostoru, tvaru, světla nebo barvy,
- prozkoumá možnosti vlastního těla ve výtvarných akcích,
- maluje studie reality v lokální barevnosti (věcná malba, malba zátiší, figura, portrét).

6. ročník

Žák:

- experimentuje s volbou vyjadřovacích prostředků ve vztahu k námětu,
- k vyjádření zážitků tvořivě užívá objevné postupy (analýzu, syntézu, parafrázi, abstrakci, asociaci aj.),
- ve studijní kresbě uplatňuje objektivní zpodobení věcí, zátiší, krajiny, figury a portréty,
- maluje studie (věcná malba, malba zátiší, krajina, figura, portrét), všímá si hry světla a stínu, danou osvětlením modelu.

7. ročník

Žák:

- přistupuje k tvorbě poznáváním a sebepoznáváním, podle svých individuálních schopností si stanovuje dílčí cíle, které dokáže realizovat,
- poznává a vědomě používá obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření (bod, linie, tvar, objem, plocha, prostor, světlo, barva, textura atd.), jejich vlastnosti a vztahy, (shoda, podobnost, kontrast, opakování, rytmus, dynamika, struktura, pohyb, proměna v čase atd.) a jejich účinky dokáže porovnat a zhodnotit,
- využívá základní techniky vizuálně obrazného sdělení, prostorových činností včetně objektové a akční tvorby s využitím klasických i moderních technologií,
- vnímá smyslové podněty a vědomě je převádí do vizuální formy prostřednictvím výtvarného jazyka, inspiruje se fantazií nebo realitou, komponuje tvarové, barevné a prostorové vztahy, proměňuje běžné v nezvyklé.

II. STUPEŇ**I. ročník**

Žák:

- dá do souvislosti všechny předchozí zkušenosti a znalosti výtvarného jazyka,
- experimentuje s výtvarnými hrami, etudami a materiály nebo nástroji pro navrhování grafického designu,
- seznamuje se s principy perspektivního vyjádření prostoru,
- maluje subjektivně laděné studie reality nebo objektivní studie v omezené či lokální barevnosti (věcná malba, malba zátiší, krajiny, figury, portréty).

II. ročník

Žák:

- ve volné tvorbě poučeně užívá vyjadřovací prostředky k podpoře sdělnosti,
- zvládá základní principy perspektivního vyjádření prostoru, navrhuje drobné stavby nebo jejich části,
- formuluje účinky výtvarného jazyka a své porozumění dokumentuje v kompozičních etudách, s porozuměním výtvarnému jazyku koriguje sám sebe.

III. ročník

Žák:

- sestavuje originální konfigurace s architektonickými rysy, navazuje návrhy drobných architektonických zadání, řeší jejich barevnost a světelné nebo proporční účinky prostoru,
- analyzuje roli výtvarného jazyka pro sdělnost vlastní tvorby.

IV. ročník

Žák:

- samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje, argumentuje, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit, obhájí nebo změní vlastní postup, podílí se na utváření pravidel týmové spolupráce,
- pracuje s vizuálními znaky a symboly, využívá analýzu, syntézu, parafrázi, posuny významu, abstrahování; rozlišuje a propojuje obsah a formu, vědomě uplatňuje výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje,
- z různých úhlů zkoumá podoby světa a mezilidské vztahy, je schopen konceptuálního myšlení z hlediska času, lokality, kulturních či ekologických souvislostí; dává hlubší myšlenkový význam akcím, objektům a instalacím; na úrovni samostatně pojeté tvorby se stává nezávislou, samostatnou osobností,
- zná obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření, jejich výtvarné a výrazové vlastnosti a vztahy; správně používá odbornou terminologii vztahující se k dané oblasti
- definuje svůj přístup k závěrečné práci,
- realizuje závěrečný projekt, seřadí a předloží jeho výsledky a obhájí je.

Vyučovací předmět – Počítačová grafika a grafický design

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět je zaměřen na tvořivé výtvarné myšlení a výtvarnou tvorbu prostřednictvím klasických i digitálních technologií. Žák si osvojí základní praktické postupy grafického designu, základní principy počítačové animace a základy digitální fotografie. Výuka se zpočátku orientuje na rozvíjení individuálních dispozic a osvojení si schopnosti samostatné práce prostřednictvím příslušných technologií. Postupuje k praktickému uplatňování získaných dovedností, až k vlastní tvůrčí činnosti žáka v oblasti typografie, počítačové animace, vytváření logotypů, plakátů, designu obalů, tiskovin, webdesignu a dalších multimediálních aplikací.

Cílem je inspirovat žáka k dalšímu samostatnému studiu a naučit ho využívat počítačovou grafiku, především tehdy, jestliže její použití výtvarnou práci zrychlí, zjednoduší, zlevní, zkvalitní. Žák je veden k tomu, aby řešený problém nejprve důkladně analyzoval a nepouštěl se do bezhlavé realizace prvního nápadu. Aby žák dokázal své řešení implementovat a zhodnotit, týká se výuka myšlenkových operací, orientovaných k vytváření různě strukturovaných sérií, k variování formy či řešení, k promyšlení a realizaci konceptů, k procesům abstrahování a stylizace. Žákovi je umožněno tvůrčím způsobem pracovat s přejetým materiálem (remixy, koláže atd.), vytvářet vlastní výtvarné objekty a podílet se s ostatními na realizaci společných výtvarných projektů.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- experimentuje s grafickou stopou nebo písmenem, mění velikost, roztahuje, otáčí, zrcadlově převrací,
- intuitivně používá výtvarnou kompozici,
- pozoruje výrazové kvality linií a barev, zkoumá jejich vzájemné vztahy.

2. ročník

Žák:

- mění měřítko, posouvá, experimentuje s umístěním motivu na formát,
- experimentuje se zvětšováním nebo zmenšováním motivů,
- prozkoumá způsoby uspořádání prvků, rozliší řád a chaos, vytváří výtvarné variace,
- experimentuje s proměnami či posuny reality,
- vyhledá podněty ve svém okolí a zaznamená je fotografií.

3. ročník

Žák:

- experimentuje s vlastnostmi struktur, plochy, tvaru, kombinuje nástroje pro vytváření vyplňování a upravování dokumentu podle pokynů učitelky,
- pozoruje a zkoumá výrazové kvality písma v etudách, zaměřených na kompozici, vytváří výtvarné variace,
- experimentuje se základními principy kreslené animace,
- fotografuje, volí si přehledné a nepřehledné členité náměty, v počítači fotografie ořezává.

4. ročník

Žák:

- kombinuje nástroje pro vytváření, vyplňování a upravování dokumentu podle vlastní volby, využívá podle svých schopností osvojené technické dovednosti,
- vnímá kontrast v typografii – černá na bílé, bílá na černé,
- experimentuje s volbou výřezů a detailů,
- vytvoří jednoduchou kreslenou animaci, zaměří se na pomalý a rychlý pohyb,
- fotografuje, pozoruje detaily a struktury,
- upravuje fotografie – ořezává, zbavuje se rušivých prvků v pozadí a dokončuje tak kompozici snímku, zvolí si vhodný detail k výtvarnému zpracování.

5. ročník

Žák:

- experimentuje s uplatněním písmene a slova, využívá kompoziční zákonitosti (harmonie, kontrast, rytmus, proporce, dynamika aj.),
- rozliší základní typy písma,
- vycitňuje výrazové kvality výtvarných prvků nebo jejich vzájemných vztahů a podporuje jimi výtvarnou sdělnost,
- animuje (např. míč, kyvadlo, otočku hlavy, dvoukrok figury aj.),
- fotografuje, od dokumentárního snímku se posouvá k jeho abstrahování,
- v počítači upravuje fotografie – ořezává, zvýrazňuje či zjemňuje, zbavuje se rušivých prvků v pozadí atd., dokončuje tak kompozici snímku,
- připojuje fotografii a její počítačové zpracování mezi používané výtvarné prostředky,
- zná různé formáty a pro ukládání dat.

6. ročník

Žák:

- kombinuje nástroje pro vytváření, vyplňování a upravování dokumentu podle vlastních záměrů a vlastní volby, zkoumá kompoziční vztahy mezi prvky a zákonitosti jejich uspořádání (srovnává je a kombinuje, mění účinky, transformuje je, různě variuje aj.), komponuje výtvarné etudy s různými výrazovými aspekty (sestava náhodná, klidná, dynamická atd.),
- experimentuje s uplatněním výtvarných prvků v designu, se vztahem reality a stylizace tvaru, s účinky a sdělností výtvarné kompozice,
- experimentuje s animací, skládá jednotlivé snímky z připravených dvourozměrných rekvizit nebo obrázků,
- fotografuje, v hledáčku porovnává vztahy v kompozici, uplatní kompoziční zákonitosti při pořizování snímku a jeho úpravách,

- experimentuje s uplatněním typografických prvků (písmeno, slovo), prozkoumá vzájemný vliv slova a obrazu.

7. ročník

Žák:

- rozplánuje si soubor variant pro dané téma a hledá originální řešení, experimentuje s alternativním řešením úloh,
- rozliší typy písma podle patek (bezpatková písma, antikva, egyptienka),
- využívá základní moderní technologie vizuálně obrazného sdělení, zpracovává prostřednictvím digitálních technologií vlastní i přejeté vizuální motivy, zná různé formáty a pro ukládání dat, vhodně volí formáty,
- fotografií užívá jako východiska pro volnou tvorbu,
- prezentuje svoji tvorbu, vhodně ji okomentuje, vysvětlí záměr, popíše užití prostředky, uplatnění díla apod.,
- respektuje ve své tvorbě základní normy z oblasti zákonné ochrany autorského díla.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- dá do souvislosti všechny předchozí zkušenosti a znalosti výtvarného jazyka,
- poučeně používá ke své tvorbě dostupnou výpočetní techniku pracuje s jednotlivými součástmi obrazového záznamu (kopírování, nastavení parametrů, úpravy),
- pracuje s internetem při vytváření souboru, vztahujícímu se k jeho zájmům (písmo, design, ilustrace, architektura aj.),
- experimentuje s uplatněním typografických prvků slovo, řádek, sloupec,
- fotografuje, všímá si projevů živelů, stárnutí, vyhledává proměny účinkem stínů a odlesků,
- animuje po okně (animace živelů, proměn aj.).

II. ročník

Žák:

- kreativně zpracovává prostřednictvím digitálních technologií vlastní i přejeté vizuální motivy,
- poučeně reaguje na současný grafický design,
- kombinuje vztah tvaru a písma v ploše nebo v prostoru, s porozuměním výtvarnému jazyku koriguje sám sebe,
- vytvoří animaci reliéfu, zaměří se na výdrž a akci, na rytmus animace,
- je obeznámen s dalšími možnostmi využití fotoaparátu ve spojení s digitálními technologiemi a podle svých schopností je uplatňuje ve výtvarné tvorbě.

III. ročník

Žák:

- uplatňuje výtvarnou stylizaci a zkratku, zohledňuje daný výtvarný žánr (plakát, značku, obal CD, komiks, animace, webdesign aj.),
- záměrně používá různé typy písma, rozliší klasické písmo, lomené písmo, renesanční antikvu, barokní antikvu, lineární bezserifové písmo, kaligrafické písmo aj., připojuje písmo a jeho poučené využívání mezi používané výtvarné prostředky,
- rozplánuje si soubor variant pro dané téma a hledá originální řešení navrhuje, realizuje a obhájí grafický design nebo design předmětů,
- vytvoří plnou animaci (návrh figury, čára akce, čára pohybu, škály pohybu, plán časování).

IV. ročník

Žák:

- poučeně používá ke své tvorbě vhodné programy a další prostředky ICT, propojuje veškeré získané technické i výrazové dovednosti k vyjádření svých tvůrčích představ,

využívá jejich technologické možnosti a dokáže se pro správnou možnost v daném konkrétním případě rozhodnout,

- prezentuje svoji tvorbu ve zvoleném formátu, svoji tvorbu okomentuje, zdůvodní a obhájí způsob realizace,
- respektuje ve své tvorbě základní normy z oblasti zákonné ochrany autorského díla.

Vyučovací předmět – **Keramika a prostorová tvorba**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět pomáhá kultivovat a tříbit vztah žáka k povrchu, objemu, prostoru a materiálu. Obsahem předmětu jsou tvůrčí aktivity, zaměřené na prostorové vnímání a výtvarný jazyk keramiky, modelování, tvarování materiálů a výtvarné konstruování. Vyučovací předmět vybízí žáka, aby vstupoval do prožitkového kontaktu s různými materiály pomocí smyslů a výtvarně tento prožitek zaznamenával. Aby si uvědomoval vazby mezi zážitky, pocity a představami a jejich vyjádřením, prozkoumával vlastnosti výtvarných a jiných materiálů a nástrojů, náhodné objevy rozvíjel ve výtvarných etudách nebo ve volné tvorbě. Vytvářel svoji vlastní skladbu vyjadřovacích prostředků, uplatňoval vlastnosti zvolených materiálů a nástrojů, v komunikaci si ověřoval srozumitelnost vlastní interpretace a chápal výrazové kvality vyjadřovacích prostředků v tvorbě druhých.

Získané zkušenosti z tohoto předmětu žák zprvu bezděčně a později záměrně aplikuje i ve všech dalších výtvarných činnostech. Prvotní intuitivní obeznámenost s výtvarným jazykem, se během mnohaletého vrstvení postřehů a zážitků přetváří ve znalost skladebného řádu, v němž se žák přirozeně pohybuje.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- tvaruje papír jako základní materiál, vnímá odpověď materiálu na mačkání, trhání, rytí, prořezávání, vrstvení atd.,
- hravými formami se seznamuje se sochařskou hlínou, pozoruje stopy prstů a dlaní v hlíně, ověřuje co umí prostý stisk prstů (hmatky), rozvíjí schopnosti hmatového prožitku při tvarování hlíny rukou.

2. ročník

Žák:

- vnímá smyslové prožitky při tvarování hlíny rukou, vytlačuje, hloubí, hněte, váli atd.,
- v keramice postupuje od válečku k plátu, tvoří z válečků a menších plátů, stáčí, vrství atd.,
- hraje si s tvárnými materiály a seznamuje se s jejich nosností.

3. ročník

Žák:

- zpracovává hlínu netradičními nástroji, zkouší gestické zásahy do povrchu hlíny,
- otiskuje struktury, zajímavé výtvarné objevy se učí uchovávat odléváním do sádrové formy,
- hraje si s dalšími tvárnými materiály a zkoumá jejich vlastnosti (např. linearitu, plošnost, tvárnost, tuhost, lesk či mat, ohýbání, hnětení, lámání, deformace, nosnost atd.),

4. ročník

Žák:

- tvaruje textil, nebo drát, pletivo a motouz, ověřuje si jejich linearitu nebo plošnost, prozkoumá uplatnění netradičních a deklasovaných materiálů v objektové tvorbě,
- vytváří bytosti z hlíny, buduje základní tvar mačkáním a vytažením,

- při sochařské práci poznává způsoby zpracování objektů nástroji (vybírání hmoty očkem, špachtlí).

5. ročník

Žák:

- poznává techniky modelování a základní pracovní postupy, tvoří z plátů, stáčí, lepí, domodelovává, vyřezává, vrství, vymezuje prostor atd.,
- komponuje tvarové a prostorové vztahy, seznamuje se vícehledovostí, otáčí a pozoruje plastiku z různých stran během celého průběhu práce, uvědomuje si základní kompoziční vztahy (rytmus, opakování, pravidelnost, střídání, kontrast, akcent, pohyb aj.),
- vnímá smyslové podněty, poznává s čím si hlína a další plastické materiály rozumí, s kým se snadno spřátelí a s kým nikoli – kámen, nejbližší příbuzný hlíny, dřevo, především v přírodním stavu (větev, kmen, poleno), mušle, sláma, tráva, textil (např. sisal, juta, konopné lano, režné plátno), při spojování různých materiálů, hledá výtvarné, asociační a jiné hodnoty.

6. ročník

Žák:

- plasticky přepisuje pozorovanou skutečnost, řeší plynulé přechody objemů, v sochařské studii užívá podobná témata jako v kresbě a malbě (modeluje řezy, detaily, zvětšeniny, studie struktur aj.),
- v plastické tvorbě se inspiruje fantazií nebo realitou, seznamuje se s nadsázkou, zjednodušením, vytvářením dominantních znaků,
- odlévá z hlíněné matrice, formuje do sádrových forem,
- experimentuje s glazováním, poléváním keramiky, s malovanou keramikou,
- vyjmenuje základní pravidla pro úspěšné pálení.

7. ročník

Žák:

- přistupuje k tvorbě poznáváním a sebepoznáváním, podle svých individuálních schopností si stanovuje dílčí cíle, které dokáže realizovat,
- poznává a vědomě používá obrazotvorné prvky prostorového vyjádření (bod, linie, tvar, objem, plocha, prostor, světlo, barva, textura atd.), jejich vlastností a vztahy (shoda, podobnost, kontrast, opakování, rytmus, dynamika, struktura, pohyb, proměna v čase atd.) a jejich účinky dokáže porovnat a zhodnotit,
- využívá základní techniky prostorových činností včetně objektové a akční tvorby,
- vnímá smyslové podněty a vědomě je převádí do vizuální formy prostřednictvím výtvarného jazyka, komponuje tvarové a prostorové vztahy, proměňuje běžné v nezvyklé.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- dá do souvislosti všechny předchozí zkušenosti a znalosti výtvarného jazyka,
- v souladu se stavbou a obsahem projektů uplatňuje tvárné materiály v objektech různých velikostí, parafrázuje realitu a dává jí vzhled ovlivněný zvoleným materiálem.

II. ročník

Žák:

- navrhuje drobné stavby nebo jejich části,
- všímá si přírodních, materiálových a civilizačních struktur, jejich stavby a opotřebení,
- formuluje účinky výtvarného jazyka a své porozumění dokumentuje v kompozičních etudách, s porozuměním výtvarnému jazyku koriguje sám sebe.

III. ročník

Žák:

- sestavuje originální návrhy drobných architektonických zadání, řeší světelné nebo proporční účinky prostoru,
- modeluje portrétní skicy nebo podobizny,
- prezentuje své výtvarné i technologické záměry.

IV. ročník

Žák:

- samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje, argumentuje, diskutuje, respektuje různá hlediska, obhájí nebo změní vlastní postup pravidel týmové spolupráce,
- dává hlubší myšlenkový význam akcím, objektům a instalacím,
- zná obrazotvorné prvky prostorového vyjádření, jejich výtvarné a výrazové vlastnosti a vztahy; správně používá odbornou terminologii vztahující se k dané oblasti.

Vyučovací předmět – Výtvarná kultura**Charakteristika vyučovacího předmětu**

Výtvarná kultura seznamuje žáka s historií a vývojem výtvarného umění, uměleckou tvorbou a užíváním výtvarného jazyka v umělecké i mimoumělecké oblasti. Umožňuje žákům orientovat se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů, epoch a směrů.

Podněty výtvarné kultury jsou zpočátku využívány k objevování nových možností výtvarného vyjadřování, k inspiraci a konfrontaci s vlastní výtvarnou tvorbou žáka, k rozvoji představitivosti a obrazotvornosti a především s cílem uvést mladé výtvarníky do tvořivé atmosféry. Otevřenost vůči účinkům výtvarné kultury podporuje schopnost umění přijímat a pomocí jeho jazyka se vyjadřovat. Receptivní výtvarné myšlení se pojí s otevřeností vůči atmosféře výtvarného díla. Komunikace s uměním navozuje hledání symbolických obsahů, výtvarných forem, kontextů historických proměn aj. Tam, kde zážitek žáka překračuje jeho kulturní zkušenost, vyvolává nezvyklá interpretace světa a naléhavost výrazu zkoumání kontextů jeho působivosti. Žáci jsou postupně vedeni vnímat výtvarnou kulturu v širších souvislostech, samostatně vyhledávat náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírat podněty pro svoji tvorbu. Učí se formulovat a obhájit své názory, respektovat různá hlediska výtvarného vyjadřování a postojů, prezentovat práci vlastní i druhých.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:**I. STUPEŇ****1. ročník**

Žák:

- při motivaci nebo hodnocení se setkává s ukázkami uměleckých děl,
- prozkoumá vzájemný vliv slova a obrazu v knížkách pro děti (ilustrace),
- poznává jemu dostupné oblasti umělecké tvorby (pravěk, malířskou expresi).

2. ročník

Žák:

- ve výtvarných reprodukcích vnímá různorodost výtvarného vyjádření,
- zkoumá výraz užitých materiálů v malbě nebo plastice,
- objevuje vizuální kvality ve svém okolí a porovnává je s jejich ztvárněním,
- parafrázuje vlastní tvorbou reprodukci uměleckého díla.

3. ročník

Žák:

- spojuje téma výtvarných řad a projektů a výtvarného umění, dává do souvislosti informace o umění,
- porovnává různé oblasti výtvarného umění, vnímá různorodost výtvarného vyjádření, pojmenuje ji svými slovy,
- pro parafráze volí výřezy a detaily,
- prozkoumá výskyt výtvarných jevů ve svém okolí (barvy, linie, tvary, struktury, objemy).

4. ročník

Žák:

- poznává dějiny umění, kombinuje je s průřezovým poznáváním výtvarné kultury podle potřeb projektové výuky,
- experimentuje s parafrázemi uměleckých děl, uvědomuje si inspirační zdroje,
- hledá paralely mezi vlastní a uměleckou tvorbou, otevírá se myšlenkám a vyjadřování druhých.

5. ročník

Žák:

- poznává dějiny umění, kombinuje je s průřezovým poznáváním výtvarné kultury podle potřeb projektové výuky,
- při hledání informací a ukázek výtvarné kultury využívá internet,
- odvozuje v reprodukci základní kompoziční prvky, experimentuje s analýzou uměleckého díla,
- definuje svým slovy svůj vztah k výtvarnému umění,
- experimentuje s parafrázováním reprodukcí, při parafrázování reprodukcí proměňuje jejich vlastnosti (barevnost, struktury).

6. ročník

Žák:

- podle potřeb projektové výuky průřezově poznává výtvarnou kulturu, své poznatky přiřadí do historického přehledu,
- porovná a popíše vlastními slovy roli výtvarných prvků v díle dvou autorů (role světla, barvy, prostoru),
- uplatní internet při vyhledávání reprodukcí a informací (např. o českých nebo zahraničních tvůrcích animací), analyzuje užité prostředky, hledá vztah mezi obsahem a formou,
- samostatně navštěvuje výstavy a popisuje své zážitky.

7. ročník

Žák:

- aktivně se seznamuje s historií a současností výtvarného umění, orientuje se v uměleckých slozích a směrech, používá základní výtvarné pojmy, na základě individuálních zkušeností a diskuzí si utváří vlastní výtvarný názor,
- definuje oblasti umění, kterým dává přednost,
- osvojil si základní výtvarnou terminologii,
- respektuje odlišné výtvarné názory a individuálně si vybírá podněty z různých oblastí světové kultury.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prohlubuje své znalosti výtvarného umění z I. stupně, dá do souvislosti všechny předchozí zkušenosti a znalosti výtvarného umění a výtvarného jazyka,
- rozlišuje popisnost a imaginativnost v malířském umění,

- formuluje svá hodnotící hlediska,
- navazuje na výtvarné umění vlastním výtvarným projevem.

II. ročník

Žák:

- otevírá se postojům k umění a k navazujícím myšlenkám druhých,
- orientuje se v dějinách umění, ověřuje si principy perspektivního vyjádření prostoru,
- formuluje své postoje k modernímu umění,
- z vlastního zájmu navštěvuje výstavy a kulturní památky.

III. ročník

Žák:

- prozkoumá na internetu okolnosti, vztahující se k tématu vlastního výtvarného projektu,
- doplňuje si své znalosti moderního umění (například sleduje vývoj moderního umění a architektury, vyhledává ji ve svém okolí, pořizuje si fotodokumentaci),
- vybírá si okruhy umění nebo autorské osobnosti pro svou inspiraci nebo profesionální přípravu,
- výtvarný jazyk uplatňuje s porozuměním a vytváří si poučený náhled na výtvarná díla, pojmenovává, porovnává, hodnotí.

IV. ročník

Žák:

- orientuje se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů a směrů, zajímá se o vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění, vnímá je v širších souvislostech, samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírá podněty pro svou tvorbu,
- formuluje a obhájí své názory, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit,
- prezentuje práci vlastní i druhých, volí vhodné formy adjustace a výstavní koncepce.

6.3 Studijní zaměření – Základní studium výtvarného oboru

Charakteristika studijního zaměření

Základní studium výtvarného oboru prostřednictvím aktivní a poučené výtvarné činnosti umožňuje žákovi využívat výtvarného jazyka jako uměleckého prostředku komunikace. Usiluje o to, aby žák podle svých schopností získával hlubší náhled na okolní svět, na sebe sama a dokázal ho výtvarně vyjádřit.

Vzdělávací obsah je členěn do vzájemně provázaných a podmiňujících se oblastí *Výtvarná tvorba a Recepce a reflexe výtvarného umění*. V oblasti *Výtvarná tvorba* je žákovi umožněno prostřednictvím tvořivého výtvarného myšlení uplatňovat ve vlastním výtvarném projevu vizuálně vnímatelné znaky. Žák získává vztah k materiálům, nástrojům a osvojuje si základní výtvarné techniky, postupy a dovednosti. Tato oblast se realizuje v podobě kolektivní výuky integrovaného předmětu *Výtvarná tvorba*. Součástí integrovaného hlavního předmětu jsou dílčí disciplíny: plošná tvorba, modelování, prostorová a intermediální tvorba. Vyučující je zařazuje do výuky za účelem naplnění očekávaných výstupů a směřování ke klíčovým kompetencím a na základě individuálních potřeb žáka ve vhodném období i v potřebném rozsahu. Oblast *Recepce a reflexe výtvarného umění* je realizována zejména v disciplíně *výtvarná kultura*, která je součástí integrovaného hlavního předmětu. Žák se seznamuje s historií a vývojem výtvarného umění i uměleckou tvorbou. Integrované dílčí disciplíny jsou seřazeny mimo strukturu ročníků. Žáci se s výtvarnou problematikou setkávají v průběhu dlouhodobého studia v různých modifikacích. Dílčí otázky na sebe navazují, postupují se a promítají do různých aktivit.

Vzdělávání na I. stupni základního studia je sedmileté a je zaměřeno na rozvíjení individuálních dispozic žáků. Přípravuje k pokračování výtvarného studia na středních školách uměleckého či pedagogického zaměření. Vzdelávání na II. stupni základního studia je čtyřleté a klade důraz na praktické uplatňování získaných dovedností a hlubší rozvoj zájmů žáků. Umožňuje jejich osobnostní růst v rámci aktivní umělecké činnosti a inspiruje k dalšímu studiu.

Základní studium VO

Učební plán č. 25

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Výtvarná tvorba	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Studijní kresba a malba					3	3	3	3	3	3	3
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučovací předmět *Studijní kresba a malba* tvoří volitelnou nabídku.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – **Výtvarná tvorba**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obsah integruje dílčí disciplíny:

Plošná tvorba – zahrnuje základní kreslířské, malířské, grafické principy a techniky (stopy nástrojů a materiálů nebo jen materiálů), jejich varianty i experimenty s nimi. Jde o postupy

rozvíjející tvořivost, fantazii i smysl pro vnímání reality, jejichž prostřednictvím se žáci učí poznávat výrazovou hodnotu linií, tvarů, struktur, barev, ploch, účinků světla a svébytně se výtvarně vyjadřovat.

Modelování – rozvíjí schopnost hmatového prožitku, vnímání smyslových podnětů a obohacuje cit žáků pro materiál. Plastická tvorba žáky přivádí k prostorovému uplatnění tvarů. Hry a experimenty s materiály a nástroji přináší žákům nové podněty, podporují zájem o výtvarné vyjadřování.

Prostorová a intermediální tvorba – vede žáky k poznávání různých forem výtvarného jazyka, rozvíjí jejich výtvarné vyjadřovací schopnosti a podporuje kreativitu i samostatné myšlení žáků. Tvorba využívá cíleného výtvarného vyjadřování, experimentu i náhody. Pozornost je věnována zejména možnostem daného výtvarného média a vědomému pozorování výsledků výtvarné činnosti.

Výtvarná kultura – seznamuje žáka s historií a vývojem výtvarného umění, uměleckou tvorbou a užíváním výtvarného jazyka v umělecké i mimoumělecké oblasti. Umožňuje žákům orientovat se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů, epoch a směrů. Žáci jsou vedeni vnímat je v širších souvislostech, samostatně vyhledávat náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírat podněty pro svoji tvorbu. Žáci se učí formulovat a obhájit své názory, respektovat různá hlediska výtvarného vyjadřování a postojů, prezentovat práci vlastní i druhých.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- výtvarná témata zpracovává převážně se spontánním a osobitým podílem vlastní fantazie,
- při hře se zapojuje do aktivního poznávání výtvarných technik,
- kreslí tužkou, rudkou, tuší, maluje temperovou a vodovou barvou.

2. ročník

Žák:

- rozpozná rozdílné stopy nástrojů a jejich vyznění v ploše i v hmotě,
- je otevřen výtvarným experimentům,
- akceptuje práci ve skupině.

3. ročník

Žák:

- rozliší obrazotvorné prvky plošného vyjadřování (např. bod, linie, tvar, plocha, barva) jejich vlastnosti a vztahy (např. shoda, kontrast, opakování, rytmus),
- používá škálu čistých barev,
- vědomě vnímá odpověď materiálu na mačkání, trhání, rytí, prořezávání, vrstvení atd.,
- vnímá podněty motivované výtvarnou kulturou.

4. ročník

Žák:

- k výtvarné práci přistupuje tvořivě,
- spojuje různé materiály hledá výtvarné, asociační a další hodnoty,
- vyjmenuje pomůcky, materiály a základní techniky, které zná a užívá,
- spolupracuje s ostatními a zapojuje se do výtvarných činností,
- seznamuje se s tvorbou výtvarných tvůrců.

5. ročník

Žák:

- rozliší a používá obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření, jejich vlastnosti

a vztahy a jejich účinky dokáže uplatnit,

- zjednodušuje, abstrahuje, stylizuje,
- zvládá základní pravidla práce jednotlivých výtvarných technik,
- používá základní výtvarné i kulturní pojmy.

6. ročník

Žák:

- využívá základní techniky vizuálně obrazného sdělení a prostorových činností včetně objektové a akční tvorby,
- obecně respektuje odlišné výtvarné názory,
- vyhledává informace,
- v případě potřeby je schopen domácí přípravy,
- rozliší úroveň prací v hodnocení,
- rozvíjí pozitivní vztah k umění.

7. ročník

Žák:

- přistupuje k tvorbě poznáváním i sebepoznáváním, podle svých individuálních schopností si stanovuje dílčí cíle, které dokáže realizovat,
- poznává a vědomě používá obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření (bod, linie, tvar, objem, plocha, prostor, světlo, barva, textura atd.), jejich vlastnosti a vztahy (shoda, podobnost, kontrast, opakování, rytmus, dynamika, struktura, pohyb, proměna v čase atd.) a jejich účinky dokáže porovnat a zhodnotit,
- využívá základní techniky vizuálně obrazného sdělení, prostorových činností včetně objektové a akční tvorby s využitím klasických i moderních technologií,
- vnímá smyslové podněty a vědomě je převádí do vizuální formy prostřednictvím výtvarného jazyka, inspiruje se fantazií nebo realitou, komponuje tvarové, barevné a prostorové vztahy, proměňuje běžné v nezvyklé,
- aktivně se seznamuje s historií a současností výtvarného umění, orientuje se v uměleckých slozích a směrech, používá základní výtvarné pojmy, na základě individuálních zkušeností a diskuzí si utváří vlastní výtvarný názor,
- respektuje odlišné výtvarné názory a individuálně si vybírá podněty z různých oblastí světové kultury.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- orientuje se v základních výtvarných vyjadřovacích prostředcích, při zkoumání výtvarných podob světa prakticky uplatňuje získané výtvarné dovednosti,
- pracuje s vizuálními znaky a symboly,
- užívá abstrahování, zjednodušování, stylizování, parafrázi s posuny významu,
- vědomě uplatňuje výtvarné, výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje,
- aktivně se seznamuje s historií a současností výtvarného umění, utváří si výtvarný názor.

II. ročník

Žák:

- experimentuje, respektuje různá hlediska při řešení výtvarného problému,
- podle svých schopností se orientuje v hlavních rysech vývoje uměleckých slohů a směrů,
- chápe potřebu respektu ke kulturnímu dědictví a jeho ochranu,
- argumentuje, obhájí své názory týkající se zadaných témat i výběru techniky jejich provedení.

III. ročník

Žák:

- vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí kultury,

- vnímá podněty z okolního světa a vědomě je převádí do vizuální formy prostřednictvím výtvarného jazyka,
- orientuje se v uměleckých slozích a směrech,
- prezentuje vlastní práci, používá odbornou terminologii vztahující se k dané oblasti, navrhuje možnosti výtvarných řešení, instalace apod.

IV. ročník

Žák:

- samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje, argumentuje, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit, obhájí nebo změní vlastní postup, podílí se na utváření pravidel týmové spolupráce,
- pracuje s vizuálními znaky a symboly, využívá analýzu, syntézu, parafrázi, posuny významu, abstrahování; rozlišuje a propojuje obsah a formu, vědomě uplatňuje výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje,
- z různých úhlů zkoumá podoby světa a mezilidské vztahy, je schopen konceptuálního myšlení z hlediska času, lokality, kulturních či ekologických souvislostí; dává hlubší myšlenkový význam akcím, objektům a instalacím; na úrovni samostatně pojeté tvorby se stává nezávislou, samostatnou osobností,
- zná obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření, jejich výtvarné a výrazové vlastnosti a vztahy; správně používá odbornou terminologii vztahující se k dané oblasti,
- orientuje se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů a směrů, zajímá se o vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění, vnímá je v širších souvislostech, samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírá podněty pro svou tvorbu,
- formuluje a obhájí své názory, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit, prezentuje práci vlastní i druhých, volí vhodné formy adjustace a výstavní koncepce.

Vyučovací předmět – Studijní kresba a malba

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tento předmět umožňuje žáku, který má zájem o studium na střední nebo vysoké škole s výtvarným zaměřením, připravit se podle individuálních potřeb k talentové zkoušce. Výuka zohledňuje konkrétní požadavky přijímacího řízení vybrané školy a oboru. Pro úspěšný výsledek je kromě osobních předpokladů a schopností důležitý i aktivní přístup žáka k přípravě. Vyučující využívá osvědčené postupy zaměřené především na studijní kresbu, malbu, ale i základy perspektivy, modelování, výuku základní orientace v uměleckých slozích, směrech a pojmech. Zadává žákům obdobné úkoly, jaké bývají při přijímacím řízení. Pedagog také pomáhá s výběrem kolekce domácích prací k přijímacím zkouškám. Doporučená délka studia vyučovacího předmětu závisí zejména na pracovitosti a talentu studenta.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

5. ročník

Žák:

- vnímá pozorovanou skutečnost a zdokonaluje základy výtvarných návyků formou studií,
- vidí různé vizuální hodnoty povrchů a materiálů,
- poučeně míchá barvy, vytváří odstíny barev,
- je schopen samostatné domácí přípravy na zadané téma,
- sleduje kulturní dění ve svém okolí.

6. ročník

Žák:

- je obeznámen a pracuje s plastickou linií,
- vnímá účinky světla zejména na objemy a barvy,
- vidí různé vizuální hodnoty povrchů a materiálů,
- komponuje tvarové a prostorové vztahy,
- pracuje s vizuálními znaky a symboly,
- v základních bodech se orientuje v uměleckých slozích, směrech a pojmech.

7. ročník

Žák:

- přistupuje k tvorbě poznáváním a sebepoznáváním, podle svých individuálních schopností si stanovuje dílčí cíle, které dokáže realizovat,
- poznává a vědomě používá obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření (bod, linie, tvar, objem, plocha, prostor, světlo, barva, textura atd.), jejich vlastnosti a vztahy (shoda, podobnost, kontrast, opakování, rytmus, dynamika, struktura, pohyb, proměna v čase atd.) a jejich účinky dokáže porovnat a zhodnotit,
- vnímá smyslové podněty a vědomě je převádí do vizuální formy prostřednictvím výtvarného jazyka, inspiruje se fantazií nebo realitou, komponuje tvarové, barevné a prostorové vztahy, proměňuje běžné v nezvyklé,
- aktivně se seznamuje s historií a současností výtvarného umění, orientuje se v uměleckých slozích a směrech, používá základní výtvarné pojmy, na základě individuálních zkušeností a diskuzí si utváří vlastní názor,
- respektuje odlišné výtvarné názory a individuálně si vybírá podněty z různých oblastí světové kultury.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- poznává a vědomě používá a zdokonaluje obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření, jejich účinky dokáže porovnat a zhodnotit,
- zadané náměty zpracovává samostatně a také formou domácí přípravy,
- orientuje se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů a směrů,
- umí se poučit, obhájí nebo změní vlastní postup.

II. ročník

Žák:

- podle potřeby analyzuje, syntetizuje, parafrázuje výtvarný motiv,
- zkoumá podoby světa a mezilidské vztahy, zaujímá stanoviska, inspiruje se, komponuje tvarové, barevné a prostorové vztahy,
- studijní charakter prací používá jako východisko pro tvorbu.

III. ročník

- převážně samostatně zpracovává výtvarný motiv,
- rozpozná a řeší výtvarné problémy, respektuje korekci učitele,
- hovoří o vlastním postupu práce, tvorby, ideje, prezentuje vlastní tvorbu,
- aktivně se zajímá o zvolený studijní obor.

IV. ročník

Žák:

- samostatně řeší výtvarné problémy, experimentuje, argumentuje, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit, obhájí nebo změní vlastní postup, podílí se na utváření pravidel týmové spolupráce,
- pracuje s vizuálními znaky a symboly, využívá analýzu, syntézu, parafrázi, posuny významu, abstrahování; rozlišuje a propojuje obsah a formu, vědomě uplatňuje výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje,
- z různých úhlů zkoumá podoby světa a mezilidské vztahy, je schopen konceptuálního

myšlení z hlediska času, lokality, kulturních či ekologických souvislostí; dává hlubší myšlenkový význam akcím, objektům a instalacím; na úrovni samostatně pojaté tvorby se stává nezávislou, samostatnou osobností,

- zná obrazotvorné prvky plošného i prostorového vyjádření, jejich výtvarné a výrazové vlastnosti a vztahy; správně používá odbornou terminologii vztahující se k dané oblasti,
- orientuje se v hlavních rysech historického vývoje uměleckých slohů a směrů, zajímá se o vyjadřovací prostředky současného výtvarného umění, vnímá je v širších souvislostech, samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí světové kultury a vědy, individuálně si z nich vybírá podněty pro svou tvorbu,
- formuluje a obhájí své názory, diskutuje, respektuje různá hlediska, umí se poučit; prezentuje práci vlastní i druhých, volí vhodné formy adjustace a výstavní koncepce.

7 VZDĚLÁVACÍ OBSAH TANEČNÍHO OBORU

7.1 Studijní zaměření – Přípravné studium

(ke vzdělávání v základním studiu I. stupně TO)

Charakteristika přípravného studia

Přípravné studium podchycuje hravou formou zájem dětí o tanec. Zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků o taneční vzdělávání. Žáci jsou vedeni k elementárním pohybovým návykům a dovednostem, které jsou důležité pro jejich další umělecký vývoj. Žáci se učí při pohybu vnímat živý hudební doprovod. Proto je součástí výuky úzká spolupráce tanečního a hudebního pedagoga. Základem práce korepetitora ve vyučování je improvizace, vycházející důsledně z citění pohybu.

Dvouleté přípravné studium pro žáky od 5 let

Učební plán č. 26 varianta A	1. ročník	2. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Přípravná taneční výchova	2	2

Jednoleté přípravné studium pro žáky od 6 let

Učební plán č. 26 varianta B	1. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Přípravná taneční výchova	2

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se ve skupině maximálně 15 žáků,
- žák, který je přijat ke studiu v 6 letech plní nejprve vzdělávací obsah 1. ročníku PS,
- do přípravného studia je žák zařazen na základě zjištěných předpokladů: vytleskání jednoduchého rytmu, pohybové schopnosti, fyzické dispozice a zájem žáka,
- součástí realizace vzdělávacího obsahu je spolupráce s pedagogem zajišťujícím hudební doprovod, korepetice se používá v polovině rozsahu učebního plánu.

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět – Přípravná taneční výchova

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

1. ročník

Žák:

- rozliší základní pozice těla a jednoduchý pohyb v nich,
- vnímá při pohybu hudební doprovod a jeho rytmus,
- kultivuje v tvořivých chvílích svou přirozenou pohybovou fantazii,

- nápodobou dle učitelky předvede základní pohyby různých částí těla v různých polohách,
- uvědomuje si prostor, umí se v něm orientovat a vnímat ostatní děti.

2. ročník

Žák:

- zvládá elementární pohybové dovednosti důležité pro správné držení těla,
- zvládá základní možnosti pohybu do prostoru,
- využívá při pohybu rekvizitu a různá náčiní,
- vnímá při pohybu hudební doprovod a reaguje na hudební kontrasty,
- pohybem vyjádří jednoduchou píseň nebo říkadlo,
- v kolektivní činnosti kultivuje svoji osobnost, rozvíjí charakterové vlastnosti a přátelské vztahy.

7.2 Studijní zaměření – Taneční výchova

Charakteristika studijního zaměření

Taneční výchova nabízí komplexní a systematické základy tanečního vzdělání s ohledem na individuální schopnosti (např. pohybové dispozice, tanečnost, hudebnost, tvořivost) a zájem žáka. Utváří a kultivuje osobnost žáka v oblasti tělesné a duševní. Toto vzdělání umožní žákovi uplatnit se v neprofesionálních tanečních souborech různého zaměření nebo v povoláních, pro která je kultura pohybu vhodným předpokladem. Případně mohou žáci pokračovat v dalším studiu směřujícím k profesionálnímu působení. Vzdělávání na I. stupni základního studia je zaměřeno na rozvíjení individuálních dispozic žáků. Vzdělávání ve II. stupni základního studia klade důraz na praktické uplatňování získaných dovedností a hlubší rozvoj zájmů žáků. Součástí plnohodnotné realizace vzdělávacího obsahu ve studijním zaměření Taneční výchova je spolupráce s pedagogem zajišťujícím hudební doprovod (korepetici).

Vzdělávací obsah tanečního oboru je členěn do dvou vzájemně provázaných a podmiňujících se oblastí – *Taneční tvorba a interpretace* a *Recepce a reflexe tanečního umění* a je tvořen očekávanými výstupy s důrazem na jejich praktické využití. Prostřednictvím vzdělávací oblasti Taneční tvorba a interpretace se žáci seznamují se základy tanečních technik. V této oblasti se rozvíjí technika pohybu jako systém specifických prostředků komunikace. Žáci se seznamují se způsoby rozvoje a kultivace koordinačních, silových a vytrvalostních schopností, včetně kompenzace sekundárních dopadů fyzické zátěže na organismus. Ve vzdělávací oblasti Recepce a reflexe tanečního umění si žák rozvíjí schopnosti porozumět komunikačnímu obsahu uměleckého díla a umělecké dílo hodnotit, chápat taneční umění v souvislostech, hodnotit prováděný pohyb i umělecký projev. Významnou součástí vzdělávání je vytváření podmínek pro vlastní taneční vyjadřování, posilování sebevědomí a podpora zapojení žáka do vlastní taneční tvorby.

Taneční výchova

Učební plán č. 27

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Taneční průprava	2	2									
Taneční praxe a improvizace		1	1	1	1	1					
Taneční styly a techniky (klasický, lidový, současný tanec)			2	2	2	2	2	2	2	2	2
Taneční tvorba							1	1	1	1	1
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se ve skupině maximálně 15 žáků,
- výuku lze realizovat v dvou nebo tří hodinových blocích, tj. uvedené časové dotace pro jednotlivé vyučovací předměty jsou pojaty jako týdenní průměr v každém pololetí,
- korepetice se používá v polovině rozsahu učebního plánu,
- do I. stupně základního studia jsou zařazovány děti a mládež od 7 let,
- do II. stupně základního studia je zařazována mládež od 14 let,
- do základního studia je žák zařazen na základě talentové zkoušky: spočívá ve vytleskání zadaného rytmu (zopakování, dodržení, rytmické cítění), posouzení pohybových schopností a fyzických

dispozic,

- přihlásí-li se ke studiu žák starší, než je spodní limit uvedený v předchozích bodech, je zařazen na základě erudovaného uvážení učitele do ročníku odpovídajícímu jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji,
- žák, který je přijat ke studiu na II. stupni a neabsolvoval I. stupeň, plní nejprve vzdělávací obsah I. stupně s ohledem na své dispozice, s předpokladem, že bude vzhledem k věku postupovat rychleji a obsah učiva jednotlivých ročníků zvládne rychleji.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Taneční průprava

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vede žáky k návyku správného držení těla v základních polohách a v pohybu z místa, k rozvíjení elementární techniky, vnitřní citlivosti, vnímavosti, představivosti, k hudebnímu a prostorovému citění. Podporuje společnou práci ve skupině a prohloubení vzájemných vztahů. Vede k propojení fyzického a psychického růstu dětské osobnosti. Při všech svých pohybových činnostech – průpravná cvičení, taneční hry, improvizace - dítě vychází ze svého přirozeného pohybu a ze své obrazné představy. Tu se snaží pravdivě zachytit pohybem. Dítě tak chápe pohyb a jeho podstatu do hloubky, díky vhodné motivaci rozvíjí psychický i fyzický prožitek z pohybu. Průpravná cvičení se skládají vždy z technického popisu a z motivace. Cvičení probíhá v oblasti emotivní, ale i rozumové.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- zvládá pohybové dovednosti důležité pro správné držení těla v různých pozicích, dle pokynů koriguje chybné držení,
- uvědomuje si jednotlivé části těla a elementární pohyb v nich,
- při pohybu do prostoru využívá jednoduché taneční kroky,
- vnímá při pohybu hudební doprovod a reaguje na hudební kontrasty,
- vnímá okolí a lépe se orientuje v prostoru,
- provádí jednoduché činnosti s partnerem a ve skupině,
- je seznámen se základním pohybovým názvoslovím,
- uvolní se v relaxačních chvílích, které jsou zařazovány po namáhavých a silových sekvencích.

2. ročník

Žák:

- správně drží tělo v základních pozicích,
- uplatňuje elementární prvky obratnosti,
- zvládá orientaci v prostoru tanečního sálu,
- používá při pohybu rekvizity,
- v pohybových a tanečních hrách provádí pohybové aktivity ve dvojici, trojici, i ve skupině,
- reaguje na jednoduché rytmické, dynamické a tempové změny v hudebním doprovodu,
- rozpozná správně a špatně provedený pohyb,
- zvládá základní odborné názvosloví.

Vyučovací předmět – Taneční praxe a improvizace

Charakteristika vyučovacího předmět

Rozvíjí kreativitu a schopnost pohybového vyjádření z vnitřního prožitku, z hlubokého zážitku. Jde o prezentaci vlastní individuality, vlastního názoru a postoje prostřednictvím nejrůznějších hudebních i nehudebních podnětů adekvátních k věkovým i individuálním rozdílnostem žáka.

Organicky navazuje na vyučovací předmět taneční techniky a jeho cílem je jejich zdokonalování a prohlubování, podněcování osobitého tanečního projevu žáka, podněcování jeho tvořivých schopností a smyslu pro vzájemnou pohybovou souhru. Využívá vrozené potřeby žáka vyjádření se pohybem. Cíleně podněcuje jeho kreativitu a napomáhá budovat individuální pohybový slovník. Vede žáka k vlastní autorské práci. Směřuje ho objektivnímu hodnocení druhých i sebe, podporuje jeho zájem o taneční dění i za dveřmi školy.

Náplní tohoto předmětu je vést žáka při tvorbě společných tanečních skladeb pro interní či veřejná vystoupení k spolupráci se skupinou, k zodpovědnosti za svůj i výkon skupiny, k potřebě podílet se na tvorbě i v ostatních složkách (výběr hudební předlohy, námětu, spolupráce při výstavbě choreografie, návrhy kostýmů a jejich příprava, scénografie aj.)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

2. ročník

Žák:

- reaguje na hudbu a její emotivní složku,
- improvizuje na náměty z přírody a z pohádek,
- pracuje samostatně i ve dvojici,
- využívá k vlastní práci jednoduché prostorové změny,
- si uvědomuje svoji úlohu v kolektivní práci a odpovědnost při přípravě tanečního vystoupení,
- je schopen jednoduchého hodnocení (líbí x nelíbí),
- vkládá do tance vlastní fantazii a začíná aktivně tvořit,
- je schopen kolektivního výstupu v jednoduché choreografii.

3. ročník

Žák:

- vnímá hudbu, reaguje na její emotivní složku, rozlišuje základní rytmické, dynamické a tempové změny v hudební předloze,
- uplatňuje své představy a vnitřní pocity při práci s pohybovou fantazií,
- začíná hodnotit vlastní projev v rámci přípravy a realizace tanečního vystoupení,
- v tvůrčím procesu vědomě využívá rekvizity ke svému vlastnímu vyjádření (improvizaci),
- uplatňuje kontrast napětí a uvolnění celého těla,
- orientuje se v základních prostorových tvarech a jejich změnách,
- chápe komunikační obsah tanečního projevu.

4. ročník

Žák:

- improvizuje na témata přiměřená jeho věku a pohybovým možnostem,
- uplatňuje rekvizity,
- orientuje v dané hudební předloze a podle svých individuálních schopností ji pohybově vyjadřuje,
- vyjadřuje své pocity z kontaktu s jiným tanečníkem,
- pracuje na odpovědném přístupu při přípravě společného vystoupení, upevňuje své pracovní návyky,
- jednoduše zhodnotí vlastní pohybový projev i projev jiného tanečníka,

- pracuje s námětem, dějem a výrazem při improvizaci nebo v dané choreografii,
- učí se rozumět choreografickému dílu, rozumí základům dané choreografie.

5. ročník

Žák:

- obohacuje tvořivou práci osobitým projevem, vkládá do ní emoce,
- přemýšlí o hudební předloze, pracuje s dějovou stránkou tance, kterou obsahově naplňuje,
- aktivně přistupuje k vytváření taneční kompozice,
- posiluje charakterové vlastnosti a pracovní návyky v kolektivní práci,
- pracuje na vlastním pohybovém sebezdokonalování,
- při přípravě vystoupení spolupracuje s učitelem a ostatními žáky,
- vytvoří pohybovou kompozici na zadané téma.

6. ročník

Žák:

- přemýšlí o hudební předloze, jednoduše ji charakterizuje a lépe pohybově vyjadřuje,
- dle možností navštěvuje taneční představení a vystoupení a dokáže vyjádřit své pocity a názor na choreografické dílo,
- uvědomuje si odlišnost jednotlivých tanečních technik,
- pracuje na vlastním pohybovém sebezdokonalování,
- je schopen samostatně tvořit, vybírat pomůcky a rekvizity,
- k přípravě vystoupení přistupuje s vědomím odpovědnosti a nutnosti kolektivní spolupráce,
- vytvoří krátkou pohybovou etudu na zadané téma,
- samostatně tvoří drobné pohybové úkoly, při kterých dokáže tvořivě pracovat s prostorem, rekvizitou,
- dokáže získané dovednosti uplatnit v drobných tanečních skladbách, při kterých rozvíjí pohybovou fantazii,
- je schopen jednoduchého slovního hodnocení předvedeného výkonu.

Vyučovací předmět – Taneční techniky

Charakteristika vyučovacího předmětu

Rozvíjí specifickými prostředky taneční dovednosti a taneční projev žáků. Prohlubuje jejich vnitřní citlivost, vnímavost, představivost, hudební i prostorové citění. Vede ke složitější pohybové koordinaci, uvědomělé práci s tělem, k využívání správných pohybových principů, ke kvalitnímu tanečnímu vyjádření. Žák získává základní znalosti z lidového tance, klasické a moderní taneční techniky. Na II. stupni žáci více propracovávají jednotlivé techniky a zdokonalují jejich formu.

Klasický tanec (balet) upevňuje správné držení těla, zdokonaluje pohyby dolních a horních končetin, prohlubuje pohybovou koordinaci, rovnováhu, smysl pro přesnou formu a čistotu vedení pohybu. Učí pohybové kázni, vytrvalosti a vůli.

Lidový tanec rozvíjí specifickými prostředky taneční techniku a taneční projev žáků, prohlubuje a rozšiřuje jejich hudební citění, smysl pro taneční formu a jemnou pohybovou souhru. Učí zvládnout základní kroky a charakteristické české a moravské lidové tance, případně taneční kroky a lidové tance jiných národů. Vede k citlivému a přesnému vyjádření tempa, rytmu, dynamiky a výrazu lidové písně i lidové hudby v nejrůznějších úpravách. Aktivním osvojováním tanečního stylu jednotlivých oblastí spolu s poznáváním hudebního materiálu (taneční písně, charakteristické taneční rytmy, doprovodná hudba), učí žáka chápat kořeny a podstatné rysy naší národní kultury.

Současný tanec rozvíjí a prohlubuje hudební a prostorové citění, kvalitu vzájemných vztahů a uvolňuje osobitě tvořivé schopnosti. Žák se učí uvědoměle řídit pohyb z těžiště a orientovat se ve svém těle. Vypracovává vedený pohyb, švihy, vlny, impulsy a skoky, vede žáka k samostatnému řešení prostorových, rytmických a výrazových úkolů, k vyjádření hudby, hledání individuálního pohybového slovníku, citlivému vyjádření soudobé hudby a vlastních námětů. Součástí předmětu současný tanec je taneční improvizace.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

3. ročník

Žák:

- ovládá správné držení těla, postavení jednotlivých částí těla v základních polohách,
- vnímá prostor, prostorové vztahy, uspořádání, umí se v nich pohybovat,
- vědomě aplikuje různé způsoby a možnosti vedení pohybu,
- jednotlivý pohyb spojuje do krátkých pohybových vazeb,
- vnímá předěly frází, reaguje v pohybu na základní změny v tempu, dynamice a rytmu,
- je seznámen se základy jednotlivých tanečních technik,
- rozpoznává centrum těla, těžiště těla, tělesnou osu,
- orientuje se v elementárních pohybových principech, které jsou společné pro všechny taneční techniky,
- ovládá základní pozice dolních končetin a základní polohy paží,
- prezentuje lepší obratnost, koordinaci a pohyblivost jednotlivých částí těla,
- vnímá změny tempa, dynamiky a rytmu a reaguje na změny pohybem,
- je seznámen s dalším odborným názvoslovím.

4. ročník

Žák:

- vnímá a respektuje své pohybové možnosti a přiměřeně k nim zkvalitňuje svůj taneční pohyb,
- zvládá správné pohybové stereotypy,
- dokonaleji provádí taneční kroky,
- jednotlivý pohyb spojuje do krátkých pohybových vazeb,
- vnímá předěly frází, reaguje v pohybu na základní změny v tempu, dynamice a rytmu,
- vyváženě protahuje a posiluje jednotlivé svalové oblasti,
- rozpoznává centrum těla, těžiště těla, tělesnou osu,
- orientuje se v elementárních pohybových principech, které jsou společné pro všechny taneční techniky,
- zvládá složitější prostorové úkoly,
- rozlišuje správně a špatně provedený pohyb a rozpozná jej u sebe i u ostatních, umí ho opravit,
- užívá základní dovednosti jednotlivých tanečních technik,
- je seznámen s počátky a historií tance.

5. ročník

Žák:

- používá zásady a zákonitosti optimálního postavení těla, uvědomuje si zapojení správných svalových skupin,
- respektuje a kultivuje svá specifika v oblasti anatomické i fyziologické,
- používá náročnější pohyby v tanci,
- uvědoměle pracuje s centrálním pohybem, s těžištěm těla, s tělesnou osou,
- využívá harmoničtější a lépe koordinovaný pohyb celého těla,

- interpretuje zadaný úkol,
- orientuje se v dané hudební předloze a dokáže ji vyjádřit pohybem,
- reaguje na změny tempa, rytmu, dynamiky v hudbě, na její charakter, na hudbu nejrůznějších období,
- vnímá charakteristické znaky práce s pohybem v různých oblastech tanečního umění,
- ovládá základy jednotlivých tanečních technik,
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších interpretačních aktivit,
- je schopen hlubšího emočního vyjádření v tanečním projevu,
- získal informace o jednotlivých tanečních stylech.

6. ročník

Žák:

- uplatňuje lepší koordinaci a ladnost pohybu, uvědomuje si celé tělo a práci svalových skupin při pohybu,
- respektuje a kultivuje svá specifika v oblasti anatomické i fyziologické,
- předvede krátkou pohybovou vazbu,
- uvědoměle pracuje s centrálním pohybem, s těžištěm těla, s tělesnou osou,
- reaguje na pohyb jiného tanečníka, vnímá skupinu, prostor a orientaci v něm,
- interpretuje zadaný úkol,
- orientuje se v dané hudební předloze a dokáže ji vyjádřit pohybem,
- reaguje na změny tempa, rytmu, dynamiky v hudbě, na její charakter, na hudbu nejrůznějších období,
- vnímá charakteristické znaky práce s pohybem v různých oblastech tanečního umění,
- rozumí dalšímu názvosloví, se kterým je seznámen, získává praktické poznatky o jednotlivých tanečních stylech, je schopen zařadit charakteristický pohyb k tanečnímu stylu,
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších interpretačních aktivit,
- je seznámen s osobnostmi tanečního umění.

7. ročník

Žák:

- uvědomuje si principy prováděného pohybu a uplatňuje je ve svém pohybovém vyjádření,
- vnímá a identifikuje charakteristické znaky práce s pohybem v různých oblastech tanečního umění,
- hodnotí dodržování zásad optimálního postavení těla při provádění pohybových úkolů,
- hodnotí vlastní projev realizovaný v rámci tanečního vystoupení a jeho přípravy,
- vnímá a hodnotí komunikační obsah choreografického díla,
- užívá základní odborné názvosloví,
- uplatňuje bezprostřední emocionální a pravdivý projev s osobitým a účelově pojatým využitím potenciálu jemu dostupné techniky pohybu,
- rozpoznává, kultivuje a respektuje svá specifika,
- tvořivě přistupuje ke ztvárnění hudebních i nehudebních podnětů,
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších interpretačních i tvůrčích činností.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- prakticky uplatňuje získané taneční dovednosti,

- uplatňuje zásady a zákonitosti optimálního postavení těla a jeho jednotlivých částí při pohybu v prostoru, ve skupině, s rekvizitou a při pohybu s partnerem,
- při používání tanečních technik různých oblastí tanečního umění se zdokonaluje v čistotě provedení,
- vyjádří pohybem danou hudební předlohu, interpretuje zadaný pohybový úkol,
- uplatňuje a používá procvičenou taneční techniku v tanečním projevu,
- tvořivě přistupuje ke ztvárnění hudebních i nehudebních podnětů,
- podílí se a spolupracuje na tvorbě taneční kompozice,
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších interpretačních i tvůrčích činností,
- rozumí odbornému názvosloví.

II. ročník

Žák:

- předvádí různé taneční polohy a orientuje se v nich,
- provádí náročnější pohybové úkoly v různých oblastech tanečního umění,
- využívá techniku různých oblastí tanečního umění,
- kultivuje a respektuje svá specifika,
- tvořivě přistupuje ke ztvárnění hudebních i nehudebních podnětů,
- obohacuje pohyb vlastním nápadem a osobnostní interpretací,
- spolupracuje s ostatními ve skupině, je schopen sjednotit svůj pohyb s ostatními tanečníky ve skupině,
- účinně se zapojuje do nejrůznějších interpretačních i tvůrčích činností,
- dokáže vyslovit a správně používat odborné názvosloví.

III. ročník

Žák:

- provádí pohybové úkoly větší technické a obsahové náročnosti v různých oblastech tanečního umění,
- uvědomuje si svůj pohyb v čase a prostoru, vnímá vnější a vnitřní prostor,
- tvoří individuálně nebo ve skupině vlastní choreografie s využitím všech získaných pohybových dovedností,
- zapojuje se při scénickém řešení choreografického díla (návrzích kostýmů, osvětlení, rekvizit apod.),
- má vypěstován smysl pro pohybovou souhru s ostatními tanečníky,
- při improvizaci vyjadřuje pocity, názory, rozvíjí zdravou sebedůvěru, taneční projev je odrazem jeho temperamentu či povahových vlastností,
- užívá odborné názvosloví a pojmosloví z oblasti techniky pohybu a taneční tvorby.

IV. ročník

Žák:

- vnímá neoddělitelnost vztahů mezi intelektuální, emocionální a fyzickou stránkou člověka,
- užívá odborné názvosloví a pojmosloví z oblasti techniky pohybu a taneční tvorby,
- vnímá a hodnotí choreografické dílo, diskutuje o něm a své názory, myšlenky a postoje vyjadřuje na základě promyšlených argumentů,
- hodnotí vlastní přístup k tvorbě a realizaci společného choreografického díla,
- používá techniky různých oblastí tanečního umění a dbá na čistotu provedení jednotlivých tanečních technik,
- má základní vědomosti o historii a současnosti tanečního umění.

Vyučovací předmět – Taneční tvorba

Charakteristika vyučovacího předmětu

Navazuje na předmět Taneční praxe a improvizace, uvolňuje osobitě tvořivé schopnosti žáků. Podněcuje je k samostatnému řešení prostorových, rytmických i výrazových úkolů, pravdivému vyjádření hudební předlohy, k hledání individuálního pohybového slovníku, k pohybovému ztvárnění vlastních námětů.

Předmět zprostředkovává praktickou zkušenost s choreografickou tvorbou v postupu od koncipování námětu, vytvoření scénáře až po pohybovou realizaci v rozsahu odpovídajícím zkušenosti a možnostem žáka.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

7. ročník

Žák:

- vědomě aplikuje zásady a zákonitosti optimálního postavení těla a jeho jednotlivých částí při pohybu v prostoru, ve skupině, s rekvizitou a při pohybu s partnerem,
- orientuje se v dané hudební předloze a dokáže ji vyjádřit pohybem, interpretuje zadaný pohybový úkol,
- uplatňuje bezprostřední emocionální a pravdivý projev s osobitým a účelově pojatým využitím potenciálu jemu dostupné techniky pohybu,
- rozpoznává, kultivuje a respektuje svá specifika,
- tvořivě přistupuje ke ztvárnění hudebních i nehudebních podnětů,
- podílí se na tvorbě taneční kompozice,
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších interpretačních i tvůrčích činností,
- vnímá a identifikuje charakteristické znaky a odlišnost práce s pohybem v různých tanečních stylech,
- dle možností navštěvuje taneční představení a vystoupení a dokáže vyjádřit své pocity a názor na choreografické dílo,
- je schopen slovního hodnocení předvedeného výkonu.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- tvořivě přistupuje ke ztvárnění hudebních i nehudebních podnětů, uplatňuje zde svoji individualitu,
- uplatňuje bezprostřední emocionální a pravdivý projev s osobitým a účelově pojatým využitím potenciálu jemu dostupné techniky pohybu,
- uplatňuje pravdivý pohybový projev, vycházející z vnitřního impulsu, z prožitku, využívá k tomu své technické možnosti,
- podílí se na tvorbě taneční kompozice (od výběru námětu, přes pohybový slovník, prostorové řešení, výrazové vyjádření až k samotné realizaci a prezentaci před diváky),
- hodnotí vlastní projev realizovaný v rámci tanečního vystoupení a jeho přípravy,
- vnímá a hodnotí komunikační obsah choreografického díla,
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších tvůrčích činností.

II. ročník

Žák:

- s využitím všech získaných pohybových dovedností používá improvizaci k hledání osobitého pohybového vyjádření,
- tvořivě přistupuje ke ztvárnění hudebních i nehudebních podnětů, uplatňuje zde svoji individualitu,
- využívá své technické možnosti a prakticky uplatňuje bezprostřední emocionální a pohybový projev,
- tvoří individuálně nebo ve skupině vlastní choreografie (od výběru námětu, přes prostorové řešení, výrazové vyjádření, k realizaci a prezentaci před diváky),
- spolupracuje s ostatními ve skupině a účinně se zapojuje do nejrůznějších tvůrčích činností,
- vnímá a hodnotí komunikační obsah choreografického díla,
- hodnotí vlastní přístup k tvorbě a realizaci společného vystoupení.

III. ročník

Žák:

- při improvizaci používá techniku z různých oblastí tanečního umění a dbá na čistotu jejího provedení,
- používá improvizaci k hledání osobitého pohybového vyjádření jako základu pro autorskou tvorbu,
- tvoří individuálně nebo ve skupině vlastní choreografie s využitím všech získaných pohybových dovedností,
- vnímá neoddelitelnost vztahů mezi intelektuální, emocionální a fyzickou stránkou člověka,
- pracuje na vlastním pohybovém sebezdokonalování,
- je schopen improvizovat sám i ve skupině dle nálady hudby vyjádřit myšlenku,
- k ostatním tanečnickům je ohleduplný a tolerantní.

IV. ročník

Žák:

- provádí pohybové úkoly větší technické a obsahové náročnosti v různých oblastech tanečního umění,
- při improvizaci používá techniku z různých oblastí tanečního umění a dbá na čistotu jejího provedení,
- uvědomuje si svůj pohyb v čase a prostoru, vnímá vnější a vnitřní prostor,
- používá improvizaci k hledání osobitého pohybového vyjádření jako základu pro autorskou tvorbu,
- tvoří individuálně nebo ve skupině vlastní choreografie s využitím všech získaných pohybových dovedností,
- zapojuje se při scénickém řešení choreografického díla (návrzích kostýmů, osvětlení, rekvizit),
- hodnotí vlastní taneční projev v rámci vystoupení a jeho přípravy.

8 VZDĚLÁVACÍ OBSAH LITERÁRNĚ DRAMATICKÉHO OBORU

8.1 Studijní zaměření – Přípravné studium

(ke vzdělávání v základním studiu I. stupně LDO)

Charakteristika studijního zaměření

Přípravné studium zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků a jejich zájmu o umělecké vzdělávání. Žáci jsou vedeni k elementárním návykům a dovednostem, které jsou důležité pro jejich další umělecký vývoj. Žáci se prostřednictvím mluvních, pohybových a rytmických cvičení učí vzájemně si naslouchat, respektovat se a aktivně se účastnit společné dramatické hry. Jednoduchá dramatická hra je založena na pohybové a mluvní činnosti celé skupiny a tím se stává hlavní motivací pro doplňující technická cvičení. Obsahovými náměty, které čerpají ze zkušeností dětí, jež cítí jako důležité, podněcuje pedagog bezprostřední dětský projev a motivuje k nenásilnému osvojování technických prvků s výrazem.

Dvouleté přípravné studium pro žáky od 5 let

Učební plán č. 28 varianta A

	1. ročník	2. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Přípravná dramatická hra	1	1

Jednoleté přípravné studium pro žáky od 6 let

Učební plán č. 28 varianta B

	1. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Přípravná dramatická hra	1

Poznámky k učebnímu plánu:

- do přípravného studia je žák zařazen na základě zjištěných předpokladů: posuzuje se přednes předem připraveného textu, pohybové schopnosti, samostatnost a zájem žáka,
- žák, který je přijat ke studiu v 6 letech plní nejprve vzdělávací obsah 1. ročníku PS,
- vyučuje se ve skupině maximálně 15 žáků.

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět – Přípravná dramatická hra

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

1. ročník

Žák:

- zvládne základní prvky pohyblivosti, pružnosti a obratnosti,
- uplatňuje jednoduchý rytmus pohybem, hlasem, slovem,
- prožívá radost ze zvládnutého a poznaného.

2. ročník

Žák:

- vnímá základy prostorového cítění (např. v prostoru reflektuje druhé),
- rozliší jednoduchý rytmus pohybem, hlasem, slovem,
- vyjadřuje svou dramatickou představivost a fantazii v tvořivých činnostech.

8.2 Studijní zaměření – Přípravné studium

(ke vzdělávání v základním studiu II. stupně LDO)

Charakteristika studijního zaměření

Přípravné studium II. stupně je určeno žákům, kteří neabsolvovali I. stupeň LDO. Výuka zohledňuje individuální schopnosti žáka. Zahrnuje poznávání, ověřování a rozvíjení předpokladů žáků a jejich zájmu o umělecké vzdělávání. Žáci jsou vedeni k elementárním návykům a dovednostem, které jsou důležité pro jejich další umělecký vývoj. Přípravné studium II. stupně je zaměřeno na osvojení pohybových i mluvních dovedností dramatického projevu tak, aby žáci zvládli studium na II. stupni.

Přípravné studium (ke vzdělávání v základním studiu II. stupně LDO)

Učební plán č. 29

jednoleté přípravné studium	1. ročník
VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE
Scénická tvorba	2

Poznámky k učebnímu plánu:

- *jednoleté přípravné studium je určeno pro žáky, kteří neabsolvovali I. stupeň LDO,*
- *do přípravného studia je žák zařazen na základě zjištěných předpokladů: posuzuje se přednes předem připraveného textu (poezie/próza), pohybové schopnosti, kreativita, samostatnost a zájem žáka,*
- *vyučuje se ve skupině maximálně 10 žáků.*

Učební osnovy vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět – **Scénická tvorba**

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

Žák:

- uplatní vlastní aktivitu, zájem, je schopen pracovat v kolektivu,
- vědomě využívá správné artikulace a výslovnosti českých hlásek,
- identifikuje se s vlastním tělem a využívá ho v rámci divadelní role,

- zvládne partnerskou komunikaci s ohledem na všechny přítomné na jevišti,
- porozumí přijetí vlastní zodpovědnosti ke kolektivní inscenační tvorbě.

8.3 Studijní zaměření – Estetika projevu

Charakteristika studijního zaměření Estetika projevu

Studijní zaměření literárně-dramatického oboru Estetika projevu umožňuje prostřednictvím tvořivých činností (například mluvních, hereckých, dramaturgických, hudebních), rozvíjet umělecké vlohy žáka směrem k divadelnímu projevu. Stává se tak významným nástrojem sociability žáků, jejich schopností vnímat druhé, vnímat motivace jejich jednání a prostřednictvím divadelních rolí řešit různé situace v rámci emocionálního rozvoje a schopnosti sebepoznání a sebekontroly.

Vzdělávací obsah studijního zaměření je členěn do dvou vzájemně provázaných oblastí *Interpretace a tvorba* a *Recepce a reflexe*, a je tvořen očekávanými výstupy s důrazem na jejich praktické využití. Základním principem uplatňovaným ve výuce je rozvoj žákovy schopnosti vnímat, vytvářet a sdělovat v čase a prostoru lidské vztahy a jednání při vzájemném propojení výrazových prostředků dalších druhů umění (např. literárního, výtvarného, hudebního). Hlavním vzdělávacím obsahem studijního zaměření Estetika projevu jsou předměty Dramatická hra a Scénická tvorba, které integrují kulturu mluvního projevu, základy pohybového vyjadřování, pohybový projev jako schopnost prostorového citění, kolektivní uměleckou tvorbu. Těžištěm výuky je práce v kolektivu (divadelním souboru) směřující od spontánního dětského dramatického projevu k zvládnutí schopnosti samostatně, osobitě, přirozeně a přitom kultivovaně se vyjadřovat v sociální i umělecké komunikaci (hlasem, pohybem, gesty, psaným slovem či projevem). Při výuce je dbáno na kulturu projevu a na tvořivé uplatňování základních výrazových prostředků pro sdělování.

Vzdělávání na I. stupni základního studia je zaměřeno na rozvíjení individuálních dispozic žáků. Vzdělávání na II. stupni základního studia klade důraz na praktické uplatňování získaných dovedností a hlubší rozvoj zájmů žáků. Studium pro dospělé umožňuje zájemcům o dramatické umění další rozvoj v metodicky fundovaném prostředí. Vzdělání získané v dramatickém oboru žáci mohou využít v těch oblastech lidské činnosti, ve kterých se uplatní nezbytné specifické komunikační dovednosti a vysoká míra empatie. Dramatický obor poskytuje spolehlivý základ i pro další studium směřující k profesionálnímu uplatnění (např. konzervatoř, školy s pedagogickým zaměřením, školy manažerského typu).

Estetika projevu

Učební plán č. 30

VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Dramatická hra	2	2	2								
Scénická tvorba				3	3	3	3	3	3	3	3
TÝDENNÍ HODINOVÁ DOTACE	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámky k učebnímu plánu

- vyučuje se ve skupině maximálně 13 žáků v divadelním souboru,
- do **I. stupně základního studia** jsou zařazovány děti a mládež od 7 let,
- do **II. stupně základního studia** je zařazována mládež od 14 let,
- do základního studia je žák zařazen na základě talentové zkoušky: posuzuje se přednes předem připraveného textu (poezie/próza), pohybové schopnosti, kreativita a samostatnost,
- přihlásí-li se ke studiu žák starší, než je spodní limit uvedený v předchozích bodech, je zařazen na základě erudovaného uvážení učitele do ročníku odpovídajícímu jeho schopnostem, dovednostem a mentálnímu vývoji,

- vyučující si může zvolit i jinou než týdenní formu organizace studia, přičemž celková hodinová dotace musí odpovídat týdennímu minimu.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět – Dramatická hra

Charakteristika vyučovacího předmětu

Dramatická hra učí žáky jednat a mluvit bez přípravy, pomáhá vytvářet živý vztah k předloze, zpřítomňuje námět pro literární zpracování, pěstuje cit pro rytmus a tvar – kulturu mluvního projevu. Jejím prostřednictvím si žáci osvojují základní metody práce na divadelní hře, na roli – základy pohybového vyjadřování. Dramatická hra prohlubuje empatii a citovou hloubku žáků, imaginaci. Žáci tvoří divadelní soubor a spolupracují na vytvoření divadelního představení. Cílem vyučovacího předmětu je především probouzet vlastní aktivitu a prohlubovat zájem žáků o dramatické umění, rozvíjet a upevňovat jejich schopnost kolektivní umělecké tvorby.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák:

- uplatňuje vlastní aktivitu, zájem, je schopen pracovat v kolektivu,
- vyslovuje všechny hlásky v jednoduchých artikulačních cvičeních,
- realizuje jednoduchý text s partnerem,
- zvládne partnerskou hru s rekvizitou,
- ovládá základní směry pohybu v prostoru (vpřed, vzad, stranou, nahoru, dolů),
- rozumí základním prostorovým útvarům (např. zástup, kruh, volný prostor),
- pojmenuje základní části těla,
- uplatní pohybové dovednosti v jednoduché akci.

2. ročník

Žák:

- ovládá uvolňování mluvidel,
- správně artikuluje a vyslovuje české hlásky,
- aplikuje zvládnuté mluvní a pohybové dovednosti v individuálním a kolektivním projevu,
- ztvární téma předem zadané etudy i při změně zadaných okolností s aplikací osvojené techniky partnerské hry s rekvizitou,
- pohybově ztvární dramatickou etudu.

3. ročník

Žák:

- danému prostoru adekvátně přizpůsobí intenzitu hlasu,
- koordinuje mluvené slovo s pohybem,
- uplatňuje zvládnuté mluvní dovednosti v individuálním i kolektivním projevu,
- zvládne mluvní projev prostřednictvím artikulačních cvičení,
- uplatňuje fantazii, imaginaci a představivost,
- identifikuje se s vlastním tělem a využívá ho v rámci divadelní role,
- je aktivní v rámci kolektivní umělecké tvorby, je schopen vzájemné interakce v kolektivu,
- otevřeně diskutuje v rámci kolektivní umělecké práce.

Vyučovací předmět – Scénická tvorba

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu Scénická tvorba žáci využívají již nabytých zkušeností a spolupracují s jinými uměleckými obory pro obohacení vlastního hereckého projevu. Kultura mluvního projevu zpřítomňuje žákům námět pro dramatické i literární zpracování, pěstuje cit pro rytmus a tvar. Zahrnuje vokální improvizaci, dechová cvičení, asociační cvičení, práci s energií, techniku mluveného projevu. Kultura mluvního projevu tvoří základní metodu práce na divadelní hře, na roli. Pohybový projev jako schopnost prostorového citění využívají žáci jako jeden z dalších vyjadřovacích prostředků dramatického umění. Kolektivní umělecká tvorba prohlubuje empatii a citovou hloubku žáků, estetiku projevu a přijetí vlastní zodpovědnosti ke kolektivní inscenační tvorbě. Žáci pracují na vytvoření divadelního představení. Reprezentují školu na veřejnosti v podobě soutěží, přehlídek a festivalů, učí se základům moderování. Záměrem je především probouzet vlastní aktivitu a prohlubovat zájem žáků, rozvíjet a upevňovat jejich schopnost tvořit v kolektivu. Součástí výuky jsou společné návštěvy divadel a hodnocení vybraných představení, seznámení s autorem a dílem, dobovým kontextem, žánrem.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu – ročníkové výstupy:

I. STUPEŇ

4. ročník

Žák:

- aplikuje artikulační cvičení, dechovou oporu, práci s bránicí, mluvení na prostor,
- aktivně se účastní při výběru dramatického textu s ohledem na složení souboru,
- rozumí technice pláče a smíchu,
- rozumí přijetí vlastní zodpovědnosti ke kolektivní inscenační tvorbě,
- orientuje se v jevištním prostoru,
- spolupracuje s jinými uměleckými obory pro obohacení vlastního hereckého projevu.

5. ročník

Žák:

- správně interpretuje české hlásky,
- ztvárňuje texty zaměřené na techniku řeči,
- vnímá proces tvorby jevištního tvaru – inscenace,
- zvládne orientaci v jevištním prostoru (např. odchody, příchody),
- používá pohyb jako prostředek komunikace,
- zvládne partnerskou komunikaci s ohledem na všechny přítomné na jevišti,
- využívá dramatických prostředků k uměleckému sdělení a komunikaci s divákem,
- prostřednictvím divadelních rolí si ujasňuje osobní postoj ke zvoleným tématům,
- aktivně se účastní společné tvorby, jejího dokončení a prezentace.

6. ročník

Žák:

- ovládá speciální texty zaměřené na techniku řeči,
- ovládá zřetelnou artikulaci, mluvení na prostor, řeč v chůzi; pracuje s pauzou, intonací, tempem, dynamikou – dle potřeby inscenace,
- hlasově se přizpůsobí danému prostoru,
- identifikuje se s prostředím zkoušené hry,
- propojí pohyb a mluvené slovo,
- používá pohybové, gestické a mimické vyjadřování,
- orientuje se v oborech dramatického umění,
- orientuje se v historickém vývoji divadla a vnímá jeho společenský význam,

- aktivně se podílí na tvorbě jednotlivých složek divadelního představení (scénická hudba, kostýmy, scéna, kulisy atp.),
- respektuje tvůrčí proces, který aktivně a tvořivě uplatňuje; profiluje se v kultivovaného a vnímavého diváka.

7. ročník

Žák:

- využívá vhodné pohybové, hudební a taneční prvky, umí zacházet s rekvizitou či loutkou apod. při interpretaci vybrané předlohy, vlastní tvorbě či improvizaci,
- sám či s pomocí učitele vybere vhodnou předlohu pro individuální tvorbu (např. poezie, próza, dramatický text, námět, téma), tvořivě a kultivovaněji s osobním zaujetím interpretuje,
- vystaví a realizuje vlastní námět s využitím různorodých vyjadřovacích prostředků (slovo, pohyb, gesta, mimika, rekvizita, loutka aj.),
- zpracuje písemně drobný jevištní tvar (etuda, improvizace) a s využitím dramatických či loutkářských prostředků jej realizuje individuálně nebo ve skupině,
- komunikuje prostřednictvím dramatického jednání (verbálního i neverbálního) či loutkářskými prostředky s využitím jejich materiálních, technických a výtvarných možností,
- porozumí dramaturgickému i režijnímu plánu dramatického tvaru, podílí se na jeho naplnění, dokáže vyjádřit své myšlenky a emoce, experimentuje v různých formách,
- orientuje se v základních pojmech tvůrčího psaní,
- rozpozná, kdy hraní vychází z přirozeného a v rámci daného žánru pravdivého jednání a z komunikace a spolupráce s partnerem,
- tvoří ve spolupráci s ostatními krátké literární nebo dramatické tvary,
- využívá divadelní výrazové prostředky a prvky divadelního jazyka při společné realizaci dramatického tvaru, přijme svou roli při jeho realizaci,
- prostřednictvím individuální i skupinové tvorby se seznamuje s vhodnými uměleckými díly a vybraná díla dává do souvislostí,
- zhodnotí na základě získaných vědomostí i dovedností dramatické a literární dílo,
- reflektuje práci druhých a zhodnotí ji; přijímá kritiku vlastní práce, naslouchá ostatním a respektuje je.

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák:

- v mluvním projevu vědomě uplatňuje správné technické dovednosti (např. aktivní uvolněné držení těla, dechovou oporu, aktivizaci mluvidel),
- dodržuje výraznou výslovnost,
- ovládá melodické cítění řeči, přízvuk, intonaci, tempo, dynamiku,
- dodržuje správné držení těla a využívá ho v pohybovém projevu,
- mimoslovními prostředky (pohybem, gestem) vyjádří svůj vztah k partnerovi na jevišti,
- přizpůsobí se velikosti jevištního prostoru a počtu hereckých partnerů na jevišti,
- realizuje v kolektivní spolupráci dramatický tvar,
- zapojí se do vyhledávání námětu, který je vhodný pro kolektiv,
- realizuje v dramaturgické, režijní a výtvarné spolupráci ucelený inscenační tvar.

I. ročník

Žák:

- ovládá principy jevištní mluvy,
- pěstuje svoji úroveň kondičním cvičením,
- pracuje s pauzou,
- analyzuje podtext a transformuje ho do inscenační formy,

- rozumí základním divadelním výrazovým prostředkům,
- dodržuje platné jevištní zákony v souladu s daným prostorem,
- fixuje koordinaci těla a mluvy v tanci, při souhře pohybu jevištních partnerů,
- vnímá shlédnuté profesionální dramatické dílo i z hlediska textu, scény, hudby, kostýmů, režie.

III. ročník

Žák:

- vědomě používá mimoslovní prostředky přednesu dramatického textu,
- interpretuje dramatický text ve variantách (například obměny času, obměny nálad),
- spoluvytváří jednání v kontextu daných okolností a ve vztahu k partnerovi,
- uplatňuje pohybové prvky ve výrazových variantách včetně pasivních pádů,
- zapojuje do výrazu celé tělo, ovládne přehledné gesto, použije principů pantomimické techniky v různých technikách chůze,
- zohledňuje otevřenou diskusi, do které se aktivně zapojuje,
- podílí se na vytvoření inscenace a umí za ni nést odpovědnost,
- prezentuje získané schopnosti a dovednosti prostřednictvím divadelní praxe,
- ztvární odlišné principy stylizace dle režijních pokynů,
- orientuje se v organizaci divadelního prostředí a přispívá aktivní účastí k technické přípravě divadelního představení.

IV. ročník

Žák:

- samostatně vybere vhodnou předlohu pro individuální tvorbu (poezie, próza, dramatický text, námět, téma) a osobitým způsobem ji realizuje (např. přednes, herecký výstup, pohybový výstup, výstup s loutkou, literární zpracování),
- vytváří náročnější texty propracované z hlediska sdělnosti obsahu, tématu, použité formy, stylu a žánru, uplatňuje výrazové prostředky jak dokumentární slovesnosti, tak i vybraných literárních žánrů a autorsky s nimi pracuje,
- vědomě používá základní výrazové prostředky pro sdělování, vytvoří charakter postavy, zvládne vědomou stylizaci v daném žánru,
- uvědomuje si a uplatňuje zákonitosti výstavby dramatického tvaru,
- aktivně a poučeně se podílí na tvorbě jednotlivých složek divadelní inscenace (scénografie dramaturgie, scénická hudba, režie, výběr vhodných rekvizit, loutek apod.),
- uvádí vybrané dílo do sociokulturních souvislostí,
- je schopen uchopit téma a použité prostředky,
- hodnotí dramatické nebo literární dílo, včetně způsobu jeho provedení,
- kriticky reflektuje a hodnotí práci svou i druhých, je schopen hluboké sebereflexe.

9 MULTIMEDIÁLNÍ TVORBA

Integrované studijní zaměření

Multimediální tvorbu realizujeme jako integrované studijní zaměření vzniklé kombinací vzdělávacích obsahů uměleckých oborů. Digitální technologie používáme v obou oblastech: v oblasti *Tvorby a interpretace* i v oblasti *Recepce a reflexe umění* (multimediální učebna hudební nauky).

Multimediální tvorbu jako prostředek umělecké tvorby, využíváme zejména ve studijním zaměření VO:

Výtvarná tvorba a výtvarná kultura

vyučovací předmět: Počítačová grafika a grafický design

Vyučovací předmět Počítačová grafika a grafický design je zaměřen na základní praktické postupy grafického designu, počítačové animace a digitální fotografie. Výuka se orientuje na vlastní tvůrčí činnost žáka v oblasti typografie, animací, vytváření ilustrací, logotypů, plakátů, designu obalů, tiskovin, webdesignu a dalších multimediálních aplikací prostřednictvím příslušných technologií. Žákovi je umožněno tvůrčím způsobem pracovat s přejetým materiálem (remixy, koláže atd.), vytvářet vlastní výtvarné objekty a podílet se s ostatními na realizaci společných výtvarných projektů.

10 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Škola poskytuje základní umělecké vzdělání i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrná opatření prvního stupně volíme podle toho, v jakých oblastech je nezbytné podpořit vzdělání prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení atd.). Pokud se jedná o drobné úpravy v rámci výuky jednoho předmětu, je úprava věcí individualizace a diferenciací výuky a práce jednoho pedagoga. Pokud úpravy vyžadují spolupráci více pedagogů, vytváří škola Plán pedagogické podpory, který zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně realizuje škola na základě doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.

11 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Za nadaného žáka se považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Zjišťování mimořádného nadání včetně individuálních vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení. Individuální vzdělávací plán se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení, žádosti a písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka.

Minimální hodinová dotace výuky pro tyto žáky je stejná jako u žáků zařazených do základního studia, ve výjimečných případech může být hodinová dotace upravena vzhledem k potřebám žáka.

Vzdělávání žáků s mimořádnými předpoklady a nadprůměrnými studijními výsledky

Vzdělávání žáků s mimořádnými předpoklady a nadprůměrnými studijními výsledky bez doporučení školského poradenského zařízení - žáci se znaky nadání - nastavujeme podpůrná opatření prvního stupně: individualizace vzdělávacího obsahu, akcelerace, rozšíření a obohacování učiva a důraz na samostatnou a tvořivou práci. Žáci jsou do této kategorie zařazováni ředitelkou na doporučení učitele a na základě zjištění mimořádných uměleckých schopností a nadprůměrných studijních výsledků, jakými jsou například úspěchy v celostátních kolech soutěží a v mezinárodních soutěžích.

Pedagog vypracuje celoroční studijní plán žáka přizpůsobený jeho schopnostem a potřebám. Celoroční studijní plán žáka s mimořádnými předpoklady a nadprůměrnými studijními výsledky je navržen učitelem a schválen ředitelkou a je nedílnou součástí třídní knihy. Žákům s mimořádným uměleckým talentem může být přidělena vyšší hodinová dotace na jeden školní rok. Toto zvýšení navrhuje učitel a schvaluje na doporučení členů Školní umělecké rady ředitelka školy.

Nadané a mimořádně nadané žáky připravujeme na soutěže a prestižní akce školy, vyjednáváme pro ně konzultace na školách vyššího typu, účast na odborných kurzech, orientujeme je ke studiu na vyšších uměleckých školách.

12 HODNOCENÍ ŽÁKŮ A VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

12.1 Zásady a způsob hodnocení žáků

Zásady hodnocení žáků (pojetí, pravidla a kritéria)

Obecné zásady hodnocení žáka

- hodnocení poskytuje žákům a jejich rodičům zpětnou vazbu,
- cílem hodnocení je především pozitivní motivace žáka k dalšímu poznávání umění a rozvíjení vlastní osobité tvorby, podpora důvěry žáka ve vlastní schopnosti,
- hodnotící dialog při poznávání kvality práce žáka je nejsilnější formou výchovy a vzdělávání, nikoli známka,
- při hodnotícím dialogu vyučující rozlišuje různé úhly pohledu – míru iniciativy, zaujetí, samostatné uvažování, úroveň dovedností aj.,
- vyučující vždy klasifikuje žáka na základě předchozího hodnotícího dialogu
- chyba je přirozená součást procesu učení a důležitý prostředek učení, pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáky tak způsobem přiměřeným věku vedou k sebehodnocení,
- při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit:
  - co se mu daří
  - co mu ještě nejde, jaké má rezervy
  - jak bude pokračovat dál
- vyučující klade důraz na individuální vývoj jednotlivce přiměřený jeho dispozicím, s cílem dovést dítě na jeho cestě co nejdál.

Kritéria hodnocení

- úroveň soustředění, zájmu a aktivní spolupráce s učitelem ve výuce,
- dosažení požadovaných výstupů s ohledem na individuální dispozice žáka,
- v případech, kdy je vzdělávací obsah vyučovacího předmětu rozpracován do delších časových celků než jeden rok, hodnotí vyučující pokroky žáka směrem ke splnění daného vzdělávacího obsahu,
- úroveň zvládnutí dovedností v praxi, každým rokem prezentuje vyučující práci žáka na vystoupení, koncertu, představení či výstavě,
- sebereflexe žáka na základě korektur jeho práce, později na základě samostatné úvahy, schopnost vycítit a upravit nedostatky.

Pravidla hodnocení prospěchu žáka

- použití slovního hodnocení nebo hodnocení známkou lze podle priorit vyučujícího,
- podle pojetí výuky vyučující klasifikuje každý výsledek nebo kvalitu účasti na větším celku (projekt, představení, koncert),
- vyučující klasifikuje míru úspěšnosti žáka vzhledem k jeho dispozicím spolu s hodnocením jeho aktivity i účasti na dění,
- každou klasifikaci žáka vyučující eviduje jako podklad pro celkovou klasifikaci v pololetí a na konci školního roku,
- výsledky, překračující záměr nebo představu učitele, nesou nejvyšší míru přidané hodnoty.

Kritéria pro absolvování stupně:

- splnění učebních osnov daných tímto ŠVP pro I. či II. stupeň ZUŠ s hodnocením nejhůře stupněm dostatečný,
- absolventský koncert, výstava, vystoupení, představení, případně komisionální zkouška (viz. platná legislativa),
- v odůvodněných případech k vykonání komisionální zkoušky navrhuje žák třídní učitel nebo vedoucí oddělení (například při dlouhodobé absenci žáka).

Způsoby hodnocení žáků (metody a formy)**Průběžné hodnocení**

Žáci jsou hodnoceni v jednotlivých lekcích běžnou klasifikační stupnicí, slovně či jinak (například pomocí obrázků, razítek, samolepek) podle vlastního erudovaného uvážení učitele. V průběžném hodnocení jde především o informativní funkci hodnocení, o poskytování zpětné vazby žákovi, o jeho povzbuzení a motivaci. Znamku vyučující doprovodí citlivým hodnotícím dialogem.

V individuální výuce je v průběhu školního roku žák klasifikován minimálně jednou za měsíc známkou, kterou učitel zaznamená do třídní knihy a do žákovské knížky. Znamka zahrnuje: zvládnutí zadaných úkolů, úroveň domácí přípravy, aktivitu a přístup žáka k práci v hodině.

Učitel pravidelně informuje žáka i jeho zákonné zástupce o dosažených výsledcích studia (informací o výsledcích jsou zápisy v iZUŠ, ale i žákovská vystoupení a výstavy).

Způsoby průběžného hodnocení nejsou určeny taxativně, mohou se lišit v individuálním či kolektivním předmětu. Využíváme například hodnocení na závěr hodiny, hodnocení při ukončení tématu aj. Formou hodnocení mohou být také hravé testy, soutěže, veřejné prezentace, hodnocení práce ve skupině, sebehodnocení žáka apod.

V sebehodnocení jsou žáci vedeni více k porovnávání sami se sebou (se svým předchozím výsledkem) než s jinými žáky. Provádí se zásadně po osvojení si tématu ze strany žáků a v hodnotícím dialogu s učitelem. Vlastnímu hodnocení se žák postupně učí, cílem je získat schopnost vidět vlastní výkony realisticky.

Postup žáka do vyššího ročníku:

- postup žáka do vyššího ročníku, opakování ročníku, opravné zkoušky, komisionální zkoušky, ukončení vzdělávání vychází z Vyhlášky č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání v platném znění,
- mezi jednotlivými ročníky I. stupně hudebního oboru žák vykonává ročníkovou zkoušku
- žáka, který v průběhu roku nesplnil své povinnosti rozepsané v osnovách pro studované předměty v jednotlivých ročnících, navrhuje třídní učitel ke zkoušce, obsah zkoušky stanoví vyučující předmětu.

Hodnocení na vysvědčení v pololetí a na konci školního roku

V pololetí a na konci školního roku je žák hodnocen známkou na vysvědčení. Hodnocení žáků na vysvědčení vychází z možností uvedených ve Vyhlášce č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání v platném znění.

Znamku na vysvědčení stanovuje učitel na základě:

- hodnocení v průběhu školního roku,
- úroveň dosažených dovedností prezentuje žák při veřejných vystoupeních, koncertech, výstavách nebo představeních a mezi jednotlivými ročníky I. stupně hudebního oboru při ročníkových zkouškách,

- učitel přihlíží k individuálním schopnostem žáka, každý žák musí mít možnost zažít svůj osobní úspěch.

Ročníková zkouška hudebního oboru:

- před koncem školního roku všichni žáci I. stupně hudebního oboru vykonají ročníkovou zkoušku, její obsah je pro každý ročník stanoven jednotlivými předmětovými komisemi HO a zveřejněn na stránkách ZUŠ,
- ročníkovou zkoušku hodnotí nejméně tříčlenná komise složená z učitelů daného nebo příbuzného předmětu,
- klasifikace se stanovuje dohodou mezi členy komise,
- pokud žák nemůže ze zdravotních důvodů vykonat ročníkovou zkoušku, může předseda předmětové komise na návrh a zodpovědnost učitele povolit odklad a stanovit nový termín; ve výjimečných případech ze zdravotních důvodů mohou být zkoušky uznány žákovi, který během školního roku nejméně 3x veřejně vystupoval nebo reprezentoval ZUŠ v krajském kole soutěže.

12.2 Oblasti vlastního hodnocení školy

Specifikace hlavních oblastí vlastního hodnocení školy

Jednotlivé oblasti jsou vždy posuzovány z pohledu cílů strategické vize a strategie rozvoje, kterou si škola stanovila, jak se daří je plnit, oblasti, kde škola dosahuje úspěchy a také v čem má rezervy:

1. Pravidelné vyhodnocování zda je výuka efektivní, tj. odpovídají vzdělávací výsledky žáků vynaloženým prostředkům a úsilí.
2. Hodnocení zda je výuka postavena podle potřeb žáků a RVP, reálné naplňování ŠVP.
3. Sledování náplně, využívání a produktivity nadstandardních hodin a volitelných předmětů, kvalita školní souborové činnosti.
4. Zavádění a uplatnění netradičního vybavení učeben a nových organizačních forem vyučování, racionální využívání všech učebních prostor.
5. Vyhodnocovat zda má škola potřebné podmínky k naplnění cílů, které si formulovala.

Cíle vlastního hodnocení školy

- dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků,
- spokojenost rodičů se školou,
- optimální školní klima,
- odborný růst zaměstnanců školy,
- kvalitní materiální a ekonomické podmínky vzdělávání.

Kritéria a nástroje vlastního hodnocení školy

- prezentace výsledků vzdělávání, akce pro veřejnost,
- analýzy žákovských prací,
- analýzy dalšího vzdělávání zaměstnanců,
- přijímací zkoušky, naplněnost školy,
- jednání Školní umělecké rady,
- pedagogické rady,
- školní vzdělávací program, stávající učební plány a osnovy MŠMT,
- měsíční a roční plány práce,
- výroční zprávy o činnosti ZUŠ,
- vnitřní statistické ukazatele např. výsledky soutěží,
- vnější statistické ukazatele např. demografické faktory,
- kontrolní činnost, pozorování, rozhovory aj.

Četnost zpracování vlastního hodnocení školy

- svou činnost z pohledu hodnocení vybraných cílů strategické vize škola realizuje v závěru každého školního roku, kdy zpracovává výroční zprávu o činnosti,

13.2 STUDIUM PRO DOSPĚLÉ

Umožňuje dospělým studentům rozvoj v uměleckých oborech v metodicky fundovaném prostředí v souladu s koncepcí celoživotního vzdělávání. Délka vzdělávání ve studiu pro dospělé se určuje podle individuálních schopností žáka.

Přijímání ke studiu

- vždy podle zájmu uchazeče a podle možností školy,
- do studia pro dospělé zařazuje ředitelka na základě talentové zkoušky a doporučení přijímací komise.

Výuka se uskutečňuje

- minimálně v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně ve výtvarném, tanečním a literárně dramatickém oboru,
- minimálně v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně v hudebním oboru,
- v hudebním oboru mají žáci možnost navštěvovat konzultační hodiny vyučovacího předmětu Nauka o hudbě a další volitelné předměty.

Učební plán a vzdělávací obsah vyučovacích předmětů

Učební plán a očekávané ročníkové výstupy jednotlivých vyučovacích předmětů stanoví vyučující v souladu se ŠVP a v návaznosti na schopnosti, individuální vzdělávací potřeby a zaměření konkrétního studenta. Tento učební plán a ročníkové výstupy jsou součástí třídní knihy a katalogu žáka. Každoročně podle nich vyučující sestaví a napíše roční tematický plán studenta.

Ročníkové zkoušky

Ročníkové zkoušky HO se u tohoto typu studia nekonají, odpadá i povinnost minimálně jedenkrát ročně veřejně vystoupit.

Úplata za vzdělávání (školné)

- v kolektivní výuce běžné školné,
- v individuální výuce ve výši 100 % nákladů na vzdělání u žáků, kteří nejsou uvedeni v písmeni a) Vyhlášky č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání,
- v případech hodných zřetele stanovuje výjimky z tohoto pravidla ředitelka.

SEZNAM ZKRATEK

DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
EKN	elektronické klávesové nástroje
HO	hudební obor
LDO	literárně dramatický obor
LŠU	Lidová škola umění
MBS	Mladí brněnští symfonikové, orchestr ZUŠ města Brna
PHV	přípravná hudební výchova (dřívější název přípravného studia a předmětu Notička)
PS	přípravné studium
RVHV	rozšířená výuka hudební výchovy
RVP ZUV	Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠUR	Školní umělecká rada
TO	taneční obor
VO	výtvarný obor
VVS	výchovné a vzdělávací strategie
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola